

Turistični čeki: „strela z jasnega“

stran 13

NASLOV

Leto XXXV.
Št. 18

Murska Sobota
12. maj 1983

CENA 13 DIN

VESTNIK

Tisoč žrtev za osvoboditev

V počastitev dneva zmage je Planinsko društvo Mura iz Murske Sobotice tudi letos organiziralo tradicionalni pohod k partizanskemu obeležju na Vaneči. Pohodniki — zaradi slabega vremena jih je bilo manj, kot so pričakovali — so se zbrali pred spomenikom zmage v Murski Soboti, odkoder jih je vodila pot skozi Markišavce in Puconce na Vanečo. Tam so jih pričakali borci in nekateri domačini. Na priložnostni proslavi je imel slavnostni govor Ivo Orešnik, ki je obudil spomin na vojna leta in še posebej bitko na Vaneči, v kateri sta padla narodni heroji Dane Šumenjak-Miran in soborec Kosi. Dejal je tudi, da je Prekmurje darovalo za osvoboditev okrog tisoč žrtev, kar je predstavljalo takrat blizu 12 odstotkov vseh previvalcev.

Udeležencem srečanja je spregovoril tudi podpredsednik ZZB NOV Murska Sobota Henrik Mežan in jih seznanil s pripravami na izgradnjo doma borcev na Vaneči.

Krajši kulturni program pa so pripravili učenci osnovne šole Tišina.

Pohod je torej kljub vsemu tudi letos uspel, čeprav udeležba ni bila najboljša. Predvsem bi se veljalo vprašati, kje so bili šolarji iz Puconca pa mladinci in domačini iz okoliških krajev!

JOŽE GRAJ

Iz Murske Sobotice na poti proti Vaneči. (Foto: J. G.)

OB 13. MAJU — DNEVU VARNOSTI

Pravica in dolžnost

V spomin na 13. maj 1944. leta, ko je tovariš Tito podpisal odlok o ustanovitvi oddelka za zaščito naroda (OZNA), praznujemo 13. maj kot dan varnosti. Zdaj, po 39 letih od ustanovitve varnostne službe, so se razmere v mnogočem spremenile in skrb za ohranjanje pridobljenih vrednot ni le naloga strokovnih služb organov za notranje zadeve, ampak vseh nas. Z ustavo smo namreč razglasili, da je družbena samozaščita pravica in dolžnost občanov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij, društev ter družbenopolitičnih skupnosti. Varovati morajo neodvisnost in nedotakljivost države ter vse ustavno razglašene in zagotovljene temelje naše samoupravne demokratične socialistične ureditve. Družbena samozaščita je del samoupravne dejavnosti občanov v vseh oblikah njihovega povezovanja in združevanja.

zdaj posebej bde nad javnim redom in mirom, kajti pravijo da se je položaj nekoliko poslabšal. Pa le ni zaskrbljujoč, saj je veliko boljše kot pred leti, ko na primer vaška veselica ni minila brez pretepa. Zdaj je največ kršitev javnega reda in miru v stanovanjih. Tudi na področju varnosti pred požari bo treba okrepiť budnost, saj je bilo le-teh doslej nekoliko več, kot pa v enakem lanskem obdobju.

Za varnost smo odgovorni vsi. S svojim vedenjem v prometu, na javnih prireditvah, v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih... pač povsod tam, kjer delamo in živimo, si moramo prizadevati, da naše ravnanje ne bo v nasprotju z družbenimi normami. To med drugim tudi pomeni odgovornejši odnos do družbenega premoženja, do dela, do obveznosti do družbenopolitične skupnosti...

Varnost je torej podružljena. Seveda pa so še naprej potrebne tudi strokovne službe organov za notranje zadeve. Te ne delujejo »po svoje«, ampak po smernicah družbenopolitičnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti, programu republiškega sekretariata za notranje zadeve... Organi za notranje zadeve so tudi dolžni poročati o svojih preventivnih akcijah. Pri nas, v Pomurju, je ena izmed dobro utečenih oblik informiranja objavljane v našem časniku.

Organi za notranje zadeve pa obveščajo seveda tudi družbenopolitične skupnosti in poročajo o ugotovitvah v posameznih krajevnih skupnostih. V le-teh tesno sodelujejo s komiteji za SLO in družbeno samozaščito.

Varnostni položaj v naši pokrajini je ugoden. Za lansko leto sicer ugotavljajo, da se je nekoliko poslabšalo stanje v prometu, vendar pa se je letos spet izboljšalo. Organi za notranje zadeve

Š. SOBOČAN

Pomurci pomemben člen sodelovanja

venijo in Železno županijo. Popoldne je madžarska delegacija obiskala Maribor, ki že dolga leta sodeluje z glavnim mestom Železne županije Szombathelyem.

Pa se povrnimo k osrednjemu pogovoru tega izredno delavnega in prijateljskega obiska — izmenjavi izkušenj v slovenski skupščini. S slovenske strani so poleg Vinka Hafnerja predsedniki vseh zborov skupščine, predsednik komisije za mednarodne odnose Rudi Čačinovič in predstavnik izvršnega sveta Jernej Jan.

Dosedanje sodelovanje so na tem pogovoru zelo dobro ocenili, s tem da sta obe strani posebej poudarili vlogo pomurske regije pri graditvi vsestranskih stikov, ki so v tej fazi že prerasli okvire obmejnosti in se krepko širijo tudi v notranjost Slovenije in LR Madžarske. Ob tem je Vinko Hafner spomnil, da sta madžarska narodnost v Pomurju in slovenska v Porabju že vseskozi pomemben spodbujevalec za vse vrste sodelovanja, hkrati pa prav stiki med družbeno političnimi organizacijami, društvi in gospodarskimi

organizacijami, ki pomagajo k boljšemu spoznavanju ljudi na obeh straneh meje, največ prispevajo h krepitvi položaja obeh narodnosti.

Miklós Horvath pa je dejal, da na Madžarskem izredno cenijo slovenska prizadevanja za ohranitev, razvoj in kulturno rast pripadnikov madžarske narodnosti. Omenil je postavitev pretvornika za sprejem madžarske televizije pri Lendavi in dejal, da se globoko zavedajo, da so zdaj oni na vrsti, da porabskim Slovencem omogočijo čim bolj kakovostno sprejemanje slovenskega televizijskega programa.

O konkretnih oblikah gospodarskega sodelovanja je govoril Jernej Jan. Dejal je, da so ob zadnjem obisku Janeza Zemljariča v Budimpešti in obeh obmejnih županijah ugotavljali lep napredek gospodarskega sodelovanja in da ni nobenih ovir, da se le-to ne bi še krepilo in širilo. V prihodnosti morata obe strani vložiti čimveč naporov za nekatere oblike dolgoročne proizvod-

ne kooperacije in izvoz na tretji trg.

Največ je bilo doslej doseženo na naslednjih področjih: Lani so začeli nakupovati sladkorno peso za potrebe sladkorne tovarne v Ormožu. Velike so možnosti za obsejno sodelovanje pri proizvodnji in predelavi hrane. Na področju proizvodnega sodelovanja sta bili doslej podpisani dve pogodbi, in sicer med Planiko in Šabario ter med podjetjem Sobotina in mizarsko zadrugo iz Körmennda. Možnosti in pobude za sodelovanje so še na področju tekstilne industrije in elektronike.

Bogato sodelovanje na področju gradbeništva je v zadnjem času sicer zastalo, vendar se prav zdaj dogovarjajo o tem, da bi Konstruktor obnavljal nekatere gradove v Železni županiji. Na področju prometa madžarski delež v luki Koper upada. Slovenci pa še zmeraj vztrajajo da bi obe državi morali zgraditi železniško progo med Monoštom in Mursko Sobotico, ki bi bila neposredna železniška vez med Madžarsko in koprsko luko. MARJAN DORA

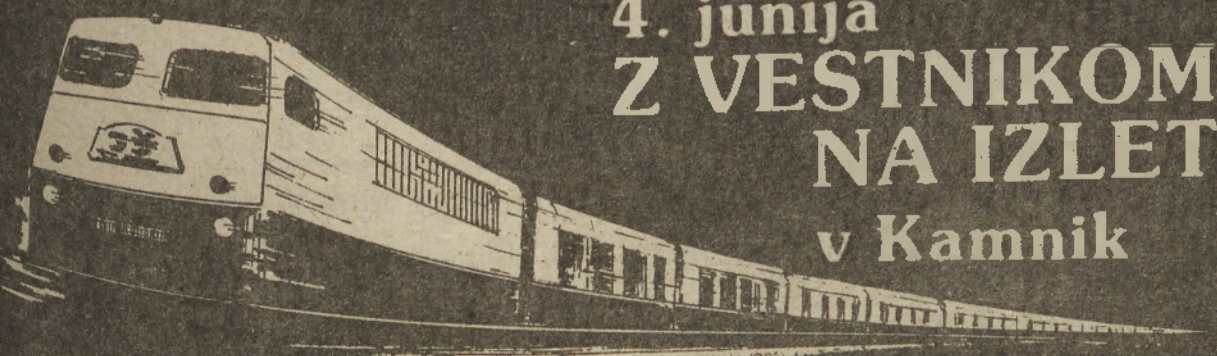
„Lakat“ sodu izbila dno

stran 20

4. junija Z VESTNIKOM NA IZLET v Kamnik

Naročniki za Vestnikov izlet izžrebani

V soboto 4. junija v Kamnik, prelepi kraj pod Kamniškimi Alpami — Prihodnji teden kaj več o kraju in okolici — Cena izleta 1.200,00 dinarjev — Prijave in informacije v upravi: Titova 29/I. Seznam izžrebancev na 12. strani.

Pretekli petek so v Parizu izbruhnili nemiri. Podobno kot maja 1968 so demonstracije pripravili študenti. Prišlo je do spopadov s policijo. Bil je več ranjenih.

Mednemški infarkt

Vse je bilo že pripravljeno in dogovorjeno: voditelj Nemške demokratične republike Erich Honecker pride na obisk v ZR Nemčijo. Potem se je nenadoma zapletlo in obisk je bil odpovedan. Povod za odpoved obiska naj bi bila smrt treh zahodnonemških državljanov na območju DR Nemčije. Čeprav je bilo kaj hitro jasno, da so vsi trije zahodnonemški državljanji umrli za posledicami srčnega infarkta, je zahodnonemško desničarsko časopisje zagnalo vik in kritik.

Stalno predstavništvo ZR Nemčije v Berlinu je sporočilo, da je v letu 1982 na ozemlju DR Nemčije umrlo 158 zahodnonemških državljanov in da v nobenem primeru vzroka smrti ni bilo mogoče povezati z ravnanjem vzhodnonemških oblasti. Samo v prvih štirih mesecih letos je bilo takih primerov 62 (43 od tega je bilo srčnih infarktov). Pravo sliko dobimo, če dodamo še podatek, da je v lanskem letu iz ZR Nemčije v DR

Nemčijo potovalo 2,2 milijona ljudi, tranzitne poti med Zahodnim Berlinom in ZRN, ki so določene v okviru mednarodnih sporazumov, pa je uporabilo 18,5 milijona ljudi. Za omenjene tri mrtve zahodnonemške državljanje je bilo ugotovljeno, da so prvega zasliševali, ker je na tranzitni poti iz Zahodnega Berlina v ZR Nemčijo izročil nekaj predmetov državljanu NDR, drugi je umrl na zaslišanju, ko so mu dokazali carinski prekršek, tretjemu so vzhodnonemški organi ugotovili nedovoljen prevoz hrane iz NDR.

Incidentov na tranzitnih poteh ni bilo. Od leta 1972, ko je stopil v veljavo sporazum o mednemškem tranzitu, so vzhodnonemške oblasti aretirale 1200 zahodnih Nemcev in sto državljanov drugih držav z obtožbo, da so zlorabljali določila sporazuma. Pri tem je šlo za pomoč državljanom DRN, nedovoljeno zapuščanje tranzitnih cest, soudeležbo pri prometnih nesrečah, za ogrožanje prometa zaradi

vinjenosti, prekrške proti deviznim in carinskim predpisom DR Nemčije in za vohunstvo.

V ZR Nemčiji spor med obema Nemčijama različno ocenjujejo. Iz vrst socialistov, ki so od lanskih volitev v opoziciji, je slišati trditve, da je „afero“ zakuhal vodja bavarskih krščanskih socialistov Franz Josef Strauss, ki da že dolgo želi spodrežati dosedanje uspehe v mednemškem sporazumevanju. Če se bo poslabšalo ozračje na tranzitnih cestah in na mejnih prehodih med obema Nemčijama, bo to hud udarec evropskemu popuščanju napetosti. Nemška demokratična republika je skupaj z odpovedjo obiska Honeckerja v ZR Nemčiji sleer zagotovila, da se v tranzitnem režimu ne bo nič spremenilo, vendar je jasno, da ima v tem pogledu škarje in platno v rokah prav ZR Nemčija. Če bo Bonn zadeve zaostroval, se lahko zgodi, da bo ta „mednemški infarkt“ močno poslabšal meddržavne odnose.

Strojev ni mogoče pojesti

Kadar pogovor nanese na visokoindustrializirani svet, imamo takoj v mislih Japonsko, deželo, ki je pravi industrijski velikan, s produktivnostjo brez primere. Ta medalja pa ima tudi drugo plat: Japonsko kmetijstvo je za štirikrat manj produktivno od ameriškega. To se pozna predvsem v cenah kmetijskih pridelkov.

Od 118 milijonov Japoncev se jih s kmetijstvom ukvarja borih 6 milijonov. Vlada v Tokiu si nenehno prizadeva, da bi onemogočila uvoz cenene ameriške hrane, kar pa Washingtonu ni pogodu.

Japonsko kmetijstvo ustvari tudi manj kot kmetijstvo v zahodnoevropskih državah. Skoraj ves riž, ki ga pridelajo, vlada po visokih cenah odkupi, po nizkih cenah pa ga potem odstopi porabnikom. V obliki davkov dobi ves ta denar vlada nazaj. Največ riža pridelajo kmetje na posestvih, ki merijo pol hektara ali največ en hektar. Dobra četrtina kmetov je stara prek 65 let, kmetijski stroji pa so v deželi industrijskih

robotov zelo primitivni. Da bi bilo prehrane dovolj, morajo Japonci v tujini kupiti okoli 30 odst. živil, tako da sodi Japonska med največje uvoznike hrane. Glavni vir proteina je za Japonce še vedno soja, 92 odst. te soje pa pridelajo ameriški farmarji. Američani bi radi na japonski trg spravili tudi govedino, saj je riž.

Vladni politiki omejevanja uvoza najbolj nasprotuje industrija, ki se boji za povračilne ukrepe s strani ZDA. Nekaj takega so Japonci še okusili, ko so Američani ovrnili uvoz cenene japonskih avtomobilov.

Kaj si Japonci ob vsem tem lahko danes privoščijo? Kilo gram govedine stane 3.000 dinarjev. Slaba japonska mandarina stane toliko kot v Ameriki kilogram najboljših kalifornijskih pomaranč. Bolj nazorna je takšna primerjava: čisto navadna lubenica stane toliko kot dober transistor.

V deželi izrednega industrijskega razvoja so čedalje bolj prepričani, da strojev ni mogoče pojesti.

Mir na vidiku

Iran in Irak utegneta ugodno odgovoriti na pobudo Indije za ustavev sovražnosti v njuni že skoraj triletni vojni. Indija, ki predseduje gibanju nevrščenih, je menda že dobila neuradna zagotovila za pomiritev. Indija je tudi mnenja, da v zdajšnjih okoliščinah ne gre »prehitovati« pri pošiljanju predloga, ki bi ga utegnili prva ali druga stran zavrniti, to pa bi zavrla pobudo nevrščenih — narediti konec tej tragični vojni.

Če za zdaj ni pripravljenosti, da bi sprejeli formalno ustavev ogoja, bi prenehanje vojaških operacij v kakršnikoli obliki pomagalo ustvariti pravo ozračje — da bi v dokaj mirnejšem duhu obnovili mirovna prizadevanja.

Zadnje dni j na iransko-iraškem bojišču nekoliko večje zaščitje, to pa bi utegnil biti dober znak za priprave na premirje in za začetek pogajanj.

Obe vojskujoci se deželi sta se gospodarsko izčrpali in tudi nafta, ki jo obe izvažata, ni dovolj za kritje materialnih izgub na bojiščih.

V žarišču dogodkov

KDOR POJE — SLABO NE ŽIVI

Iz dopolnilnega dela je 23 glasbenikov zaslužio blizu 700.000,00 (deset med njimi vsak po prek 700.000,00 dinarjev). Skupno je (ali bo) plačalo davek iz dopolnilnega dela 220 zdravnikov in veterinarjev (14 je takih, ki so dobili prek 700.000,00 dinarjev). Najboljše je bil plačan (zdravnik ali veterinar), ki je dobil 1.131.062,45 dinarjev, vendar s tem denarjem ni dosegel prvih deset „najboljših“. Povprečno so zdravniki prejeli po 5 starih milijonov mesečno, skladatelj zabavne glasbe pa tudi do dvakrat več!

Od članov predstavniških teles in izvršnih svetov (republiških in občinskih) je 21 takih, ki bodo plačali davek, vendar je samo en primer OD, ki je višji od 700.000,00 dinarjev letno (znanstveni sodelavec s svojimi avtorskimi honorarji in dopolnilnim delom). Najvišji republiški funkcionarji so dobivali kot osebni dohodek ali pokojnino v povprečju okoli 550.000,00 dinarjev. Ti podatki zanikajo govornice o visokih funkcionarskih prejemkih.

Med direktorji in drugimi vodilnimi v gospodarstvu je 493 takšnih, ki bodo morali plačati davek, 25 pa jih je zaslužio več kot po 700.000,00 dinarjev. Najboljše plačani direktor je dobil 912.156,50 dinarjev, povpre-

čje „direktorskih plač“ je znašalo nekako 5 starih milijonov mesečno, podobno pa tudi 59-tih načelnikov in drugih funkcionarjev v državni upravi. Med zaposlenimi v gospodarskih zbornicah, zavodih in poslovnih združenjih jih bo plačalo davek 27, trije so taki, ki so zaslužio po prek 800.000,00 dinarjev v lanskem letu. Davek bo plačalo 297 arhitektov in inženirjev,

pisatelj: 812.000,00). Tudi 25 likovnih umetnikov bo plačalo davek (pet je takih, ki so dobili več kot po 700.000,00).

Med osmimi kiparji je samo eden presegel omenjeni znesek. Tudi 29 igralcev bo plačalo davek, toda samo v enem primeru gre za znesek, ki je višji od 700.000,00). Od 475 univerzitetnih učiteljev, ki bodo plačali davek, je 33 ta-

Lahko se smejeta — Lepa Brena in klarinetist Boki Milošević. V Splitu je pred nedavnim Brena poslušala (in gledala) več kot 11 tisoč ljudi, vstopnice pa so prodajali tudi po sto starih tisočakov. Morda pa je nasmeš namenjen pogodbi, v kateri je Brena (s svojim ansamblom) od zagrebskega hotela Intercontinental zahtevala — za en nastop sto starih milijonov!

toda samo eden je dobil lani več kot 700.000,00 dinarjev. Med književniki je 17 davčnih zavezancev, štirje pa so presegle znesek 700.000,00 (največ je dobil znani in priznani

kih, ki so presegle 700.000,00 dinarjev.

Po nekakšni primitivni teoriji bi mogli priti do zaključka, da so tisti „najvišji“ deset do dvajsetkrat bolj pro-

globus

ATENE — Predsednik grške vlade Papandreu bo šetom držav članic vlad balkanskih držav predlagal, naj se čimprej sestanejo strokovnjaki, ki bi pripravili predlog o denuklearizaciji Beograda.

SYDNEY — Že nekaj tednov stavka 20 tisoč avstralskih pastirjev, ki stržejo ovce. Ne pričajo se namreč z vlažnim ukrepom, ki predvideva uporabo novih strojev za strženje ovac, s katerimi bi delo hitreje opravili pastirjev pa zahteva novi stroj več napora.

STOCKHOLM — Štindesletna švedska kraljica bo postala predsednica švedskega parlamenta. Določila je to funkcijo opra kraljev švic princ Filip, ki pa bo zaradi starosti odstopil.

WASHINGTON — Amerika namerava letos Tajvano prodati za vred do 800 milijonov dolarjev sodobnega orožja. Najbolj znano orožje za Tajvan so tudi protiletalske rakete, orožje za boj proti podmornicam in tanki.

MOSKVA — Zaradi neizpolnjevanja planskih nalog so na seji CK in vlade javno kritizirali ministra lahke industrije, ministra strojnogradnje za prehransko industrijo in ministra za kemijo.

BONN — Donnev Hitlerjev dnevnik, ki je razburkal zahodnonemško in svetovno javnost, je naveden pionirček. Rojstva Stern je dnevnik, ki preneha objavljati, njegovi glavni uredniki revije pi so ob tem odstopili.

Podpredsednik predsedstva SFRJ Mika Špiljak je pred nedavnim v svojem intervjuju za beograjsko televizijo med drugim dejal, da se pogosto pojavlja prepričanje, da naj bi dobili vsi enako ne glede na to, da je nekdo dobro delal in veliko prispeval, drugi pa slabše delal, slabše organiziral in vodil manj uspešno poslovno politiko. „Primitivno je misliti, kako bi lahko delavci ob stimulativnem sistemu nagrajevanja glede na rezultate dela obogatili,“ je menil Špiljak. Nekoliko paradossi so ob tej trditvi podatki, ki jih je pred štirinajstimi dnevi objavil zagrebski tehnik Danas.

Miro Crnjaković v Danas obravnava davčne zavezance za leto 1982 iz štirinajstih zagrebskih občin. Navaja podatek, da je bil lani povprečni osebni dohodek v družbenem sektorju zagrebskega gospodarstva 14.741, najvišji neodavčen pa je znašal 47.650 dinarjev mesečno. Po podatkih mestnega sekretariata za finance je 24 Zagrebčanov lani zaslužio več kot 100 starih

milijonov dinarjev (podatki se nanašajo na osebne dohodeke, na dohodeke iz dopolnilnega dela in na avtorske honorarje). Največ je lani zaslužio neki skladatelj lahke glasbe: 2.908.293,35. Na drugem mestu je nekdo, ki je za avtorske honorarje prejel lani vsega skupaj 1.771.085,85 dinarjev. Tretji po vrsti je spet skladatelj lahke glasbe: 1.597.279,00, četrti je pevec s 1.549.811,00, peti je nogometni igralec: 1.364.000,00, šesti spet pevec: 1.305.988,30, sedmi „delavec v industriji, rudarstvu in gradbeništvu“ (tako se rubrika imenuje, ne pove za njegovega ožjega profila): 1.233.953,70, osmi je spet skladatelj: 1.207.632,20, deveti je nogometar: 1.177.000,00 in deseti še en skladatelj: 1.166.055,50 dinarjev. Med lanskoletnimi davčnimi zavezanci je 127 takih, ki so dobili prek šest starih milijonov mesečno. Med njimi je šest športnikov, 12 skladateljev je prejelo nekaj več kot po 700.000,00 dinarjev (22 skladateljev nekaj manj).

BONI, IZGUBA ZA PRORAČUNE

Izjava predstavnika »Petroluniona« na nedavni seji izvršnega odbora splošnega združenja nafnega gospodarstva, da je na zalogi pol milijarde litrov bencina, je izzvala dvome in dileme, tako da je ustanovljena posebna delovna skupina, ki naj bi ugotovila točne zaloge. Predstavniki Ine, rafinerije »Bosanski Brod« in »Skopja« so namreč trdili, da to ne more biti točno, ker da oni nimajo na zalogi niti kapljice tega goriva.

Kljub temu je bencina dovolj. Delovna skupina je ugotovila, da je bilo 31. marca na zalogi 247.000 ton motorne bencina oziroma 329 milijonov litrov tega goriva. Sodeč po tem je skoraj gotovo, da je bilo na začetku aprila na zalogi vsaj od 450 do 470 milijonov litrov bencina, kar so

kazali tudi takratni računi strokovnjakov iz zveznega sekretariata za trg in splošne gospodarske zadeve.

Na nedavni seji zveznega komiteja za energetiko in in-

log pa prihaja tudi iz izvršnega sveta skupščine Srbije.

Ti predlogi zbujaajo začudenje. Bencina je namreč dovolj, kljub temu pa ponovno prihajajo pobude, da bi zadržali bone. Med drugim:

— Resnično ne vemo, kaj naj počnemo z bencinom. Nihče ga noče, tako da zaloge znašajo že 30 tisoč ton. Veliko denarja imamo zaradi tega zamrznjenega, pravi Žarko Grubetič, podpredsednik poslovnega odbora rafinerije »Pančevo«. Dejal je, da imajo zadosti nafte za maj, vendar zaradi energetske bilance ne smejo dnevno predelati več kot osem tisoč ton surove nafte.

Ker je iz rafinerije slišati tako izjavo, je potem resnično čudno, da se z bencinom še naprej igramo slepe miši, pišejo Večernje novice.

OGLEDALO TEDNA OCREDIVO LEDVI

dustrijo je bilo rečeno, da so spet težave z zbiranjem deviz za uvoz surove nafte. Zato napovedana ukinitve bonov za bencin in dieselsko gorivo ni več tako zanesljiva, kot je bilo slišati še pred nekaj dnevi.

Tako v komiteju razmišljajo, da bi za poletje predlagali le povečanje mesečnih količin bonov za bencin, enak pred-

Za oprezen optimizem

V teh dneh je bilo v notranjepolitičnem življenju zatišje, saj smo imeli dolge prvomajske praznike, nkrat pa smo ocenjevali razmere v našem gospodarstvu v drugi polovici aprila. V Sloveniji smo imeli v skupščini zanimivo srečanje predstavnikov manj razvitih republik in delegatov slovenske skupščine. V Beogradu so razpravljali o težavah v skupščini, posebej pa še na seji centralnega komiteja ZKJ, na kateri so po dolgem času izvenle optimistične besede o prvih znamenjih oživljanja gospodarstva. Či iz zahodnega sveta o novih nadejih in prvemu zmanjševanju nezaposlenosti, smo morda pričarali, ko bo proizvodnja porastala v dneva v dan večja. Opozorili na oprezen optimizem, za- da na prvi uspehi ne bi zopet upanj, kako bo že jutri mnogo bolje.

Trenost potrebna predvsem zaradi, ker nam največji sovranski gospodarstva v svetovni škrti štene tako pri življenju kot pri življenjski uspehi. Recimo, v Sloveniji smo v zadnjih letih storili zahodna tržišča, pri tem pa smo že načeli osvojiti zmogljivosti in meje, ko to postaja le politični problem. Uspeh v izvozu je omejen, saj zvedimo četrtino vsega izvoza na zahod. Če ne bi bilo inflacije, bi nam ta uspeh zagotavljal denar za pospeševanje gospodarstva, toda žal smo prišli pri naspornem, zato je najino, da zavremo nadaljnje naraščanje inflacije.

Problem je namreč v tem, da s pretirano inflacijo iz dneva v dan razvednostno dinar, ki se v odno-

su do cene izvoženega blaga kaže predvsem v zmanjševanju dohodka in v prodajanju pod ceno. Inflacija nam tudi onemogoča doseči najosnovnejši cilj, tako imenovani konvertibilni, ali zamenljivi dinar, s čemer bi dosegli trdno valuto, stabilnost v gospodarstvu, v cenah in v osebnih dohodkih. Tudi depozit, ali polog, bi lahko takoj odpravili, če bi dosegli trdnjši dinar.

In vendar sta se sedaj pojavili dve možnosti, ki nam lahko zagotavljata boj proti inflaciji, seveda pod pogojem, če bomo dovolj disciplinirani in razsodni. Najprej gre za mednarodna posojila, ki jih moramo uporabiti predvsem za

oživljanje tistih gospodarskih panog, ki so usmerjene v izvoz, druga priložnost pa je veljavnost sporazuma med Jugoslavijo in Evropo osnovenejši cilj, tako imenovani konvertibilni, ali zamenljivi dinar, s čemer bi dosegli trdno valuto, stabilnost v gospodarstvu, v cenah in v osebnih dohodkih. Tudi depozit, ali polog, bi lahko takoj odpravili, če bi dosegli trdnjši dinar.

Če bomo uspešno izrabili omenjeni dve možnosti, se lahko upravičeno nadejamo oživljanju gospodarstva, s čemer bomo odpravili marsikatero nepotrebno težavo, kot so pojavi nacionalizmov, zapiranja notranjega tržišča in drugo.

Mirko ČEPIČ

Podražitve v imenu ljudstva

Bolj užaljeno in nemočno kot pa jezno in borbena je delovalo negodovanje krajanov nove beogradske krajevne skupnosti »Bratje Ribar« ob podražitvi komunalnih storitev, ki so bile za lani napovedane za 69,9 odstotka, za vodo in kanalizacijo in 40,2 odstotka za grejte ter zdaj za povečanje stanarine v povprečju za 44 odstotkov. Protestirali so proti odločanju »v našem imenu« proti posrednemu odločanju. Brzobjavko s to vsebino so poslali predsedniku mestne konference SZDL. Ogorčeni so bili pač nad tem, da so postavljeni v položaj, ko v javni razpravi govorijo o cenah komunalnih storitev, ki so že vnaprej sprejete, in samo še čakajo na potrditev delegatov mestne skupščine.

Užaljenost krajanov je razumljiva: zakaj naj bi javno razpravljali o povečanju cen, odstotkih povečanja cen, ki so obrobno vprašanje ob vprašanih koncepta razvoja beogradske komunalnih služb in položaja beogradske komunalnih organizacij. Njihovo nejevoljo povzročajo dosedanja gradnja kadrovske stanovanj s sredstvi, ki so namenjena za nove objekte, in podobna nenamenska uporaba. Tako denarja kar naprej zmanjkuje, čeprav so ga zbirali tudi v obliki samoprispevka kot dodatna sredstva. Občani torej upravičeno sumijo, da z večjimi cenami plačujejo potratnost, nemarnost, slabo delo in gospodarjenje, nesposobnost in neorganiziranost organizatorjev dela in poslovanja, luksuzna kadrovska stanovanja in nadpovprečne osebne dohodke zaposlenih v komunalnih organizacijah.

PISMO IZ BEOGRADA

Mestni veljaki so kajpak prizadeti in trdijo, da so spoštovali vse predpise. »Mi smo organizirali celo tudi interesno skupnost, da bi zagotovili besedo in spoštovanje glasu potrošnikov,« zatrjuje sekretar mestne skupnosti za cene Zoran Nešić, ki očitno nima posluha za kritiko občanov, da je namreč vse preveč proceduralno in institucionalno, tako da občani pravzaprav ne pridejo do besede. Formalno, da ne rečemo birokratsko, je zastavljena tudi sodba, da je glas ene krajevne skupnosti med skupno tristo krajevnimi skupnostmi v Beogradu povsem nepomemben, kajti analize vredno je vprašanje, ali večina krajevnih skupnosti ni oportunistična in namesto resnega razpravljanja o problemih prakticira zgolj formalno forumsko soglasanje z vsem, kar prihaja od zgoraj.

Dejansko je to vprašanje delegatske organiziranosti odločanja v samih krajevnih skupnostih in potem navzgor do mestne skupščine, ki bi se morala zoperstaviti odločanju o cenah pred seznanjanjem občanov o vseh vprašanih delovanj komunalnih služb, kakor smo jim nekoč rekli in kar so ostale le, da z novim imenom — samoupravne organizacije. Marsikaj bi se lahko spremenilo znotraj gospodarjenja posameznih komunalnih organizacij, če bi uporabniki njihovih storitev lahko odločali o konkretnih materialnih osnovah, denimo o uporabljanju sredstev za vzdrževanje poslopij, merjenju količin porabljene vode z uvajanjem vodomerjev in na podobne načine. Zdaj so komunalne organizacije še vedno preveč odgovorne mestnim dejavnikom, premalo pa občanom in tu je spor, ki ga je načela krajevna skupnost, o kateri govorimo.

Krajevna skupnost »Bratje Ribar« se je uprla apatičnemu soglasanju s povečevanjem cen, ki prihajajo iz raznih uradov in pomenijo vse globlje seganje v žep občanov, ki so zaradi tega vse bolj prazni. Zaradi formalnega reševanja problemov in simboličnega vpliva ljudje izgubljajo vero v pomen krajevnih skupnosti in tako tudi v samoupravljanje v širšem pomenu besede, pa se zategadelj vse bolj umikajo iz političnega življenja nasploh.

Te ocene omenjene krajevne skupnosti niso zanemarljive, čeprav se odgovoru nanje v mestnih forumskih krogih izmikajo, ker pomenijo zahtevo po doslednem uveljavljanju načina delovanja krajevnih skupnosti, ki so jih označevale parole ob agitiranju za mestni skupnosti. »Krajevna skupnost je razširjena družina«. Če je namreč družina osnova delovanja krajevne skupnosti kot razširjene družine, bi morala biti krajevna skupnost temu primerno organizirana — tako da vsakdo sodeluje pri vsakem odločanju prek svojih delegatov, ne pa tako, da so delegati podaljšana roka izvršnih teles skupščin in raznih drugih institucij. Ta težnja krajevne skupnosti »Bratje Ribar« je menda za zdaj še pionirska v beogradske delovanju krajevnih skupnosti.

Viktor Sirec

Zlati jubilej prve partijske organizacije

v Prekmurju

Letos je 50. obletnica formiranja prve partijske organizacije v Prekmurju, ki je bila ustanovljena spomladi leta 1933 v Murski Soboti. Vpliv komunistov se je v javnem življenju Prekmurja sicer začel čutiti že od jeseni 1932, in sicer zaradi sodelovanja takratnega študenta Rudija Čačinoviča s komunisti na ljubljanski univerzi. Čačinovič je bil sprejet v partijo v Ljubljani januarja 1933, ko mu je bilo 19 let, sprejel pa ga je Fedor Kovačič, nato je bil pobudnik ustanovitve partijske celice v Prekmurju, kar mu je uspelo spomladi 1933. Ta prva partijska celica v Prekmurju je res štela le tri člane, in to intelektualca Alija Karđoša iz Murske Sobotice, ki je istočasno postal tudi sekretar selice, Rudija Čačinoviča, študenta prava iz Rakičana, in kmečkega fanta Alojza Bodanca iz Kroga. Število članov se je v na-

slednjih letih povečalo na deset in več. Partija je bila v tedanjem času monarhofašistične diktature v predvojni Jugoslaviji prepovedana in je delovala v ilegali, vendar je v Prekmurju delovala prek legalnih organizacij, kot sindikat, Sokol, kulturnoprosvetna društva, predvsem pa prek Kluba prekmurskih akademikov in društev kmečkih fantov in deklet, ki so pričela nastajati leta 1934. Simpatije delovnih množic do naprednih gibanj so v tistem času bile zelo velike, zlasti pa je bilo izrazito tesno sodelovanje med kmečko in akademsko mladino, kar so že usmerjali komunisti prekmurske partijske organizacije. Razen odločilnega vpliva v teh organizacijah je bilo čutiti v tem času v Prekmurju tudi prodor naprednega tiska, kjer so takratni prekmurski komunisti in simpatizerji odigrali nadvse pomembno vlogo. Avgusta 1938

je prekmurska partijska organizacija prerasla v mestni komite za Prekmurje, kar se je ob prisotnosti Edvarda Karđelja oblikovalo na konferenci prekmurskih komunistov v Lendavskih gorah v zidanci Miška Kranjca. Sekretar mestnega komiteja je postal Štefan Kovač. Od jeseni 1939 dalje pa so partijske organizacije v Prekmurju že organizirane v okrožnem komiteju KPS za Prekmurje s sekretarjem Stefanom Kovačem.

Partija v Prekmurju je v tem letu že slutila prihajajoče viharne dni in v letu 1938 po zasedbi Avstrije skupaj z levim krilom krščanskih socialistov oblikovala meddruštveni odbor v Murski Soboti, ki je zametek ljudske fronte v Prekmurju, iz katere je okrožni komite partije po okupaciji Prekmurja črpal svoje številne sodelavce v uporjo leta 1941.

Ivo Orešnik

LENDAVA

Organizirana preskrba z vodo

V lendavski občini doslej ni bilo predpisa, ki bi urejal vprašanje pitne vode. Večina vodovodov je zgrajena s samoprispjevki občanov in delovnih ljudi, ni pa sanitarnih, varstvenih in drugih ukrepov za preskrbo prebivalcev s pitno

vodo. V občini so se zaradi tega odločili, da v kratkem pripravijo predpis, ki bo določal pogoje in način vzdrževanja vodovodov. V Lendavi sicer porabo vode odčitavajo vodomerni, teh pa ni na vsakih vodovodih in gospodinstvih. Tu

bo, kot kaže, največ problemov glede porabe vode, toda, če želijo varčno gospodariti tudi na tem področju, bo potrebno zagotavljati sredstva vsaj za enostavno reprodukcijo, ki pa jih žal večina vaških vodovodov nima.

Jani D.

Stanku v slovo

Minuli teden v petek popoldne se je okrog 3000 pionirjev, mladine in občanov z levega in desnega brega reke Mure za vedno poslovilo od aktivnega družbenopolitičnega delavca, učitelja, ravnatelja in komuniste, ki nas je nepričakovano zapustil v sredi uspešnega dela ter plodnega ustvarjanja star komaj 51 let. Novica o nenadni smrti pedagoškega delavca-ravnatelja osnovne šole Prežihov Voranc v Bistrici je globoko presunila občane lendavske občine. Še posebej pa pedagoške delavce Pomurja, saj je bilo težko verjeti kruti resnici, da je ugasnilo to z delom prepojeno življenje, da je ugasnilo to ljubezni do otrok polno srce.

Tiho in skromno, kot je tudi živel, je odšel od nas tovariš Stanko Lebar, predmetni učitelj zgodovine in zemljepisa, ravnatelj osnovne šole v Bistrici, ki je luč življenja zagledal pred 51 leti v kmečki družini v Mali Polani. Kjer je obiskoval tudi osnovno šolo. Nižjo gimnazijo je obiskoval v Lendavi, višjo v Murski Soboti ter leta 1953 opravil zrelostni izpit. Po odsluženju vojaškega roka v JLA, kjer je končal šolo za rezervne starešine, se je leta 1954 vpisal na višjo pedagoško šolo v Ljubljani in jo uspešno končal. Prvič se je zaposlil leta 1957 na nižji gimnaziji v Rogoševcih. Dve leti pozneje se je preselil v Gornjo Bistrico, kjer si je ustvaril družino ter delal kot učitelj, od leta 1964 pa vse do predzgodnje smrti pa kot ravnatelj šole. Ves ta čas je razdajal svoje znanje in lju-

bezen mladini ter se po prihodu v Bistrico navdušeno lotil dela v šoli in kraju, ki ga je v ljubljal. Kraju, ki je skupaj z njim v 25 letih njegovega službovanja zgradil številne komunalne objekte ter novo sodobno šolo, kjer je Stanko vse do svoje smrti ustvarjal vse do svoje smrti uspešnega delavca in komuniste, ki nas je nepričakovano zapustil v sredi uspešnega dela ter plodnega ustvarjanja star komaj 51 let. Novica o nenadni smrti pedagoškega delavca-ravnatelja osnovne šole Prežihov Voranc v Bistrici je globoko presunila občane lendavske občine. Še posebej pa pedagoške delavce Pomurja, saj je bilo težko verjeti kruti resnici, da je ugasnilo to z delom prepojeno življenje, da je ugasnilo to ljubezni do otrok polno srce.

svzgoje in izobraževanja. Bil je med prvimi organizatorji celodnevne šole ter uspešno vodil in usmerjal njeno delo. Kot učitelj, ravnatelj, občan in družbenopolitični delavec je bil na vsakem koraku pripravljen svetovati, pomagati, prijeti za vsako delo, saj je vse njegovo življenje bil delovni dan, ki se je netetokrat pozno v večernih urah končal na delovnih sestankih v krajevni skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in učiteljskem zboru med delovnimi ljudmi, ki so ga imeli radi in ga visoko cenili.

Prerana smrt Stanka Lebarja je globoko prizadela občane in vse tiste, ki so ga poznali kot človeka, ki ga je odlikovala velika natančnost in doslednost, tako do sebe kot do drugih, saj je njegovo življenje bilo življenje njegove šole in to življenje je bilo šola njegovega življenja. Kakor je bil ves zavzet v svojem poklicu, kot pedagoški delavec, tako je tudi kot človek z junaškim pogumom in vztrajnostjo premagoval vse težave, s katerimi se je srečeval v življenju in do konca ohranil veder pogled na svet in življenje.

Ob slovesu ostaja spomin na dragega tovariša Stanka, na njegovo življenje, delo in vedrino. Ostal nam bo svetel lik preprostega, dobrega človeka in komuniste. Ostale so generacije učencev njegove šole z osnovami solidnega znanja pa tudi z zdravimi pogledi na svet in življenje, v njih bodo živeli dalje ljubezen, delo, prizadevanje za doseganje najsvečnejših ciljev naše družbe. Slava ti in zahvala!

Za vsestransko aktivnost so občani lendavske občine

SODELAVCI

Poplava predpisov

Od leta 1974, ko smo sprejeli ustavo, je samo federacija sprejela več kot 600 zakonov in 5000 podzakonskih aktov. V gospodarstvu se je ob tem razvila miselnost, da je za razvoj in uspeh vsake države potrebno imeti zakonov mnogo več, da bi se zagotovilo vsakega možnega. Vsaka mala težnja desetih letih sprejela na zakonov in na tisoče podzakonskih aktov, pri tem pa vsaka, kar predpisujejo, vse, s čimer ni mogoče pre-

Ob vsem tem je ustvarjeno ozračje, v katerem ima zdravništvo vedno manj samostojnih dejavnosti očitno v smeri demokratičen delovni pristopek sprejemanju zakonov.

To so ugotovljali na zve-

Zgodovina za sožitje narodnosti

V petek tik pred prvomajskimi prazniki je Monošter, krajevno središče Porabja na Madžarskem, ki letos slavi 800-letnico obstoja, praznoval pomembno pridobitev. Slovesno so namreč odprli svoj prvi muzej, ki je hkrati lokalno-zgodovinski in narodnostni.

Otvoritvi so prisostvovala številne pomembne osebnosti iz javnega in kulturnega življenja Ze-

lezne županije, slavnostni govornik, podpredsednik županijskega izvršnega sveta dr. György Csónka, pa je poudaril predvsem pomen pripadnikov slovenske narodnosti za napredek in razvoj Porabja in menil, da bo prikaz slovenske zgodovine v tem muzeju, kjer je predstavljeno enakovredno z zgodovino madžarskega življa v pokrajini, prispeval k še večjemu medsebojnemu poznavanju, spo-

štovanju in prijateljstvu ter sožitju v Porabju. Muzej ima tri razstave. Naslov prve je Zgodovina Monoštra, pripravila pa jo je Ilona Valter, druge Slovenci v okolici Monoštra, avtorica je znana porabska Slovenka, etnologinja in slavistka Marija Kozar, tretje pa Lončarstvo v jugozahodnem Prekočdonavju, ki sta jo uredila Erzsébet István in Zoltán Nagy.

Seveda nas najbolj zanimata obe zbirki, v katerih je predstavljen pomemben delež porabskih Slovencev. Marija Kozar Mukič je ugotovila, da Slovenci v teh krajih živijo že od 12. stoletja. Predvideva, da jih danes v Porabju živi kakih štiri tisoč, še okoli tisoč pa v drugih madžarskih krajih, predvsem v Budimpešti. Na razstavi so predstavljene okoliščine nastanitve Slovencev v Porabju, njihovo gospodarjenje, stavbarstvo, prehrana, noša, njihove šege, njihova samosvoja narodnostna kultura.

Tudi razstava o lončarstvu se ni mogla izogniti slovenskemu deležu: zlasti znani veriški lončar Karči Dončec je ponosno hodil med udeleženci otvoritve novega muzeja in ni mozel skriti navdušenja nad tem, da so bili nekateri njegovi izdelki uvrščeni med izvirno ljudsko lončarsko ustvarjalnost in tako zapisani nesmrtnosti v muzejski zbirki.

Marija Kozar pa nam je med drugim dejala: »Sedaj bodo zlasti šolarji, naj bodo slovenski ali madžarski, lahko na kraju samem videli nekatere podrobnosti iz svoje lokalne zgodovine. Priprčana sem, da bo ta muzej veliko prispeval h krepitvi sožitja v Porabju. Tudi za strokovnjake bo muzejska zbirka v središču mesta prva prilika, da na enem mestu najdejo veliko doslej še neznanega gradiva, ki pa ga bomo v prihodnosti še dopolnjevali.«

Seveda bo Marijin delež pri tem dopolnjevanju še kako pomemben, saj je v szombathelyskem muzeju posebej odgovorna za slovensko etnologijo.

M. DORA

Da je slovesna otvoritev resnično minila v znamenju Slovencev, so poskrbele tudi ljudske pevke iz Slovenske vasi, ki so otvoritveni program popestrile z venčkom narodnih pesmi.

Pester mesec mladosti

Mladi iz soboške občine pripravljajo v letošnjem mesecu mladosti vrsto prireditev in manifestacij, ki bodo potekale v znamenju gesla „Mladost, akcija, ustvarjalnost, stabilizacija“, ki jih bodo skušali kar se da uspešno izvesti v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, šolah, družbenih organizacijah in društvih. Tako načrtujejo tudi razna kulturna in športna srečanja, kviz tekmovanja, zabavne prireditve, pohode, koncerte, literarne večere, lokalne delovne akcije itd.

Prva taka prireditev je vojaški mnogoboj v garniziji, ki bo od 12. do 16. maja, 13. maja bo tradicionalni Tek mladosti v organizaciji TVD Bakovci. Isti dan ob 20. uri pa bo v galeriji Kulturnega centra

v Murski Soboti koncert okteta iz Maribora. 14. maja pripravljajo občinsko tekmovanje osnovnošolcev s področja SLO in DS v Rogašovcih. Ta in naslednji dan (14. in 15. maja) bo na stadionu pri prvi osemletki mednarodni turnir v hokeju na travi. Sprejem zvezne štafete bo 15. maja, ko bo ob 19. uri tudi občinsko tekmovalne odraslih pevskih zborov in okteta v prostorih beltinske osnovne šole.

Za 19. in 20. maj bodo organizirali za osnovnošolsko mladino predstavitev starih ljudskih glasbil. Ze tradicionalni taborniški zbor — Po Titovi poti bo 24. maja, ob 14. uri pa bo še slavnostna seja OK ZSMS s podelitvijo priznanj. 25. maj je namenjen športnemu sreča-

nju srednjih šol občine Murska Sobota, sprejemu pionirjev v mladinsko organizacijo, tekmovalju mladink in mladincev v streljanju z zračno puško na strelišču TVD Partizan ter nočnemu streljanju z mlalokalibrsko puško na strelišču ob kanalu.

OK ZSMS pa za 26. maj ob 19.30 organizira zanimivo oddajo „Kar znaš — to veljaš“ v kinu Park v Murski Soboti. 27. maja je na sporedu medobčinsko srečanje odraslih pevskih zborov v galeriji, 27. in 28. maja bo srečanje mladih tehnikov Slovenije, 28. maja ob 9. uri bo taborniški mnogoboj v Bakovcih, 29. maja pa dan pomurskih planincev na Jelovškovem bregu v Tešanovcih.

Milan Jerše

JOŽE ŠABJAN

ODGOVORNI UREDNIK VESTNIKA

Pomurski medobčinski svet je na predlog delovnega kolektiva Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost ter ob soglasju občinskih konferenc SZDL v M. Soboti, Lendavi, Ljutomeru in

Novinarsko pot je Jože Šabjan začel leta 1963 pri Vestniku in Radiu Murska Sobota. V letih 1964 in 1965 je profesionalno opravljal funkcijo sekretarja OK Zveze mladine Slovenije v M. Soboti, nato pa se je ponovno vrnil uredništvu Vestnika in radija. Leta 1974 je postal dopisnik TV Ljubljana za Pomurje, zadnji dve leti pa je bil urednik televizijske oddaje Hidak — Mostovi.

Gornji Radgoni za odgovornega urednika Vestnika imenoval Jožeta Šabjana, do 1. maja novinarja TV in urednika oddaje Hidak — Mostovi.

Jože Šabjan je bil aktiven v družbenopolitičnih organizacijah v KS Beltinci, občini ter v Društvu novinarjev Slovenije.

Dosedanji odgovorni urednik Ludvik Kovač, ki je osem let uspešno vodil novinarski kolektiv Vestnika in v listu utrdil v prvi vrsti obravnavanje kmetijske problematike, bo v uredništvu odgovarjal pretežno za področje kmetijstva.

TRETI TEKAŠKI MARATON TRĚH SRC V RADIŠČU — Kljub veliki vročini se je te dnišnje sporno-rekreacijske prireditve udeležilo okrog 2.200 tekačev in tekačic. Foto: F. M.

PROGRAMSKA KONFERENCA ZBZB NOV MURSKA SOBOTA

Krepitev samoupravljanja

S široko družbeno aktivnostjo borčevska organizacija uspešno uresničuje zastavljene cilje pri razreševanju vsakodnevnih težav, s katerimi se srečujemo v naši samoupravni družbi. Je poudaril predsednik Štefan Šabjan na letni programski konferenci Zveze združenj borcev NOV občine Murska Sobota. Člani borčevske organizacije, ki so zlasti zelo aktivni v krajevnih skupnostih, niso zadovoljni s prepočasnim odpravljanjem slabosti in napak v naši družbi. Hitrejše reševanje trenutnih težav vidijo v krepitvi samoupravljanja in boljše dela. Šami so v preteklem obdobju veliko storili pri prenašanju tradicij narodno-osvobodilnega boja in revolucije na mlajšo generacijo, kar je tudi krepitev političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Njihovo delo na tem področju je predvsem

usmerjeno v sodelovanje ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami. Zlasti mladino v krajevnih skupnostih šolah. Veliko je bilo naravnega pri vsestranski krepitvi socialne varnosti borcev, jasnih invalidov in drugih padlih borcev, zlasti na področju zdravstvenega varstva in zaščite. Posebno skrb namenjajo urejanju spomenikov spominskih obeležij iz NOB, hkrati pa se zavzemajo urejanje novih spominskih obeležij. Zavzemajo se, da soboški muzej dobil stojen odelek o NOB, pomembnejša pa je tudi obločitev, da bodo na novo zgradili pomnik NOB, so na programski konferenci tudi sprejeli sklep o podpisu družbenega dogovora. Sprejeli so tudi pester program dela.

Zlati znak ZSS v pravih rokah

Med 36 posamezniki iz Slovenije je na slovesni seji republiškega sindikata v Ljubljani dobila najvišje sindikalno priznanje — zlati znak — kot edina iz Pomurja tovarišica Marta Tivadar, zaposlena v TOZD Perilo tovarne oblačil in perila Mura v Murski Soboti. Zlati znak je prejela za dolgoletno uspešno družbenopolitično delo in prispevek h krepitvi položaja delavca, samoupravljanja in razvoju sindikata.

Njena aktivnost se v bistvu začne že leta 1957, ko se je v rodnem krogu vključila v delo mladinske organizacije in kulturno društvo, saj ni minila nobena proslava brez njenega nastopanja. Po končani gostinski šoli v Ljubljani je najprej bila na praksi v Gornji Radgoni, čez pol leta pa se je zaposlila v murskosoboškem Agroservis, kjer je ostala približno tri leta. Od leta 1962 pa je v Muri, in sicer sprva kot šivilja za strojem v TOZD Perilo. Tako je bilo vse do leta 1977, ko so jo premetili v medfazno kontrolo v šivalnici. Od leta 1981 pa je na delovnem mestu mojstrice.

Ves čas je Marta Tivadar dosegla izredne delovne uspehe, saj je normo velikokrat presegala tudi za 30 odstotkov. Med delavci je zelo priljubljena in jo spoštujejo, zato so ji zaupali številne funkcije. Po prihodu v Muro so jo izvolili za delegatko delavskega sveta, in sicer za več mandatnih obdobj na nivoju delovne organizacije in v temeljni organizaciji združenega dela. Bila je tudi članica raznih komisij, leta 1970 je postala članica konference OO ZSS, leta 1973 pa članica izvršnega odbora OO ZSS v TOZD Perilo. Odlej aktivno deluje v sindikalni organizaciji, pri čemer so ji zaupali tudi odgovorno funkcijo predsednice, sedaj pa je predsednica konference sindikata v tovarni oblačil in perila Mura. Poleg tega je tovarišica Tivadarjeva opravljala še vrsto drugih funkcij.

Trenutno je članica predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov,

zunanja članica disciplinske komisije v delovnih organizacijah Panonija in Tovarna mlečnega prahu, bila pa je tudi delegatka na 9. kongresu ZSS leta 1978 z dokaj odmevno razpravo o položaju žensk v združenem delu. Tega leta je prejela tudi srebrni znak občine.

MARTA TIVADAR — Dobitnica zlatega znaka ZSS za dolgoletno uspešno družbenopolitično delo in prispevek h krepitvi položaja delavca, samoupravljanja in razvoju sindikata.

skega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti.

„Priznanje zlati znak Zveze sindikatov Slovenije mi pomeni veliko spodbudo pri nadaljnjem delu, hkrati pa je to priznanje tudi za delovno organizacijo Mura in za družbenopolitične sodelavce, kajti brez dobre organizacije ne bi mogli priti v proizvodnji do tako lepih rezultatov. Istočasno pa je to priznanje tudi velika obveza za naprej tako na delovnem mestu kot v družbenopolitičnem življenju,“ je povedala letošnja dobitnica zlatega znaka Zveze sindikatov Slovenije Marta Tivadar iz Murske Sobot.

Milan Jerše

V LENARTU V SLOVENSKIH GORICAH SKLENILI 28. OBČINSKI PRAZNIK

SPODBUDA RAZVOJU

Po številnih delovnih, kulturnih in športnih prireditvah, ki so se vrstile prejšnji teden v krajevnih skupnostih, so v ponedeljek občani Lenarta, še vedno najmanj razvite slovenske občine, sklenili svoj 28. občinski praznik.

Posebej slovesno in delovno so ga občani Lenarta obeležili ob koncu preteklega tedna. V petek so pripravili telesnokulturni delavci kolesarsko tekmovalje, ki se ga je udeležilo tudi 70 kolesarjev iz Murske Sobot, tega dne popoldne pa so odprli tudi razstavo, na kateri so prikazali dosežke lenarškega drobnega gospodarstva. Sobota pa je bila v znamenju preizkušanja moči in znanja kovinarjev in učencev lenarških osnovnih šol, ki so se pomerili v občinskem tekmovalju s področja SLO in DS. Okrog 80 mladih je ob tej priložnosti na tekmovalju pri Gradšču, ki so ga pripravili občinski oddelek za ljudsko obrambo, občinska konferenca SZDL in učenci tamkajšnje osnovne šole, prikazalo uspešno pripravljenost za izvajanje vseh zadanih nalog. Preizkušnja kovinarjev, katero so si v velikem številu ogledali tudi učenci, pa je bila ob občinskem prazniku še prispevek več k prizadevanjem, da se tudi ta občina sčasoma otrese pridelavnika manj razvita.

V nedeljo pa je bila v Lenartu preizkušnja motokrosistov, ki so na znani progi na Kamenščaku v kategoriji do 125 kubičnih motorjev startali v letošnje državno prvenstvo, do 80 kubičnih motorjev pa so se pomerili tekmovalci iz republike. Kljub muhastemu vremenu si je tekmo ogledalo čez dva tisoč gledalcev. Za konec letošnjega občinskega praznika pa je v avli lenarške osnovne šole predstavil Debele zgodbe Petra Fuleža znani mariborski gledališčnik Janec Klasinc.

vp

ŠTEVILNE AKTIVNOSTI

Letošnji teden Rdečega križa, ki traja od 8. do 15. maja, ima vsebinski poudarek na temo „Preprečevanje nezgod in prva pomoč sta odvisni od tvojega znanja“. Sicer pa bomo tudi v Pomurju mednarodni dan in teden Rdečega križa proslavili delovno. V tem času bodo nekatere stalne akcije Rdečega križa, ki potekajo vse leto, dobile večji poudarek. V ospredju bodo proslave ob praznovanju 30-letnice prostovoljnega, brezplačnega in anonimnega krvodajalstva, na katerih bodo zaslužni podelili priznanja. Posebna skrb je namenjena čistočini in varstvu okolja, razvijanju najrazličnejših oblik pomoči starejšim ljudem in sprejemu učencev prvih in sedmih razredov osnovnih šol med člane Rdečega križa. V Pomurju bodo v tem tednu sprejeli blizu 2000 učencev prvih razredov osnovnih šol med mlade člane in okrog 1850 učencev sedmih razredov med člane Rdečega križa. V praznovanje 30-letnice krvodajalstva se vključujejo tudi pionirji in mladina z literarnimi prispevki. Predsedstvo skupščine Rdečega križa Slovenije je razpisalo natečaj za najboljše literarno delo na temo „Kri rešuje življenje“. V tem času bodo preverjali znanje mladih za potrebe splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Tako tekmovalje bo 14. maja v Rogašovcih za mlade iz soboške občine, podobna pa bodo tudi v ostalih pomurskih občinah.

V letošnjem tednu Rdečega križa bodo torej v krajevnih organizacijah Rdečega križa številne aktivnosti in proslave, ki jih bodo nadaljevali tudi kasneje.

F. Maučec

INTEGRAL DO GOLFURIST TOZD GOSTINSTVO LENDA, Partizanska 14
objavlja
JAVNO LICITACIJO
za prodajo gostilne

BOBRI

v Dolnji Bistrici. Predmet prodaje zajema
— zemljišče velike 5.795 kv. m
— objekte velike 856 kv. m
— opremo brez drobnega inventarja.

izklicna cena znaša 1.426.462 din. Licitacija bo 17. maja 1983 ob 11. uri pred gostilno Bobri v Dolnji Bistrici. Interesenti, ki želijo sodelovati pri licitaciji, morajo do 16. maja 1983 vplačati v višini 10 odstotkov od izklicne cene. Vse dodatne informacije dobite v dopoldanskih urah po telefonu 75-044 (069)

Prodajni pogoji: Celotno kupnino bo treba poravnati ob podpisu pogodbe. Kupec nosi stroške legalizacije kupne pogodbe, stroške zemljiškopunega prenosa in premetnega davka.

Pomanjkanje ustreznih programov

V lanskem letu so organizacije združenega dela in skupnosti iz murskosoboške občine porabile za investicije v osnovna sredstva milijardo 696 milijonov dinarjev, kar je za 30 odstotkov več kot leto poprej. Pretežni del je odpadel na naložbe v gospodarstvo, in sicer milijarda 45 milijonov dinarjev, oziroma celo 62 odstotkov več kot leta 1981. Tako je za gospodarsko infrastrukturo ostalo 450 milijonov dinarjev, kar pomeni 12-odstotno rast, in za naložbe v družbene dejavnosti 201 milijon dinarjev ali za 22 odstotkov manj kot leto poprej.

Če pogledamo strukturo gospodarskih naložb, vidimo, da odpade 35 odstotkov sredstev na industrijo, 17 na kmetijstvo, prav tako 17 odstotkov na gostinstvo in turizem, 14 na promet in zveze, 11 na gradbeništvo in 6 odstotkov na ostale dejavnosti. Na dokajšnje povečanje investicij v industriji so zlasti vplivale naložbe v tovarni oblačil in perila Mura in Pomurski tisku. Precej sredstev pa je bilo v lanskem letu namenjenih tudi za nadaljnji razvoj kmetijske dejavnosti ter gostinstva in turizma.

Kljub temu pa je v soboški občini še vedno nekaj organizacij združenega dela, ki že več let ničesar ne vlagajo v posodobitev in razširitev proizvodnje. V vseh takšnih organizacijah bi morali samoupravni organi temeljito oceniti delo poslovalnih organov in njihovo skrb za hitrejši razvoj kolektiva. Se posebej zato, ker zaostrene gospodarske razmere in manjše, materialne možnosti ne omogočajo uresničitve vseh načrtovanih naložb. Pri tem so zlasti zmanjšane investicije na področju izgradnje gospodarske infrastrukture in objektov družbenega standarda. Razen tega pa investicijska vlaganja ne prispevajo k večjemu zaposlovanju, kar je v mnogočem posledica pomanjkanja ustreznih razvojnih programov združenega dela. Brez njih pa ni možno pričakovati hitrejšega reševanja problematike nezaposlenih, predvsem mladih in kvalificiranih delavcev.

Za bežen pogled na minulo leto, ko so organizacije združenega dela murskosoboške občine prijavile službi družbenega knjigovodstva nove investicije v skupni predračunski vrednosti čez 1,1 milijona dinarjev, daje slutiti, da se zadeve na tem pomembnem področju vendarle premikajo naprej. Med novimi investicijami je kar šest usmerjenih v proizvodnjo hrane, ki ji pridajemo izjemno velik pomen, pet naložb pa v izvoz na konvektivno območje. Prav tako se je izboljšala struktura virov financiranja, saj se povečuje delež lastnih sredstev organizacij in znižuje delež bančnih sredstev.

Nedvomno si bodo organizacije združenega dela morale v prihodnje še v večji meri prizadevati za uresničevanje investicij, načrtovanih v srednjeročnem planu do leta 1985, in iskanje novih programov, zlasti na področjih, kjer so določene prednosti, kot v vodov, redelavi kremenčevega peska, izrabi prostre delovne sile itd. Bistvenega pomena pa je združevanje sredstev za financiranje razvojnih programov, ki so v glavnem usmerjeni v izvoz na konvektivno območje, in proizvodnjo hrane. Še bolj pa bo potrebno pritegniti tudi združeno delo z razvojnimi območji, ko gre za izrabo dela in sredstev ter za prenos določenih razvojnih programov. Politika skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji namreč v soboški občini še ni dala ustreznih možnosti. Zato veliko pričakujejo od medobčinske gospodarske komisije, ki naj skupno z občinskimi izvršnimi svetom spodbudi opravilo novih razvojnih programov. K uresničevanju ciljev in nalog na področju investicijskih vlaganj pa bodo s kreditno politiko lahko v mnogočem prispevale tudi poslovne banke.

Milan Jerše

Po odkritju spominske plošče na Glavnem trgu v Ljutomeru. Letos bodo predali v urejanje in last krajevni skupnosti

Poklon padlim borecem

Desetega maja 1943 (letos tovorj 40 let) so v Ljutomeru ustanovili rajonski odbor OF za Ljutomer. Ta dan so si krajevni skupnosti izbrali za svoj krajevni praznik, ki ga letos praznujejo kot 40. obletnico. Delovno so proslavili s koncertom, saj se ravno v mesecu maju izteka petletno obdobje, v katerem so s samopriskevkom opravili precej del na področju kmetijske, obratne z vodo in gozdarstva. Podelili pa so tudi priznanja OF (bronaste značke) št. 1000. Fišerju, Ivo Puceljcu, Staniju Kolenku in Jelku Klemenčiču, vsi iz Ljutomera ter št. 1001. Prigoju iz Kameničkega doma in Berdenu iz Babinec. Vredni slovenski, ki

PO RADIJSKIH VALOVIH TUDI IZ LENDAVE

»Pomurje je bogatejše za pomembno pridobitev — studio Radia Murska Sobota v Lendavi. Tako ob konkretnih uspehih uresničujemo izvajanje načel o mednarodnih odnosih, sprejetih v zvezi komunistov že leta 1959 in še konkretnije v Ustavi SRS iz leta 1974. Na področju dvojezičnega šolstva, dvojezičnosti v javnem življenju, v samoupravni organiziranosti madžarske narodnosti in informiranju dosegame vrsto uspehov.« je med drugim dejal predsednik pomurskega medobčinskega sveta SZDL Boris Prejac na slovesni otvoritvi radijskega studia v Lendavi, ki je začel delovati 28. aprila. Prireditev so povežali tudi s praznovanjem dneva Osvobodilne fronte slovenskega naroda in mednarodnim praznikom dela.

Goste je pozdravil predsednik delavskega sveta Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost Jože Graj in poudaril, da je s studiom v Lendavi zavod pridobil nove možnosti za radijski program, še zlasti v madžarskem jeziku, ki bo odslej lahko vsebinsko pestrejši in aktualnejši. Studio pa bo koristil tudi oddajam v slovenskem jeziku.

Tovariš Prejac je na kratko spregovoril tudi o informacijski dejavnosti v madžarskem jeziku in dejal, da je leta v nenemnem porastu. Nepuisag radio — madžarski program TV pretvornik za sprejem madžarske televizije v Doinjem Lakošu in TV oddaja Hidak — Mostovi predstavljajo pomembno politično, informativno in kulturno vlogo v materinem jeziku v življenju narodnosti.

Na otvoritvi je imel govor (v madžarskem jeziku) tudi sekretar občinske konference SZDL Lendava Ludvik Horvat, ki je zatem studio tudi predal namenu.

Velja še dodati, da so studio uspeli usposobiti pretežno s pomočjo RTV Ljubljana in lastnimi sredstvi ter delom.

RADENSKINA TOVARNA POLNILNE OPREME SKLENILA S KITAJSKO PIVOVARNO VELIK POSEL

1,25 MILJONA DOLARJEV

Pred nedavnim je skupina slovenskih gospodarstvenikov obiskala LR Kitajsko. Med njimi so bili tudi predstavniki najmlajšega Radenskega tozda Tovarne polnilne opreme. Da potovanje ni bilo zaman, priča pogodba, ki so jo sklenili s kitajskimi partnerji. Tovarna polnilne opreme bo prodala pivovarni v Shenyangu v provinci Liaoning polnilno linijo za pivo z zmogljivostjo polnjenja 20.000 steklenic na uro vredno 1,25 milijonov ameriških dolarjev.

Pri sklenjeni pogodbi pa ne gre le za precejšen kupček deviz, ki ga bodo iztržili delavci tega tozda, temveč tudi za širše obeležje, ki bi naj bilo vodilo pri gospodarskem sodelovanju med LR Kitajsko in Jugoslavijo. Pri prodaji Radenske polnilne linije se bo prvič uveljavilo načelo kompenzacijske pogodbe. 44 odstotkov od iztržka za polnilno linijo oziroma 550.000 dolarjev bodo namreč dobili slovenski usnarji — TOKO in UTOK — za nakup dveh milijonov kvadratnih metrov slane kože (na pol predelane usnja) za potrebe čevljarske industrije.

V Tovarni polnilne opreme so se zavezali, da bodo polnilno linijo za Kitajsko izdelali do konca leta, nameščati pa bi jo naj začeli marca prihodnje leto. Če se bodo držali dogovorjenih rokov, si bodo nedvomno še močnejše odskrnili vrata za prodajo teh vse bolj pogrešanih izdelkov na tržišča tretjega sveta. O kakovosti njihovih izdelkov pa priča pogodba s kitajskimi partnerji, ki so jo uspeli skleniti kljub izjemno hudi konkurenci japonskih in zahodnonemških proizvajalcev.

vp

INA NAFTA LENDAVA Razpisna komisija pri delavskem svetu TOZD Petrokemija

razpisuje

v skladu s splošnimi samoupravnimi akti in sprejetim sklepom delavskega sveta TOZD prosta dela in delovne naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

1. TEHNIČNEGA VODJE TOZD IN
2. OBRATOVODJE OBRATA UMETNIH LEPIL

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- pod 1.
- da imajo visokošolsko oziroma višješolsko izobrazbo tehnične ali ekonomske smeri in
 - da imajo najmanj 4 leta strokovne prakse na podobnih delih
- pod 2.
- da imajo visokošolsko oziroma višješolsko izobrazbo kemijske smeri oziroma organizacijo dela in
 - da imajo najmanj 3 leta delovnih izkušenj.

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje iz družbenega dogovora o temeljnih kadrovske politike. Od kandidatov se pričakuje sposobnost vodenja in organiziranja ter aktivno zavzemanje za razvoj samoupravljanja. Kandidat bo imenovan za dobo 4 let. Pismene ponudbe s potrebnimi dokazili, sprejema kadrovska služba INA Nafta Lendava, Lendava Rudarska c. 1, z oznako „Razpisna komisija“, 15 dni od dneva objave. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka objave.

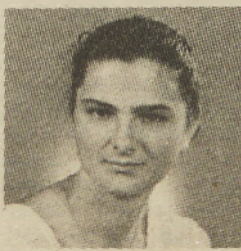
maia anketa

Pogumna dekleta v vojaški uniformi

Letos se bo začelo vojaško usposabljanje žensk v JLA, ki so se za to vrsto obrambnega in samozasčitnega usposabljanja odločile prostovoljno. Za dolžnosti vojakov in nižjih oficirjev v vseh rodovih razen v oklopnih enotah bo trajalo usposabljanje žensk 2 meseca in 22 dni, medtem ko bo trajalo šolanje za rezervne oficirke 6 mesecev. Za to vrsto usposabljanja vlada veliko zanimanje tudi med pomurskimi dekleti, ki z nestrpnostjo pričakujejo, kdaj bodo oblekle vojaško uniformo. Obiskali smo nekatere izmed njih, ki so se odločile za vojaško usposabljanje v JLA, in jih popražali, kaj jih je opogumilo, da so se odločile stopiti v vrste pripadnikov JLA.

SILVA POK iz Bakovec: »Že dolgo občudujem ljudi v uniformah. Zato sem se najprej vključila v gasilske vrste, leta 1978 pa sem postala prostovoljka teritorialne obrambe. Moja velika želja je bila, da bi bila tudi jaz vojakinja. Zato sem z velikim veseljem sprejela odločitev, da se lahko tudi dekleta prostovoljno odločimo za vojaško usposabljanje. Odločila sem se za šolo za rezervne oficirke, od rodov pa sem izbrala zveze ali promet. Čeprav mnogi gledajo črnogledno, da smo se dekleta odločila za vojaški poklic, tudi moji starši niso najbolj navdušeni, mislim, da ni nobene ovire, ki bi me odvrnila doseči ta cilj. Po končanem usposabljanju bi rada nadaljevala šolanje na vojaški akademiji. Na ta način se želim usposobiti rokovati z orožjem in braniti domovino, če bo to potrebno.«

JACQUELINE STERŽAJ iz Ljutomera: »Že dolgo sem si želela služiti vojaški rok. Hotela sem doživeti tisto resnično vojaško življenje, kar pa doslej ni bilo mogoče. Z novim zakonom pa imamo tudi dekleta možnost, da se odločimo za vojaško usposabljanje, in vesela sem, da se mi bo želja izpolnila. Prijavila sem se za usposabljanje v pehoti, ker menim, da bom v teh enotah lahko dobila vse tisto, kar si želim in preverila svoje sposobnosti, hkrati pa enakopravno z moškimi sodelovala pri uresničevanju obrambnih in samozasčitnih nalog, ki so postavljene pred vse nas. Odločila sem se za šestmesečno usposabljanje, ki ga bom, seveda če bo mogoče, razdelila na dva dela, da ne bi preveč trpel študij.«

JOŽICA VRBANIČ z Rožičkega vrha: »Uniforma je že od nekdaj zame veliki izziv in preizkušnja. Že tri leta sodelujem kot pripadnica enot teritorialne obrambe. Lani poleti pa sem bila še na usposabljanju teritorialni na Pokljuki, kjer sem pridobila čin razvodnika. Zato me je moja odločitev, da bom odslužila vojaški rok, nekaj povsem naravnega. Prijavila sem se v pehotne enote. Tako bom vojaški rok najverjetneje služila v Bileči, kjer se šolajo vojaki tega rodu za rezervne vojaške starešine. No, najprej pa moram še opraviti vse potrebne zdravniške preglede. Če bo možnost, želim tudi po odsluženju šestih mesecev ostati v vojaški službi.«

VESNA PAVEL iz Polane: »Že v osnovni šoli, ko smo se pri obrambnih dnevih seznanjali z orožjem in vojaškim poklicem, ki je težak, vendar časten, sem si želela, da bi sama oblekla vojaško uniformo, če bi le imela možnost. Zelo pa me privlači tudi uniforma, zato sem že leta 1981 stopila med prostovoljke teritorialne obrambe. Prav med teritorialci sem se še bolj seznanila z orožjem in vojaškim življenjem. Ker po končani administrativni šoli v Murski Soboti nisem dobila službe, sem se brez oklevanja odločila za usposabljanje v JLA. Prijavila sem se za nižjo oficirko v zvezi, saniteti ali pehoti. Na ta način se bom usposobila za obrambo domovine, če bo to potrebno.«

MARJETA BENKOVIČ — iz Murske Sobotice: »Če ljubiš domovino, jo moraš znati tudi hraniti.« Tak je kratek odgovor Marjete na vprašanje, zakaj se je odločila za vojaški poklic. Trenutno je zaposlena v TOZD Perilo tovarne Mura v Murski Soboti. Sicer pa pravi, da jo že od nekdaj izredno zanima orožje in vojaški poklic. Tokrat pa se ji je ponudila priložnost, da obleče vojaško suknjo in se tudi usposobi za rokovanje z orožjem. Prijavila se je v šolo rezervnih vojaških starešin v pehoti, torej se bo usposabljala šest mesecev. Letos se je vključila v vrste teritorialne obrambe kot mladinka prostovoljka, v stabu civilne zaščite v krajevni skupnosti Alija Kardoša v Murski Soboti pa dela že okrog dve leti.

Kmetje pozdravljajo vključitev v enotni sistem PIZ, vendar se bojijo obveznosti

V vseh pomurskih občinah je bila organizirana široka javna razprava o osnutku republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. To je eden najpomembnejših sistemskih zakonov s področja socialnega varstva, ki zadeva interese slehernega delovnega človeka. S sprejetjem novega zveznega zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki bo začel veljati s 1. julijem letošnjega leta, je kajpak potrebno uskladiti sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v republiki. Pri tem je potrebno upoštevati samoupravne družbenoekonomske odnose ter že uveljavljen samoupravni položaj delavca v združenem delu ter vseh delovnih ljudi na temelju njihovega dela in ustvarjalnega dohodka. Široka javna razprava o osnutku republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je bila v Pomurju končana. Da bi strnili številne pripombe, ki so bile dane, smo pripravili Vestnikovo okroglo mizo. Udeležili so se je: Geza Farkaš — sekretar OK SZDL Murska Sobota, Tonček Ošljaj — sekretar občinskega sveta zveze sindikatov Murska Sobota, Štefan Sreš — vodja območne delovne enote pokojninskega in invalidskega zavarovanja Murska Sobota in Jože Tivadar — sekretar KZ Panonka Murska Sobota. Na pogovor so bili vabljeni tudi predstavniki iz ostalih pomurskih občin, ki pa se žal vabilu niso odzvali.

Anton Ošljaj

resnih skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja po občinah in drugod. V občinah so bili tudi organizirani seminarji za aktiviste javne razprave v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela. To so bili delegati skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, družbenopolitični delavci, strokovni sodelavci samoupravnih interesnih skupnosti in še nekateri drugi. Ocenjujejo, da je bila to ena najboljše organiziranih javnih razprav v Pomurju v zadnjem času.

Dana podpora osnutku zakona

V javni razpravi o osnutku republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v Pomurju — udeležba je bila zadovoljiva — je bila dana vsestranska podpora novostim, ki jih prinaša osnutek, čeprav so bili tudi nekateri pomisleki pri razširitvi pravic. Pripombe pa so bile zaradi kratkega roka za javno razpravo, in zato ker ni potekala javna razprava tudi o ostalih dokumentih, kot je statut. Kmetje pa so menili, da bi javna razprava morala biti organizirana prej, kot so se začela dela na polju.

Status združenega kmeta

Čeprav zakon o združevanju kmetov jasno opredeljuje, da je združen kmet tisti kmetijski proizvajalec, ki ima skupno proizvodnjo, trajnejše združevanje dela in sredstev, ki ustvarja skupni dohodek in nosi skupni tveganje, je bilo v javni razpravi veliko govora o statusu združenega kmeta. Dejstvo je, da v tem trenutku ne vemo, koliko imamo dejansko združenih kmetov. Pri KZ Panonka Murska Sobota ocenjujejo, da imajo okrog 7.000 združenih kmetov. Dokončno število bodo lahko ugotovili, ko bodo začeli prijavljati svoje združene kmete. Po podatkih iz lanskega leta je v soboški občini

15.430 nosilcev kmetijskih površin. Davek jih plačuje 12.963, medtem ko tisti, ki imajo manj kot 30.000 katasterskega dohodka davka ne plačujejo. Trenutno je starostno pokojninsko zavarovanih 7.779, od katerih jih 4.805 že dobiva pokojnino, ali več kot 50 odstotkov.

Ali bodo kmetje zmogli obveznosti?

V javni razpravi je bila dana vsa podpora prizadevanjem za vključitev kmetov

Štefan Sreš

v enoten sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, vendar pa so se pojavljala številna vprašanja, ki so posledica neurejenih razmer v kmetijstvu. Postavljalo se je zelo pogosto vprašanje ali bodo kmetje zmogli plačila prispevkov, predvsem gre za veliko razdrobljenosti kmetij in večjega števila ostarelih, kar posebej velja za Goričko. Treba pa je ob tem povedati, da je v osnutku zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju dana možnost, da se kmet zavaruje glede na svoj ekonomski položaj. Združeni kmet se bo torej lahko pokojninsko in invalidsko zavaroval enakopravno z delavcem v združenem delu, seveda bo moral plačati prispevek od zajamčene pokojnine. Pri tem naj bi mu tudi pomagala kmetijska zadruga. Če pa to glede na njegov ekonomski položaj ne bo mogoče in mu tudi kmetijska zadruga ne bo mogla pomagati, potem se bo lahko zavaroval le za starostno, družinsko in invalidsko pokojnino, kjer je prispevek za polovico manjši. Če se mu prizna zajamčena pokojnina, potem se mora priznati tudi varstveni dodatek do te pokojnine. Seveda pa kmet, ki obdrži svojo lastnino zaradi ekonomskih censusov, ne bo upravičen do varstvenega dodatka.

Predčasne pokojnine

Veliko zanimanje je bilo v javni razpravi za predlagano ponovno uvedbo pravice do

predčasne pokojnine. Ta je bila namreč leta 1972 ukinjena. Javna razprava je potrdila upravičenost te zahteve kot temeljne pravice, kar pomeni, da bi bile pravice in obveznosti enake za celotno državo. To pa hkrati pomeni, da bi bil tudi odbitek za predčasno upokojitev enoten v vsej državi. Ker pa to s tem zakonom ni mogoče urediti, se je v razpravi izoblikovalo stališče, da odbitek naj ne bi bil večji kot 1 ali največ 1,5 odstotka. Predčasna pokojnina se namreč odmeri tako kot starostna in invalidska pokojnina po zakonu. Jasno je bilo tudi poudarjeno, da najvišja pokojnina ne bi smela biti večja kot je 3,5-kratni povprečni nominalni osebni dohodek zaposlenih v Sloveniji dosežen v preteklem letu. Osnutek zakona prinaša tudi spremembe pri usklajevanju pokojnin, kjer se uvaja obvezno usklajevanje med letom.

Priznavanje zavarovalne dobe

Največ pripomb je bilo v javni razpravi o osnutku re-

Jože Tivadar

publiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju glede priznavanja zavarovalne dobe iz kmetijsko pokojninskega zavarovanja. V osnutku zakona je namreč opredeljeno, da se pokojnina priznava nosilcem kmetij in njihovim zakonskim partnerjem. Razprava je pokazala, da bi ob takšni opredelitvi izpadli ravno tisti, ki so bili v zadnjem času najbolj aktivni na kmetijah, torej tisti, ki so zavzemali zato, da bi morali 117. člen osnutka zakona opredeliti tako, da bi se priznala zavarovalna doba vsem članom, ki jim je bil osnovni poklic delo na kmetiji. To pomeni sicer določeno širitev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, vendar pa je bilo mnenje, da je potrebno zadevo reševati dolgoročno in da bodo pravice iz tega naslova začeli uveljavljati šele čez več let. Na tem stališču izrecno vztrajajo

v vseh pomurskih občinah, za kar pa bo vsekakor potrebno veliko naporov, da se bo ta pravica priznala. Pomurski kmetje namreč menijo, da oni niso krivi, če v ta namen niso plačevali prispevkov. Plačevali pa so vse predpisane obveznosti, ki so bile sprejete z zakonom. Nikakor se ne morejo strinjati s tem, da se priznava v pokojninsko zavarovanje 11 let, odkar je začel veljati zakon o starostnem zavarovanju kmetov, le nosilec kmetije, ne pa tudi ostalih, ki so delali na kmetiji. V javni razpravi je bila enotno izražena zahteva, da se mora priznati zavarovalna doba vsem, ki so delali na kmetiji in jim je bil to edini in glavni poklic, ne glede nato, če so bili lastniki posestva ali ne. V ta namen so se v vseh štirih pomurskih občinah tudi izoblikovali določeni predlogi, ki naj bi se upoštevali v določbah 12. in 13. člena osnutka zakona. Predlog je naslednji: »V pokojninsko dobo se šteje tudi čas starostnega zavarovanja kmetov zavarovancem, ki so delali na kmetijskem gospodarstvu, za katerega so bili plačani prispevki oziroma so bili prispevki zmanjšani ali oproščeni v skladu z veljavnimi predpisi do uveljavitve tega zakona in jim je bil edini in glavni vir preživljanja.« Prav gotovo bi to zelo ugodno vplivalo tudi na mlade, ki bi se v večji meri odločali za delo na kmetiji. To vprašanje pa je tudi izredno velikega pomena v sedanjih prizadevanjih za večjo proizvodnjo hrane.

Združevanje sredstev za PIZ

V nekaterih kmetijskih zadrugah, na primer v kme-

Geza Farkaš

tijski zadrugi Panonka v Murski Soboti, so bile pripombe na 130. člen osnutka zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Ta namreč predvideva, da organizacije združenih kmetov zagotavljajo del sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje z združevanjem sredstev. Predlagali so, da se besedilo

tega člena spremeni tako, da se lahko združujejo sredstva v ta namen, to pomeni, da ne bi bil obvezujoč. V ta namen pa bi sklenili samoupravni sporazum o združevanju sredstev. Dejstvo je namreč, da na sedanji stopnji razvojni in dohodkovne razmere znanosti kmetov z zadruženimi mogoče pričakovati, da bodo zadruga lahko prevzeli te obveznosti. Dolgoročno gledano pa je potrebno dopustiti možnost, da se kmet in zadruga samoopravna dogovorita o združevanju sredstev, pri čemer pa mora biti osnova skupni prihodek kmeta in zadruga.

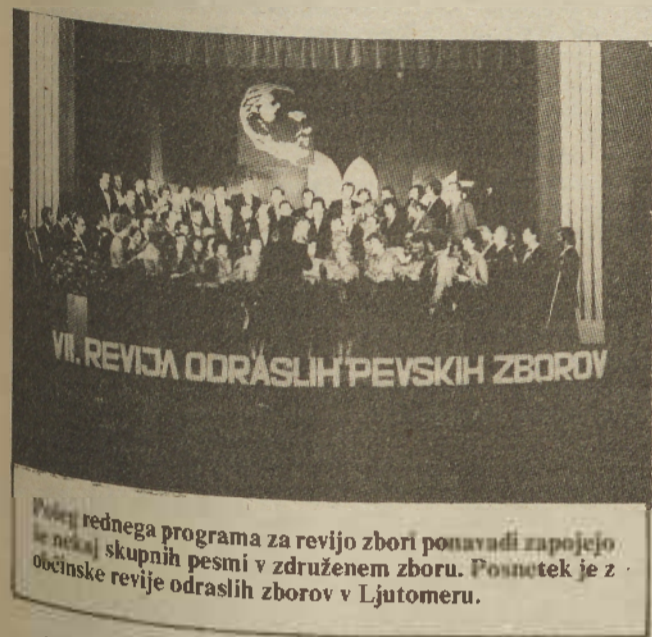
Priznanje invalidnosti v kmetijstvu

V javni razpravi o osnutku republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju so bile v Pomurju dane pripombe tudi na nekatere ostale predloge. Tako so se v lendarški občini zavzemali, da bi naj priznali pravico do invalidnine tudi vsem tistim, ki so od leta 1972 delali na kmetiji in jim je bilo to delo edini poklic. Osnutek zakona namreč ne opredeljuje te možnosti. Veliko razprav je bilo tudi dokupu let, kar je malto in za kar so se predvsem zavzemali naši delavci na začasnem delu v tujini. Sicer pa pravica ne zastara in je možno leta dokupovati, vendar vsako leto po takratnih prispevkih. Pogosta je bila tudi zahteva, da se naj zakonodoločijo razmerja med prispevkom iz dohodka in osebnega dohodka, ki ravno za kritje potreb pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ker bodo v naprednem primeru organizacije združenega dela, ki ra polagajo z večjim dohodkom, to krile iz dohodka druge organizacije. Zelo ostro je bila postavljena zahteva, da se naj zavzemajo nec oziroma zavarovanka po izpolnitvi pokojninske dobe obvezno upokoji, na ta način pa omogoči zaposlitev mlajšim kadrom. Postopen naj bi bil tudi prenos obveznosti za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja zaradi zmanjšane ali spremenjene delovne zmoglosti na organizacije združenega dela, kar bi sicer bila to velika obremenitev. Zahteva je bila tudi, da se naj v pokojninsko dobo šteje službeno varstvo za roka nad 15 mesecev. Naposled pa je bila tudi izražena zahteva, da bi se republiški zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki naj bi bil sprejet 1. julija letos, za kmetijske delavce veljati 1. januarja prejšnjega leta.

Pripravil: Feri Maršič

Zborovsko petje v Pomurju

En Slovenec — pevec, dva Slovenca — zbor. Krilatica, ki je toliko stara kot zborovsko petje, a v njej je globoka resnica, čeprav je krilatica že obrabljena. Slovenec poje povsod, pesem ga spremlja od žibelke do groba. S pesmijo si lajša delo, s pesmijo se veseli ali pa pozablja na žalost. Se na svoji zadnji poti ne more brez pesmi.

VI. REVIIJA ODRASLIH PEVSKIH ZBOROV

Prvi rednega programa za revijo zbori ponavadi zapojejo nekaj skupnih pesmi v združenem zboru. Posnetek je z občinske revije odraslih zborov v Ljutomeru.

Vprašanje je, zakaj je petje, takšno ali drugačno, tako priljubljeno. Odgovor je preprost. Za takšno obliko kulturnega delovanja ni potrebno nobeno obvladovanje instrumenta, ni potrebno znanje not, pevec potrebuje le nekoliko volje, da enkrat dvakrat na teden ob večerih gre na vaje pevskega zbora. Na samih vajah pa se dobi tako osnovno pevsko izobrazbo, ki ga oblikuje v amatersko šolanega pevca. Ob tem pa je seveda kvaliteta odvisna od pevovodje, njegove prizadevnosti in izobrazbe. To je osnovni vzrok, zakaj je zborovsko petje tako priljubljeno.

Kako je zborovstvo razširjeno v Pomurju? Različno. Najbolj vsekakor v občinah Ljutomer in Murska Sobota, nekoliko manj pa v Lendavi in Gornji Radgoni. Pri tem upoštevamo v glavnem odrasle zbere, kajti mladinsko petje je enako razdeljeno, saj imajo tudi posamezne osnovne šole v svojih programih mladinske zbere in jih je tako ali tako morajo imeti. A kaj z odraslo zborovsko petje ni enakomerno razširjeno? Mogoče je vzrok v pomanjkanju zborovodij, pevskega kadra, prezaposlenosti, ali pa — nezanimanja za tovrstno kulturno izživljanje. Ob tem si moramo biti na jasnem, da s tem ni povezano, da ni kvalitetenega zborovskega petja. Kakovost v Pomurju vsekakor je, le množičnost je različna.

O kvaliteti petja se odloča na več ravneh. Poznamo občinske revije mladinskih, odraslih in vseh ostalih zborov, občinske revije medobčinske revije, poznamo občinske revije in vsaj nekoliko pregled kvalitete zborovskega petja na republiški ravni.

Pri revijah je vsekakor zahtevna in težka. Delo zbora se odloči za jeseni in že takrat se zbor in zborovodja morata pripravi na program za naslednji redni letni koncert (ki naj program z intenzivnim študijem za učiteljico, na revijah. Kakor koli se odločijo, delo je zahtevno. Težko pa je uskladiti delo, da bi redni program, ki ga uredila, uskladil tudi v pripravah na občinske revije, ki mnogogrede povedano, že pripravi na več revij, ampak gre tu v glavnem za prestiž, ki bo bolj. Na teh revijah se namreč tudi odloča, kdo bo imel zaslužni naziv.

Tudi ocenjevanje na teh revijah je mogoče sporno. Po vsaki reviji, na kateri sodeluje kateri od glasbenih strokovnjakov iz akademije ali podobne ustanove, je namreč razgovor z zborovodji, na katerih ocenjujejo pokazano petje. Če je več let zapored na revijah isti član potem je ocena realna, če ne, potem je lahko ocena izrečena le o trenutnih sposobnostih zbora v primerjavi z ostalimi. In takšna ocena lahko v dostih primerih delo posameznega zborovodje ali zbora, kajti pri oceni je precej različnih obdobjih, ki vplivajo na dosežke na reviji. In takšna napačna ocena lahko pripelje do marsičesa.

Na revijah, ki se pripravljajo na vse občinske revije, v Pomurju imamo letos štiri občinske revije odraslih zborov, seveda medobčinsko, ki bo konec meseca maja v Ljutomeru. Sele takrat bomo lahko v celoti podali realno in objektivno oceno stanja zborovskega petja v Pomurju. Verjeno je tudi letos takšna ocena ne bo znižala, saj je pomursko zborovsko petje kvaliteten, cenjeno in na primerni višini. A počakajmo na medobčinsko revijo.

Dušan Loparnik

Ustanovili kulturno društvo

Na letošnji reviji v Gornji Radgoni delovalo kulturno društvo "Družina". Osnovano je bilo leta 1982, takrat pa je bil ustanovljen tudi občinski odbor za pomursko zborovsko petje. Zato je bil na pobudo občinskega odbora ustanovljen odbor za pomursko zborovsko petje. Osnovni namen društva je spodbujanje in izboljšanje kulturne dejavnosti v občini. Družina je bila ustanovljena leta 1982, sprejeli pa so program dela.

V začetku bosta v sklopu društva delovala moški pevski zbor in gledališka skupina. Prvi je že pridno vadil čez vsi zimo ter že nastopil na proslavi ob 8. marcu, predstavil pa se je tudi na ustanovnem občnem zboru. Gledališka skupina pa bo v jesenskih mesecih začela s pripravami na uprizoritev odrskega dela. V načrtu pa imajo še ustanovitev nekaterih drugih sekcij. Finančno so društvo podprli krajevna skupnost Gančani ter ZKO občine M. Sobora. Upajmo, da bo društvo sčasoma tako aktivno, kot je bilo predhodno.

T. Horvat

O MUZEJSKI ZBIRKI V GRADU

Grad na Goričkem v istoimenem kraju je zanimiv že sam po sebi, turiste pa vanj vabi tudi svojstvena muzejska zbirka, ki sta jo pred enajstimi leti s pomočjo domačinov in nekaterih ostalih zbiralcev starin v Pomurju samoiniciativno zbrala in uredila ljubitelja Jože Rituper — Dodo in Franček Štefanec. Zanj sta ob dnevu Osvobodilne fronte prejela krajevni priznanji, pomladno odprašeno zbirko pa smo si ponovno ogledali skupaj z avtorjema in učenci osnovne šole dr. Anice Roldajč, ki bo prevzela skrb zanjo. Pravzaprav jo je že, saj so učenci zgodovinskega krožka tudi opravili prepotrebno čiščenje, s toplimi dnevi pa se v graščini že ustavljajo tudi prvi obiskovalci. Ključ je pri stanovalki Juliški, knjiga vtisov pa priča, da si je zbirko doslej ogledalo že veliko turistov, med njimi tudi zgodovinarjev in drugih, ki jih je pritegnila v odmaknjene kraje lepega Goričkega. Prav to je bil tudi namen ustanoviteljev, poleg omenjenega pa še pomembnejši ta, da bi naj bile dragocene starine obeh ljubiteljev in ostalih zbiralcev izrgane pozabi, pa tudi pretoku prek meje v preteklih letih, ko so jih množično nosili v sosednjo Avstrijo.

Po otvoritvi edinstvenega muzeja na Goričkem, ki je bila prav tako na pomlad, je bil odzid.

PREDSTAVLJAMO VAM NAGRAJENCE

MARICA RAUTER

Priznanja Zveze kulturnih organizacij, ki jih podeljujejo ob kulturnem prazniku, so dosedaj v glavnem dobivali aktivni kulturni amaterji — igralci, pevci, recitatorji... Dostikrat je priznanje šlo mimo tistih, ki so kulturi — ljubiteljski, seveda — dali svoj prispevek tudi na drug način, ne ravno v amaterskim delom v kakšni sekciji. Ena takšnih kulturnih delavk je tudi Marica Rauter iz kulturno-umetniškega društva Slavko Osterc iz Veržej.

Marica Rauter je že vrsto let blaginčarka tega društva in tudi članica upravnega odbora. Svoje delo opravlja vestno in dosledno. Kot članica upravnega odbora je s svojimi predlogi spodbujala posamezne sekcije k aktivnejšemu delu. Skrbno in tehtno je razmišljala in svetovala pri prizadevanjih za boljše in estetsko opremo sekcij.

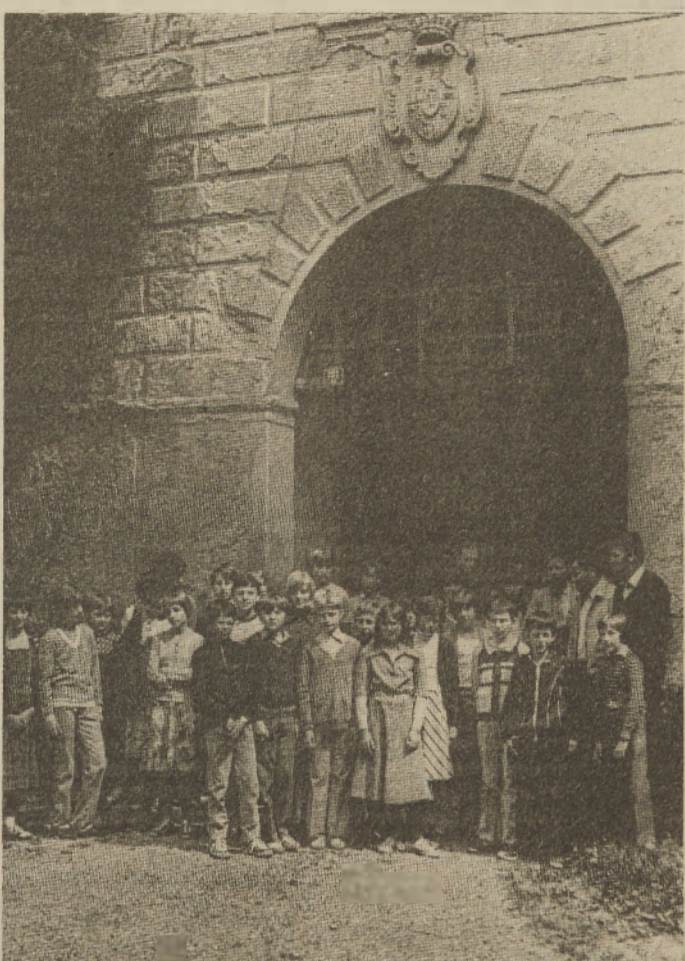
S spodbujanjem članov pa je ob enem prispevala k množičnosti v posameznih sekcijah, in tako so tudi zaradi njenega vztrajnega dela le-te vedno aktivno delovale.

Na raznih gostovanjih je spremljala nastope posameznih skupin in sekcij društva in skrbela za dosledno finančno poslovanje. Tudi tako skrito delo, ki ga ponavadi na nastopih in gostovanjih ne opazimo, je zelo pomembno. Prav pri kulturno-umetniškem društvu Slavko Osterc pase zavedajo, da brez teh kulturnih amaterjev svojega poslanstva ne bi mogli opraviti. In tako je predlog, ki ga je ZKO občine Ljutomer sprejela, resnično utemeljen in nagrada je prišla v prave roke. To je nagrada, ki je priznanje in zahvala za delo, a ob enem tudi spodbuda za naprej.

D. L.

ven in dobro obiskan tudi koncert ob svečah, na katerem je nastopil Prekmurški oktet, podobnih prire-

učenci višjih razredov, le-ti pa imajo pod grajskimi oboki kdaj pa kdaj tudi ure zgodovine. Njihov

Spominska fotografija pred grajskim portalom z avtorjema muzejske zbirke v Gradu ter učenci osnovne šole dr. Anice Roldajč, ki bodo odslej skrbeli zanjo. Foto: Š. Celec

ditev pa bi lahko bilo še več. Seveda je v sedanjem času bencinskih bonov in denarne stiske razkošnje pomisliti na prevoze in organizacijo, toda vedno več časa ostaja za kulturo in vse manj je pehanja za osebnim standardom, kar je pravi trenutek za entuziazem, kakršnega sta pokazala Franček Štefanec in Jože Rituper-Dodo, ko sta vozila starine v Grad in jih tudi zbirala po okoliških krajih. V bodoče, bodo, kot nam je zagotovil ravnatelj osnovne šole dr. Anice Roldajč Anton Flegar, za zbirko poskrbeli

učitelj Matija Žižek je sam zbral kar lepo število starin in so razstavljene v šolskem kabinetu, prav rad pa svoje učence popelje tudi v muzej, saj zbirko kot občanski vodič, dodobra pozna. S skupnimi močmi bo tako muzejska zbirka pri Gradu še naprej na ogled, le da graščine v kateri je, zob časa ne bi tako načel, da bi bilo za obiskovalce nevarno, kajti za obnovo ni sredstev, največjemu gradu pri nas pa so tako šteti dnevi.

Brigita Bavčar

DRUGAČNE OČI IN SRCE

Klasičnih literarnih večerov smo nekako vajeni, če pa sta izbrani besedi dodana še fotografija in gib, potem je vtis povsem drugačen — popolnejši — bi lahko zapisali po izjemnem večeru z naslovom Oči in srce, ki smo se prisostvovali v Radencih. Prizorišče dogajanja je bila Steklina dvorana, večina občinstva so predstavljali zdraviliški gostje, predvsem upokojenke, kar pa vseeno ni motilo prirediteljev, da ne bi odlično izpoljali multimedialnega večera, kot ga je poimenoval glasbenič od dveh izvajalcev — vsestranski Brane Rončel. Petrina Plečko se je izražala z gibi, in to na ekspresiven način z njej lastnim občutkom in kvaliteto kreacije, njeno izvajanje pa so tako kot tudi posnete pesmi dopolnjevali diapozitivi in vedno prisotna, vse bolj prevladujoča glasba. Čeprav je bil poudarek na besedi (pesmi so recitali Jerca Mrzelova, Boris Cavazza in Iztok Jerčič), literarni večer pa je sovpadal z izdajo šeste knjizice literarnega zbornika Oči in srce, so glasba, gib in fotografija nadgradili literarni večer. Ne vsem, kajti predvsem starejši med obiskovalci so po pripombah v pogovoru z avtorji, ki je sledil, pogrešali predvsem interpretacijo pesmi in proze v živo, da bi spoznali njihove avtorje. Na izviren, spontan način so (preostali) literati to storili pred razhodom, nestrpnjeji med obiskovalci in kovi verov pa so predstavitev zamudili. Tudi tisti, ki nanjo sploh niso prišli, so zamudili mnogo, saj tovrstnih in podobnih literarnih večerov ni moč čisto spremljati.

eno) pa je prav tako v Radencih potekalo tudi srečanje literatov, ki ga je organizirala občinska zveza kulturnih organizacij iz Gornje Radgone. Na srečanju, ki ga je vodil predsednik ljubiteljske zveze in odbora za literarno dejavnost, so literati-amaterji analizirali svoja dela, prisluhnili nasvetom in dobrohotnim pripombam, predvsem pa zabeležili v brošuri objavljene pesmi. Avgust Posavec, ki je skupaj z Anico Kondrič opravil izbor pesmi in proze, je izpostavil predvsem iskrenost izpovedi, na vprašanje o kriterijih pa odgovoril: „Letos se je na razpis za šesto številko prijavilo petindvajset sodelavcev iz vseh štirih pomurskih občin, po kriterijih, ki smo jih nekako izdelali že prejšnja leta, smo potem objavili pesmi enaindvajsetih, s tem, da je kvaliteten razpon velik. Imeli smo nekaj težav, kako uskladiti zahteve po kvaliteti in izpovedi, izbrali pa kompromisno pot. V bodoče bomo morali malo bolj popaziti, kajti slišati je očitke, da smo bili pri izboru preveč širokogrudni.“ No, meril, ki veljajo za ostale revije, verjetno ne bodo dosegli, prav pa je, da bi literarni zbornik, kot so sami poimenovali brošuro, vseeno imel nekaj nivo, predvsem pa zaledje, iz katere bodo lahko črpali in s svojimi močmi zapolnjevali praznino po literarni reviji v svetu ob Muri.

Seveda je to dokaj ambiciozno zastavljeno, pozabiti pa ne gre, da so iz podobnih literarnih krogov izšli kasneje priznani literati.

Brigita Bavčar

Kulturni koledar

ČETRTEK, 12. MAJA
LJUTOMER — V okviru 5. filmskega tedna, ki je posvečen lani in letos umrlim filmskim igralcem in režiserjem bo ob 20. uri v kinu Ljutomer projekcija Jesenske sonate, filma v katerem v režiji Ingmarja Bergmana nastopa pokojna Ingrid Bergman.

PETEK, 13. MAJA
RADENCI — Od 18. do 19. ure bo v razstavnem salonu hotela Radin otvoritveni ogled razstave grafik arhitekta — člana društva likovnih umetnikov Slovenije — Iva Bošnjakoviča.

Ob 19. uri bo v Stekljeni dvorani koncert mladinskega pevskega zbora Miroša Zidanška.

MURSKA SOBOTA — V galeriji soboškega Kulturnega centra bo ob 20. uri koncert marioskega okteta.

LJUTOMER — V kinu Ljutomer bo ob 20. uri na sporedu film Čisto navadna zgodba, z igralko Romy Schneider.

SOBOTA, 14. MAJ
LJUTOMER — V 5. filmskem tednu je ob 18. uri na sporedu koprodukcijski spektakel Modraptica v režiji Georga Cukorja, ob 20. uri pa R. W. Fassbinderja Zakon Marije Braun.

NEDELJA 15. MAJA
BELTINCI — Ob 19. uri se bo v šolskih prostorih pričelo občinsko srečanje odraslih pevskih zborov in oktetov.

LJUTOMER — Ob 18. uri bo v kinu Ljutomer projekcija filma Modraptica, ob 20. uri pa bo na sporedu film Ples v dežju z Dušo Počkaj.

MILAN SKLEDAR

Pesnik tudi o žitu

Med mladimi pesniki, ki izstopajo v Brošuri oči in srce je Milan Skledar. Dialektika, Kot in Refleksija vožnje so naslovi treh pesmi, označenih kot „drznejša literarno-oblikovna iskanja.“ Sam avtor, ki je v samozaložbi pred kratkim izdal pesniško zbirko Kot orgazem pričakovanja pa tako razmišlja: „Pesmi in poezija oziroma umetnost so najbližje resnici in v tej veri tudi sam poskušam nekako kritično iskati odgovore na eksistencialna vprašanja, hkrati pa iskreno stremim k čistosti v samih pesmih in pa tako tudi se poskušam živeti v to življenje.“

Na tako majhnem in pesniško nikoli preveč razgibanem prostoru kot je Pomurje, je vsako novo pesniško ime vredno pozornosti, poezija se tu ne poraja le zato, da bi se potrjevala, se primerjala, ampak prav gotovo tudi zato, da širi zavest o sebi. Skledar se nam predstavlja pogumno, ponekod celo samovoščeno, večina pesmi je zapisana neposredno, čutiti je slo, ki avtorja žene iz pesmi v pesem, iz izkušnje v izkušnjo. Ko prebiramo to knjižico, mu tega ne moremo zameriti, kajti čutiti je, da se bo morda prav kmalu zaustavil, se zadržal tudi v zrealno sliko svojega verza, se spustil globlje v njegovo rivo in ga dokončal s suverenostjo izkušenejšega ustvarjalca. Tako je v epilog zbirke, ki jo je lično oblikoval Gontér Endre, izšla pa je v 700 izvodih, zapisal Franc Lainšček — Feri, prav tako mladi, vendar že potrjeni literat iz Pomurja. Za popotnico novi pesniški zbirke je za njen motto:

Dokler pesnik kmetu v pesmih žanje žito

nešteto lačnih ust le z očmi reže kruh

Človek skrivnostno živi in se uči umreti

„NI BILO DOVOLJ IZKUŠENJ IN KONTINUITETE!“

Ustanavljanje odborov OF in ljudske oblasti spomladi leta 1945 v Prekmurju je vsakakor nadvse zanimivo obdobje, še posebej zato, ker je treba pojasniti nekatera pomembna dogajanja iz zgodovine. S tem se že dalj časa ukvarja tudi zgodovinska komisija v Murski Soboti, ki jo vodi Ivo Orešnik, predsednik sveta za ohranjanje revolucionarnih tradicij in spomeniško varstvo pri OK SZDL, v njej pa so tudi aktivni udeleženci dogodkov izpred skoraj štirih desetletij in ugledni družbenopolitični delavci.

Ti so bili tudi pobudniki za organiziranje razgovora za okroglo mizo o omenjeni temi, kamor so kot gosta povabili tovariša Janko Liška, ki je bil v tistem obdobju usmerjevalec takratne politike v mestu in okraju Murska Sobotica. Neutruden profesor in požrtvovalni aktivist JANKO LIŠKA, ki je pred kratkim praznoval 75-letnico rojstva, se vedno rad vrača v Mursko Sobotico, kjer je preživel mnogo let. Prvič je bil v Prekmurju od leta 1935 do 1941, ko je učil na soboški gimnaziji in tedanji mladi rod vzgajal v naprednem duhu. Med drugim je bil tudi sodelavec mladega Prekmurca. Drugič se je vrnil v osvobojeno Sobotico aprila 1945 z delegacijo Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta. Kmalu je postal sekretar mestnega in pozneje okrajnega komiteja KP ter skrbel za razvoj ljudske oblasti in izobraževalnih ustanov. Tretjič pa je bil v obdobju od 1958 do 1964 ravnatelj gimnazije, kjer je poskrbel za delovanje marksističnega krožka in za sprejem prvih učencev v partijsko organizacijo. Zadnja leta pa je tovariš Liška delal na Inštitutu za delavska gibanja v Ljubljani, od koder je odšel v pokoj.

9. APRILA 1945 PRISPE DELEGACIJA SNOS

„Delegacija SNOS je prišla iz Beograda v Prekmurje 9. aprila 1945, torej točno en mesec pred koncem vojne! Z delegacijo je pripotovalo mnogo aktivistov, nekaj oficirjev, pravnikov, profesorjev... Deset dni zatem je prišel še en tovornjak — ne samo aktivistov — s katerim so pripotovali tudi ljudje, ki so se vračali v Slovenijo. Med profesorji sem bil edinole jaz (Janko Liška, op. p.). Poleg članov delegacije je bil zelo viden aktivist pokojni Boris Kocjančič, ki mu je bila že v Beli krajini naložena naloga za graditev ljudske oblasti.

Drugi tako pomemben republiški aktivist je bil vodja drugega kamiona, ki je prišel čez kakih deset dni, to je bil Bogdan Osolnik, ki pa v Prekmurju ni ostal do konca vojne. Zelo „močni“ so bili mladinski aktivisti, med katerimi je bil glavni Izток Žagar, sedaj sekretar v zvezni konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. Ta je imel velik vpliv na prekmursko mladino. Z njim je bil tudi Jurij Gustinčič, ki ga poznamo kot dopisnika iz New Yorka,“ se živo spominja Janko Liška.

„Od starejših aktivistov je prišla Marija Vilfan, ki je bila odgovorna za tisk in propagando. Moram reči, da je ta tisk izredno dobro deloval, ker sem vsak dan dobival Poročevalca, list, ki smo ga takrat redno izdajali. Partizanski dnevnik je bil vedno na voljo točno ob uri. Prišli so še drugi, recimo oče druge Borove žene, iz Ljubljane je prispel Černe kot zastopnik CK KPS, ki je opazoval, kako poteka delo na terenu. Enkrat nas je obiskala

tudi Marjana Draksler, znana predvojna aktivistka.

Z drugo delegacijo pa so prišli, kot se spominjam, en mesar, ki je imel tudi svojevrsten, „špasev“ govor ob dnevu osvoboditve z grajskega balkona v Murski Soboti, potem Dušan Svetek, ki je bil član delegacije in sem v Celju nekoč učil njegovega sina. Zashuzen je bil, da je v Radgoni „pod ognjem,“ zaplenil veliko papirja, še tako rekoč v času, ko je bila vojna vihra. Poleg tega ne gre prezreti aktivistov Prekmurske čete, začeli pa so se vračati tudi tovariši iz internacije, ki so nas postopoma okrepili. Posebej zato, ker nas je bilo za obsežno delo sorazmerno malo. V soboškem okraju ni bilo takrat nobene partijske organizacije. V Mariboru sem dobil nalogo, da takoj formiram komite. In sicer tako, da vsakega, ki bo sprejel v partijo — glej, da boš sprejel v redu fante in punce, so mi zabičali — takoj sprejem tudi v komite. Tako je potem to šlo do števila devet.“

Delegacija Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta je s svojimi izkušnjami pospešila obračun z izdajalci ter ureditev OF, ki je takrat izvrševala, tudi naloge ljudske oblasti.

„Med oficirji je bil generalmajor Ambrožič, pri vojski pa sta delala dva: Brumen Potočnik in Krese Čoban, ki je šepal. Pozneje je bil tudi direktor Muzeja narodne osvoboditve, pri UDBI pa je deloval Brilej. Sicer smo bili vsi aktivisti, prava delegacija v ožjem smislu pa je bila sestavljena samo iz članov SNOS in AVNOJ. Dr. Rus je bil kot šef delegacije hkrati podpredsednik AVNOJ in tudi član SNOS, potem so bili še Ambrožič kot vojskovodja, Brilej, Svetek, Go-

poznal, saj so bili nekateri tudi iz mojega kraja. Kozjanci in tisti, ki so prišli iz Srbije, so bili politično in vojaško jedro Prekmurske brigade. Kot ugotavlja Ambrožič, mobilizacija ni bila potrebna, kajti večina se je javila prostovoljno. Tako se je celo več kot štiri petine Prekmurcev priključilo prostovoljno, hkrati pa so se tudi udeležili dveh bitk, in sicer pri Dravogradu in pri Grobelnem.“

„PRVA NALOGA JE BILA USTANAVLJATI ODBORE OF“

Sledimo zanimivemu pripovedovanju tovariša Liške o ustanavljanju odborov OF v

PROFESOR JANKO LIŠKA — Delegacija SNOS je prišla iz Beograda v Prekmurje 9. aprila 1945, torej točno en mesec pred koncem vojne.

času tik pred koncem vojne.

„Sedež okrajnega odbora OF je bil v Murski Soboti. Sekretar je bil Godina, v Lendavi pa je bila Atena, ki jo je pozneje zamenjala Breda Zavrc, ki je bila po vojni zaposlena pri Večeru v Mariboru. Lendava je imela razmeroma malo kadrov, zato smo tja poslali Kalmana Korošca. Kasneje je bil na pomoč poslan še Tručel, ki je bil zelo dober organizator. Kadre smo morali odstopiti, čeprav jih tudi mi nismo imeli preveč.

sproti sporočati novic. Radia takrat ni bilo, novinarje pa smo imeli. Potem, ko smo v redu poročali, so bili zadovoljni. Iz Poročevalca so ljudje lahko zvedeli najnunejše, kar je bilo treba zvedeti in kar je bilo objavljeno na dveh ali štirih straneh.

Ko smo prišli leta 1945 v Prekmurje, nismo pravzaprav ničesar posebnega našli. Zato je bilo potrebno na novo ustanovljati odbore OF. Delegacija je bila mnenja, da je treba najprej formirati te odbore v Soboti. Moja naloga je bila, da naredim vse, kar se da v Soboti, kjer je bilo življenje živahno, ker se je vsak dan nekaj dogajalo. Zato je bilo tu sorazmerno lahko organizirati akcije, ljudi sem sklical in smo delali.

Pač pa sem že pred koncem vojne ustanovljati ljudske odbore na Goričkem oziroma v krajih blizu Sobotice. Tako sem jih osebno ustanovil v Polani, Predanovcih,

Ko smo prišli v Prekmurje, je bilo treba najprej na novo ustanovljati odbore OF. Tako sem jih osebno ustanovil v Polani, Predanovcih, Brezovcih, Lemerju, Puževcih, Beznovcih in Zenkovcih.

Brezovcih, Lemerju, Puževcih, Beznovcih in Zenkovcih. Z menoj pa je bil mladinec Bela Roudi, ki me je spremljal, saj je poznal judi. Tu je bil tudi Žibrik-Knez, bivši orožnik s Primorske, ki je bil navdušen in nam je veliko pomagal. Spomnim se, da sem v Brezovcih z Rusi

že prej. Brezovci so bili sploh imenitni. Ko so bile volitve, je bilo od prve do zadnje hiše po tleh polno cvetja. To je bil poseben praznik. Težave sem imel edino v Beznovcih, v vasi, kjer teče po sredi potok, ki loči kraj na Gornje in spodnje Beznovce. Tam smo se do polnoči mučili, ker so hoteli imeti dva odbora; vsak svojega. Potem sem rekel: dobro, pa poskusimo, vendar niso imeli niti eni tistih šest ljudi, ki bi morali biti v odboru. Končno pa sem ponoči rekel, da sestavimo en odbor in še za tega je bilo komaj dovolj ljudi.

Tudi v Zenkovcih je prišlo do nekaterih pripomb, zlasti so jih dali Hodošček in drugi, ampak Hodošček je imel sina na gimnaziji, kar je odtehtalo. Kot navaja tovariš Liška,

V Poročevalcu so lahko ljudje zvedeli tisto najnunejšo, kar je bilo treba zvedeti in kar je bilo objavljeno na dveh ali štirih straneh.

ni bilo tedaj dovolj povezav med prekmurskimi aktivisti in odbori OF, manjkalo pa je tudi izkušenj.

„Po Godinovem gradivu naj bi do 4. aprila bilo ustanovljenih le 11 krajevnih odborov OF, kar je točno.

Vsi ti odbori so bili na Dolenskem, in sicer vsi v lendavskem okraju, ker je patrizajska skupina delovala predvsem na tem območju. S temi vprašanji sem se ukvarjal še dolgo časa, celo do odkritja spomenika na Trgu zmage v Murski Soboti. Celo noč me je Maks Gašparič spraševal, kako je s tem. Jaz pa sem rekel: Pustimo to, saj moram jutri na odkritje spomenika. Ob petih zjutraj sem se utrujen pripeljal v Sobotico. Celo noč smo se pogovarjali o konfrontaciji med Kuharjevo skupino in Prekmursko četo. Tu nismo mogli priti na „čisto“.

Godina in nekateri ostali niso hoteli ničesar slišati o t. im. Roganovi skupini, ki je obstajala, Rogan pa je bil na žalost že mrtev. Da je bil Rogan naš zvesti aktivist — o tem ne more biti nobenega dvoma. To dokazuje že njegova sestra, ki je bila ena najbolj zvestih žensk, zavednih. To je Milika iz Sodišinec. V tej skupini so delali tudi Feri Novak in drugi ljudje s tega območja.

V Prekmurju pa je bilo dosti težje najti zvezo s centralo, kakor pa od drugod, npr. z Moravškega ali pa iz Savinjske doline. To je čisto objektivna težava. Na žalost je med tema dvema skupinama prišlo do nesporazumov, kar v političnem smislu ni bilo dobro, ker se ni našel nekdo, ki bi ju kljub določenim nesporazumom združil. To je bila ena mojih prvih nalog ob prihodu v Prekmurje, in sicer da vse, kar se ni kompromitiralo, vse, kar je bilo pripravljeno delati, združimo Kidrič in Kardelj sta zmeraj

poudarjala, da je treba vse pritegniti; kakor kdo more.

„VSE, KAR SE NI KOMPROMITIRALO, ZDRUŽITE!“

Moram reči, da ni bilo absolutne kontinuitete v razvoju OF gibanja, če pa je kje bilo npr. v Polani, kamor sem prišel — so zatrijevali, da so „vsi naši“. Moj glavni dragocen informator, ki sem se ga zelo oprjel, je bil pokojni Feri Novak. In sicer zato, ker je bil zelo objektiv in je imel občutek za tiste, ki so se res „spajdale“ s fašisti. Vedel pa je tudi, če je bil kdo v službi okupatorja.

Ko smo prišli v Lendavo, smo hoteli priti najprej v stik z nekaterimi ljudmi, kar naenkrat pa so nam javili, da je tam neka skupina, in sicer v tisti hiši, kjer so bili posredni aktivisti na levi strani nasproti Balkaniju. No, tam je bilo pet ali šest ljudi, od katerih sem tri poznal: najprej so Klar, profesor Ros, ki je bil po vojni v Ljutomeru in Soboti, in Raposa. Ros je bil ves navdušen, da bomo dobili aktivista in ga „slučili“. Misli je na dr. Klara, ki pa je imel že pred vojno, kar mi je povedal srežki načelnik, zveze z madžarsko stranjo, s Horthyjevci. Bil je zelo dobro zapisan pri Madžarih, zato nanj nismo mogli računati. Tudi s profesorjem Rosom si nismo mogli kaj dosti pomagati, zato je ostal edini človek, ki bi ga lahko po tегnili k delu, Raposa. In po tегli smo tako tudi delali, saj je bil Raposa čisto naš človek.

Partijski sekretar v Soboti pa sem postal takoj po prihodu, ker sem namreč dobil pooblastilo za formiranje partije in za sprejem novih članov.

Odklonil sem, da bi bil let UDBE. Takoj sem začel sprejemati v partijo. Mara prvih je bila sprejeta Mara Kocmur. Večino sem sprejemal kar na cesti, denimo Mesariča itd. Do konca vojne so bili v glavnem vsi sprejeti ali pa vsaj kandidati na partijski list. Delali pa smo zelo široko. Pri čemer pa je bila grozna konspiracija, ker je moja žena učiteljica ni vedela za to. Partija je bila postopoma formirana z ljudmi, ki so se izkazali z delom. Zelo dragocen kader so bili Ravbar, Močan. Sprejemali smo po principu OF, kajti največ kadrov smo lahko dobili od Sokola. Tako mi je veljarja, za katerega takrat še nismo vedeli, da je bil rat še nismo vedeli, da je bil udeleženec oktobrske revolucije, ampak je član OF. Tako smo vključili oba Juga, ki sta se že prej izkazala kot člani Sokola.

V tedanjem času so v ožji oblasti opravljali delo odbori OF, ki smo jih ustanovili tako rekoč dan za dva dni. Spomnim se, da so bile volitve kar štirikrat, in sicer za vsak dan, ko je bila vojna močnejša. Moram reči, da je bilo delovanje s komando Rade armade pristno, saj smo imeli najlepše odnose. Tudi Prekmurje je dalo velik trdni davek za dokončno osvoboditev naše domovine, pri čemer je najpomembnejša visoka slovenska zaveza, ki so jo pokazali takšnji ljudje.

Ker je vedno težko uveljaviti ta neprečelna, ne lež Prekmurja, bo te dogodke morala čim bolj spomniti zgodovina. J. med drugim poudaril profesor Janko Liška v daljšem prispevku.

Milan Liška
Foto: A. Abraham

POJASNJEVANJE ZGODOVINSKIH DOGODKOV IZ LETA 1945 — Zgodovinska komisija pri OK SZDL v Murski Soboti se je lotila obsežnega dela, da bi čimbolj razjasnila dejstva ob ustanavljanju odborov OF in ljudske oblasti v Prekmurju.

loub... Sedmega maja 1945 je bilo na grajskem dvorišču v Murski Soboti veliko zborovanje, ta dan pa je bila ustanovljena tudi Prekmurska brigada. 7. aprila tu še ni bilo Kozjanskega odreda, ki je pozneje prišel iz Srbije. Brigada je prišla takrat, ko so prispeli Kozjanci, ki sem jih osebno

V tem času je izhajalo tudi več časopisov, kot Poročevalca, madžarski mladinski list in Novi čas, ki je bil ustanovljen na pobudo delegacije SNOS. Sprva so nam očitali, da izdajamo preveč časopisov. Pojasnil sem, da nas je malo, Prekmurje ima precej naselij, takrat okrog 180, mi pa ne moremo vsak dan

proslavljati prvi maj. V šoli je bilo pet ali šest ranjencev, imel sem govor, en Rus se je zahvalil. Potem smo vsi skupaj imeli solzne oči, kajti fronta je še bila, ker smo slišali streljanje. Te odbore sem ustanovljati še pred prvim majem. V Brezovce sem šel na sam praznik, ljudi pa sem poznal

Nove cene pitane živine

V Pomurju so v zadnjem času beležili izredno močan organiziran odliv klavne goveje živine predvsem v sosednjo Hrvaško. Osnovni razlog za to so bile višje cene v sosednji republiki, ki je bilo nujno potrebno sprejeti nekatere ukrepe, ki bi vplivali na zmanjšanje odliva. Žal pa vsi dosežani ukrepi, tudi tisti, ki so bili sprejeti med komitejema za kmetijstvo SR Slovenije in SR Hrvaške, niso dali željenega učinka, pa tudi vsi povračilni ukrepi proti rejcem ne bi spodbudno vplivali na proizvodnjo, zato so se v Pomurju dogovorili, da je potrebno korigirati predvsem odkupne cene živine.

Odbor za proizvodnjo in koordinacijo je zato zadolžil komisijo v sestavi vseh direktorjev kmetijskih zadrug, predstavnika Mesne industrije in predstavnika Živinorejsko veterinarskega zavoda za Pomurje, da na osnovi višjih cen telet in koncentratov določijo nove odkupne cene pitane živine. Te veljajo od 1. maja letos, cene za posamezne kategorije živine pa so naslednje:

- razred E — 220,36 dinarjev + 19,64 dinarjev ali skupaj 240,00 dinarjev za kilogram,
- razred I — 215,36 dinarjev + 19,64 dinarjev premije ali skupaj 235,00 dinarjev za kilogram,
- razred II — 200,00 dinarjev za kilogram.

izven razreda — 190,00 dinarjev za kilogram.

Vse navedene cene veljajo za kilogram mesa.

Komisija si prvotno ni bila enotna glede odkupnih cen za isto kategorijo živali, ki je vključena v organizirano proizvodnjo za izvoz. Za to živino so doslej veljale 25 odstotkov višje cene kot za ostalo živino, saj je za to potrebna posebna tehnologija pitanja, pa tudi končna teža živali je nižja. Tokrat je bil sprejet predlog, da veljajo biki za izvoz 260,36 dinarjev, kar pomeni ob premiji 19,64 dinarjev za kilogram mesa, telicam za izvoz pa so skupaj s premijo določili ceno 300,00 dinarjev za kilogram mesa.

L. Kovač

Negro — edini elitni bik v Sloveniji

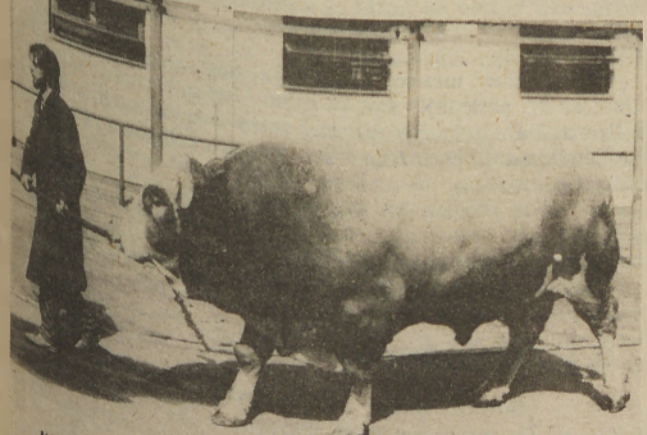
Živinorejsko veterinarsko komisijo, ki jo je ustanovila republiški komitej za gozdarstvo in prehrano, v letošnjem letu pregleda vse bika, ki se uporabljajo za osemenjevanje na območju Slovenije. Prejšnji teden so letni pregled in ocenjevanje opravili v tistih osemenjevalnih vodah — v Murski Soboti, Prasu in na Preski. Namen teh pregledov je, da ugotovijo kvaliteto bikov, predvsem pa kvaliteto njihovega potomstva.

Živinorejsko veterinarsko komisijo za Pomurje slovi že vrsto let kot eden najboljših, letosnje ocenjevanje pa je pokazalo, da ima ta zavod prednostno kvaliteto skupino mladih bikov, ki so vzrejani v Murski Soboti. Njihovi potomci se odlikujejo po dobri mlečnosti pa tudi po dobri rastnosti, kar je ob sedanjih prizadevanjih za večjo proizvodnjo hrane še posebej pomembno.

Letos so v pomurskem živinorejsko veterinarskem zavodu še posebej ponosni na bika Negra, ki je bil med 56 biki lisaste pasme v Sloveniji ocenjen kot najboljši in je tako trenutno edini elitni bik vseh pasem v naši republiki.

Uspehi, ki jih dosega Živinorejsko veterinarski zavod za Pomurje, so rezultat 50-letne tradicije pri vzreji goveda lisaste pasme v Pomurju, v zadnjem času pa še zlasti rezultat selekcijskega dela bikov, ki ga opravljajo strokovnjaki pomurskega zavoda.

L. Kovač

Komisija, ki je letos opravila pregled in ocenjevanje bikov, je bika Negra iz ZVZ v Murski Soboti in mu podelila status elitni bik. Negro je star 8 let, tehta 1.290 kilogramov, od julija 1976 pa je osemenil več kot 15.000 plemenic. Njegovi potomci se odlikujejo predvsem po dobri mlečnosti in dobri rastnosti. Foto: L. Kovač.

Turnišče: cene pujskov
Vie kade, da so nekoliko višje cene naposled zaustavile dokajšnje priravnane cene pujskov, ki je bilo že skoraj dva meseca večje od ponudbe. Na letošnji pujski razstavi, ki je vauk četrtak v Turnišču. Tako so rejci 28. avgusta proslavili 93 pujskov, prodali pa so jih okrog 85, 5. maja pa so prodali 63 pujskov in tudi niso vseh prodali. Cene so se gibale od 7.000,00 do 400,00 dinarjev za par.

PRI IFKOVH V DOLNJI BISTRICI IMAJO KONJE ŽE 20 LET

Prišel je Jupiter

SILVO JE OPUSTIL DELO V TOVARNI IN SE POSVETIL KONJEREJI IN KMETIJSTVU

Začela se je nova plemenilna sezona v konjereji. Pričakujejo, da bo letos v Sloveniji pripuščenih veliko več kobil kot lani. Tedaj so pod 77 žrebcev pripustili 3051 kobil. Leto prej pa pod 54 žrebcev 2561 kobil. Torej se zanimanje za pripust in s tem za nov zarod povečuje. Nujno je bilo torej potrebno povečati število plemenskih žrebcev. V tem letu je registriranih 85 žrebcev. Tudi v Pomurju jih je nekaj. Da bi rejci kobil imeli pregled, v katerem kraju je najbližja plemenilna postaja, objavljamo seznam rejcev: Roman Mulec, Zbigovci 27; Ciril Štuhec, Gajševci 13; Ladislav Lutar, Sebeborci 63 in Martin Ifko, Dolnja Bistrica 120. Ti rejci imajo hladnokrvne noriške žrebce.

Obiskali smo Ifkove v Dolnji Bistrici, ki so v septembru lani dobili dve leti starega rjavca in ga poime-

novali Jupiter-Vulkan. Uradni prevzemnik žrebca je sicer 75-letni Martin Ifko, dejansko pa se z njim ukvarja 23-letni vnuk Silvo Kelenc. Do konj in do dela na kmetiji ima izredno veselje. Silvo je namreč opustil delo v tovarni in se posvetil kmetovanju in konjereji. Poleg plemenskega žrebca je v hlevu še kobila.

Stari oče Martin nam je pripovedoval:

»Pri nas imamo konje oziroma kobile že več kot dvajset let. Odpovedali se jim nismo, četudi smo kupili traktor. Pravzaprav je v treh Bistricah še vedno veliko konj. Samo v Dolnji Bistrici jih je najmanj dvajset. Zdaj, ko pa smo dobili od Veterinarske postaje Lendava še žrebca, si upam trdit, da se bo stalež konj oziroma kobil občutno povečal. Konja lahko vprežeš, kobila ni le vozna žival, ampak daje tudi žrebeta. Odkar se je cena nafte povečala, si marsikdo ne bo mogel šriavoščiti vselej prevoza s traktorjem, zapregel bo torej konja, kobilo...«

»Naš plemenski žrebec je letos oplodil že 26 kobil. Rejem ni treba več goniti kobil na Hrvaško, kjer so plačali za pripust 1.500 dinarjev, saj je pripust pod našega žrebca zastoj,« pravi Silvo, ki ima veliko veselje do konj in seveda tudi do žrebca. Dobil ga je zastoj, poleg tega pa letno dobi od sklada za pospeševanje kmetijstva oz. živinoreje še 75.000 dinarjev. Poklada mu predvsem oves, zato so Ifkovi posejali letos nekaj arov več te poljščine. »Obvezno« pa morajo žrebca tudi vpregati. Sicer pa je žrebec, tako kot vse kobile, »vojni obveznik«.

Silva kmetijstvo zelo veseli. Še kako ceni pomen pridelovanja hrane. Poleg konjereje in živinoreje daje poseben poudarek poljščinam. Seje oves, sladkorno peso, pšenico, koruzo, ječmen. Ifkovi obdelujejo 7 hektarjev zemlje, kar je za obmursko območje veliko. Odkar zemlje ne orogžajo naraste vode v Muri, kmetovalci dosegaajo visoke hektarske donose.

Š. SOBOČAN

Delo v mesecu maju

V SADOVNJAKU

Lastniki sadnih drevin! Osnovno pravilo je, da le s skupnimi napori in doslednimi agrotehničnimi ukrepi lahko obvarujete svoje sadovnjake in dvignete kakovost sadja.

V tem mesecu je sadno drevje v polnem cvetju. Samice jabolčnega zavijača začno odlagati na mlade plodove zalego, kar povzroči črvičnost plodov, zato takoj po cvetenju škropimo z ustreznimi škropivi, katera kombiniramo, da poleg črvičnosti uničujemo mlade ličinke kaparja. Zatiramo tudi listne uši, da preprečimo nadaljnje razmnoževanje. V suši je zaželeno, da cvetoče drevje zalivamo. Opljeno drevje lahko zalivamo z gnojnic, katerim dodamo kalijevo mineralno gnojilo, da pospešimo zdravo rast in razvoj plodov. Najboljše je, če zalivanje z gnojnic opravimo, ko je oblačno ali pa če rahlo dežuje.

Na marelicah in breskvah odmirajo pogostokrat že ozelenele veje. Take veje uničuje monilija, zato jih odrežemo v živo, do zdravega lesa, rane dobro zamažemo, odrezani les pa sežgemo.

V VINOGRADU

Za vinogradnike bi moralo obveljati pravilo, da naj bodo radijska poročila antiperonosporne službe vodilo za pravočasno in pravilno škropljenje vinogradov pred peronosporo oz. pred drugimi škodljivci in boleznimi. V tem mesecu že vežemo tudi mladike, da jih ne polomi veter. Ozelenele vinograde plitvo okoplamo in gnojimo z ustreznimi mineralnimi gnojili. Proti koncu maja opravimo prvo zaščitno škropljenje oz. žepljanje proti oidiju.

V kleti bomo pustili vino v miru, kleti zračimo ponoči, podnevi pa zapiramo, da ostanejo hladne. Sode redno dotakamo, prazne pa žveplamo.

NA VRTU

Na zelenjadnem vrtu je v tem mesecu obilno dela, sicer pa kdor podcejuje vrtnarstvo, slabi zdravo prehrano in bremeni družinski proračun. V tem mesecu sejemo še seme raznih kapusnic in solat, posadimo ponovno visoke in pozne sorte graha. V začetku meseca sadimo fižol. Pri plazečem fižolu bomo pravilno ravnali, če fižolovke postavimo pred saditvijo fižolovega semena, kajti pri poznejšem postavljanju fižolovk bi lahko poškodovale koreninice vzklitega fižola.

Sredi meseca sadimo že tudi kumare in buče.

Pri presajanju paradižnika in paprike na prosto bomo previdni zaradi morebitne slabe ob dnevnih ledenih mož.

Proti koncu meseca sejemo tudi radič in jesensko rumeno endivijo.

Važno opravilo ob suši je kajpak redno zalivanje, okopavanje, po zalivanju in močnem dežju pa zemljo rahljamo. Vrti krasimo z različnimi cvetlicami, ki smo jih pridelali v topli gredi ali v sejnalnih zabojčkih. Sejemo na prosto seme raznih letnih cvetlic. Lončnice konec meseca lahko ob deževnem vremenu dajemo na prosto, ob tej priliki jih pognojimo, zrahljamo in po potrebi presadimo.

A. H.

Pridelovanje soje

Rezultati proizvodnje soje v letu 1982 so marsikaterega kmetovalca spodbudili k povečanju površin oziroma k vključitvi soje v svoj običajni kolobar.

Izgledi za prihodnjih nekaj let kažejo, da je stabilna in uspešna živalska proizvodnja vse bolj odvisna od doma pridelanih beljakovinskih komponent, med katerimi je tudi soja. Soja je med najcenejšimi izvori proteinov za človeško in tudi živalsko prehrano. Poleg tega pozitivno vpliva na osnovno poljedelsko proizvodnjo, na pridelek pšenice, koruze in ostalih poljščin.

V zadnjih desetih letih je v prehrani ljudi in živali z beljakovinami prešla v svetovnem merilu iz sedmega na drugo mesto. Možno je zaslediti tudi povečanje površin pod to poljščino v jugoslovanskem merilu. Tako npr. plan proizvodnje predvideva v Hrvaški od 1982 — 1990. leta povečati površine od 15.000 (1983) na 80.000 ha (1990).

Na območju Pomurja bo v teh dneh posejano približno 50 ha soje na kmečkih površinah, nekaj manj tudi na družbenih. Važno je, da se v tem obsegu izvede dosledna agrotehnika, ki zagotavlja skupaj z ostalimi faktorji primeren pridelek. Od tega pa je tudi odvisna proizvodnja soje v prihodnjih letih. Ob priliki zimskih razgovorov smo vsem zainteresiranim poskušali posredovati osnovne informacije v zvezi s pridelovanjem soje, tako da je v glavnem opravljena pravilna priprava površin za setev.

Kolobar, ki je pri nas speljan, nima posebnih zahtev. Izgibamo se površin, škropljenih z visokimi dozami triazinov. Ker se pri nas ne pojavljata oljna repica in sončnica, ni nevarnosti glede predposevka (podobne bolezni). Možno je pridelovanje soje na isti površini v zaporedju dveh let.

Zimska brazca je zaželjena, vse ostale priprave za setev so iste kot pri ostalih poljščinah.

Prehrana soje s posameznimi hranili je odločilna za doseganje visokega pridelka. V preteklem letu smo delali napake s prekomernimi dozami organskih gnojil (prevelike količine dušika), čemur sledi poleganje, boleznin in nižji pridelek. Normalno potrebuje soja okrog 30 kg dušika, 80—100 kg fosforja in 100—120 kg kalija. Na ta način je potrebno predsetveno dodati npr. 500—600 kg NPK 6—18—18. Nadaljnja prehrana je prepuščena sami rastlini in bakterijam, ki se naselijo na koreninskem sistemu (okužba semena ob setvi).

Setev se opravi, ko to dopuščajo temperaturne razmere. Na globini setve naj bi se temperatura ustalila (5—7 dni) na 10°C. V naših razmerah je to verjetno okrog 10. maja.

Setev bi morala biti opravljena izključno s pnevmatsko sejalnico, s katero dosežemo ob vrstah na 45 cm in v vrsti 4 cm sklop 550.000 zrn na ha. Mislim, da so strokovne službe v združenih organizacijah usposobljene za pravilno izvedbo setve. Izbor sorti je zaradi pomanjkanja semena zelo ozek, saj je orientiran na dve sorti, ki odgovarjata po ranosti našim razmeram.

Obvezna je okužba semena s priloženim preparatom Nitragin. Okužba se opravi v temnem prostoru s pomočjo male količine vode, pred setvijo. Suho nanašanje bakterij na seme v naših razmerah še ni osvojeno.

Zaščita pred pleveli je z ozirom na širok izbor herbicidov (treflan, afalon, lasso, codal, dual, promepin, galex, sencor, patoran itd.) dokaj enostavna in uspešna. Važno pa je, da škropimo točno po navodilih s preizkušeno škropilnico. Soja je v primerjavi s koruzo močno občutljiva na napake in površnosti. Glede na izbor sredstev v naši trgovski mreži priporočamo:

— dual 500 EC 2—3 l/ha + promepin VP 50 2—2,5 kg/ha po toda pred vznikom;

— lasso EC 4—5 l/ha + sencor 0,5 kg/ha po setvi toda pred vznikom;

— codal 400 EC 5—6 l/ha po setvi toda pred vznikom.

Oskrba posevka v času vegetacije je priporočljiva. Obsega okopavanje s traktorskim okopalnikom (istim kot za sladkorno peso) in ročno uničevanje trdovratnih plevelov, ki se posamezno pojavljajo na nekaterih površinah.

Geza DŽUBAN, kmet. ing.

Zatiranje plevela po vzniku koruze

Za zatiranje širokolistnega in ozkolistnega semenskega plevela v koruzi do njenega vznika, smo priporočali uporabo kombiniranih herbicidov primextra ali lasso combi ali dual + atrazin ali lasso + atrazin.

Na površinah, kjer je koruza, zaradi ugodnih vremenskih razmer že vznikla, pa smemo plevel zatirati le s herbicidom lasso combi v količini 5—6 l/ha s kombinacijo lasso v količini 3—4 l/ha + herbicid na osnovi atrazina v količini 2—2,5 kg/ha. Škropimo najkasneje, ko imajo pleveli 1—2 lista in je koruza 10 do 15 cm visoka.

Zaradi aktivne snovi atrazina, ki je tudi sestavni del herbicida lasso combi, moramo upoštevati predpisani kolobar.

Olga Jakič, dipl. ing. agr.

VOHUNI IZ VESOLJA

Človek je še vedno pomemben. To se je izkazalo zlasti, ko je nastalo napeto razmerje med ZDA in SZ; ko naj bi postala Kuba odskočna deska za Rusijo, ki je naskrivaj naravnala tja svoje konvoje z orožjem. Eden od ameriških U2 je ponesel serijo fotografij. Z njimi so se strokovnjaki prepričali, da so na Kubi že deset mesecev potekale spremembe na nekaterih delih otoka. Med drevjem so nastali dolgi koridorji, nedvomno neke priprave po -sovjetskih direktivah. Američani so spremljali ruske tovore, usmerjene proti Kubi, s skrajno pozornostjo ter končno odkrili, da vozijo orožje. Tako je nastala tako imenovana kubanska kriza, ki je pretresla svet. „Vendar smo se mi pri CIA malo manj tresli: od Intelligence Servicea iz Londona smo dobili sporočilo njihovega agenta Wynneja, ki je pridobil ruskega agenta polkovnika Olega Penkovskega, važno osebnost pri GRU (Agencija rdeče armade). Ta je Wynneja obvestil, da Hruščov ne mara iti predaleč, marveč je hotel samo preskusiti novo osebnost ZDA, Kennedyja.“

Med drugim sem vprašal Marchettija, če je človeški element v špijonaži še vedno toliko pomemben, kot je bil v zadnjih dveh vojnah. Marchetti se je skliceval prav na primer Kube: prvi sovjetski sateliti so generalom v Moskvi nakazali, kako so vse ameriške zračne baze, ladje ter specialni oddelki vojske naravnani proti Floridi v Karibsko morje. Razumeli so, da se Amerika ne šali in da bi bila vojna na tem območju zanje izgubljena. Tako so jim sateliti zelo koristili tudi pri njihovem umiku. V tem primeru je bil važnejši stroj.

Vsekakor pa je človek še vedno pomemben faktor, celo nepogrešljiv kot tolmač informacij, ki jih zbere stroj. Danes človek lahko vohuni v neki deželi tako, da sedi pri svoji mizi, na tisoče kilometrov oddaljen od namembnega kra-

ja, ter analizira besedo za besedo iz politične, gospodarske ali celo športne publikacije, ki izhaja v neki deželi: med vrsticami najde strokovnjak važne podatke. 14 let izkustva pri delu v CIA potrjuje, da je človek nujno dopolnilo v špijonaži, a da stroji mnogo več pomagajo. „Ali ste kdaj poznali kakega vohuna

Radijski oddajnik, zelo pomemben, oddaja pa glasove, sprejete iz tristometrsk oddaljenosti.

starega tipa, gospod Marchetti?”

„Seveda sem ga poznal, delal sem z njim tako rekoč z roko v roki, ne da bi vedel, da pripada nasprotni strani in da dela celo proti mehi. To je bilo leta 1958, preden smo poslali v zrak U2, ko smo še zelo malo vedeli o ruskem medcelinskem orožju. Bili smo prepričani, da nas Moskva toče s strateškim orožjem. Moskva je občasno sama poudarjala, da nas nadvladuje v orožju in sam Hruščov je dajal izjave, ki so nas plašile. Morda so uganili naš strah, ki nas je mučil. Tedaj mi je moj prijatelj Wayland dal pojasnilo. Igral je dvojno vlogo in obvestil Ruse, kaj nas muči. Končno smo spoznali, da je to psihološka vojna z ruske strani in da nas Rusi v glavnem slepijo.“

Izkušnje kažejo, da je politično in gospodarsko vohunstvo najtesneje povezano. Znanih je mnogo zanimivih primerov. Tako na primer, kako so

se Izraelci polastili konstrukcije francoskega letala mirage. Nič manjše pozornosti niso zbudili načrti za novo caravello na ruskih letalih. Današnja kronika skoraj vsak dan beleži nove gospodarske „rope“, nobena država ne more obdržati svojih skrivnosti. Vohunijo z vseh strani, nobena država ni izzve. Sredstva so danes skoraj neomejena. Bančne skrivnosti, borzne igre, vse dejavnosti, zaupane računalnikom, morejo biti odnesene na drugi konec sveta, preden se oropani zave svoje izgube. Tudi o poizvedovanjih, naj bodo še tako tajna, se izve, kajti vohuni na nebu in elektronični, ki delajo na zemlji, koristijo vsem in niso več nikogaršnja skrivnost. Tu se bijeta Vzhod in Zahod z enako žilavostjo.

Agenti, ki smo jih nekoč srečevali na pomolih velikih pristanišč, ko so zbirali informacije, danes izginjajo s površja. Temeljita sprememba na tem področju se je začela leta 1950 s študijo Američana Hymana Rickovera. Toda njegove teorije so se zdele tedanjim politikom, ki bi ga morali podpreti z denarjem, preveč fantastične. Treba jih je bilo prepričevati 10 let, da so mu dali prav: v 84 dneh je njegova atomska podmornica Triton prebrodila svetovna morja pod vodno gladino. Nikomur se ni posrečilo, da bi jo ustavil, ušla je vsem elektronskim vohunom in radarjem, tako domačim kot sovražnim. Nasprotno pa je podmornica zaznala vsako vkrcanje. Leta 1960 je splavala prva podmornica serije George Washington na sever in je izpod vode izstrelila prvo raketo polaris. Razumljivo je, da atomska podmornica v taki bližini „sovražne“ dežele hočeš, nočeš, mora postati orodje špijonaže. Sprva, ko SZ še ni prodrla v skrivnost teh podmornic, se je pritožila nad tovrstno špijonažo pri OZN. Z obtožbami pa je prenehala, ko so se tudi v ruskih vodah pojavili podvodni vohuni.

(Konec prihodnjič)

Skrivnostna bolezen se širi

Tretje leto po tem, ko se je v ZDA razširila skrivnostna bolezen samozaščitnega sistema v človeškem organizmu, imenovana AIDS, se je v newyorškem medicinskem univerzitetnem središču zbralo 300 zdravnikov, da bi s skupnimi močmi ugotovili, kaj je moderna medicina doslej naredila v boju s to boleznijo. Strokovno srečanje se ni končalo z

dobrimi novicami; bolezen ne usiha, marveč se razširja s pravo epidemijo, učinkovitega zdravila pa ni.

Od leta 1980, ko so zdravniki natančno opisali novo bolezen, je pobrala 228 ljudi, ta čas pa zanjo boleha kar 913 Američanov. Ker bolezen uniči obrambne sisteme organizma, je bolnik zelo dovzeten za vse vrste virusnih in bakterijskih

infekcij, med drugim pogosto oboli za rakom. Tako je smrtnost zelo velika — 80-odstotna.

Od slabih tisoč bolnikov je več kot polovica obolela v zadnjih šestih mesecih, kar je zlovesče znamenje, da bolezen narašča. Če je sprva napadala le homoseksualce, se zdaj razširja še med uživalci trdih mamil, Haitčani in hemofiliki, vendar so na vrhu še vedno homoseksualci, ki predstavljajo tri četrtine obolelih za AIDS, medtem ko hemofiliki predstavljajo le 1 odstotek. V zadnjem času so zdravniki odkrili še eno skupino, podvrženo tej skrivnostni bolezni, to so otroci uživalcev mamil.

Kako se bolezen prenaša, še ni razkrito. Več znamenj govori, da so spolni stiki med homoseksualci lahko vir okužbe, vendar je vse več sumov, da tudi normalni spolni odnosi ne varujejo pred okužbo, če je eden od partnerjev homoseksualec oziroma lezbijka. Na potomstvo naj bi se bolezen prenašala prek posteljice v materinem telesu. Še največ zaskrbljenosti je med ljudmi povzročila domneva, da se bolezen lahko prenaša tudi s transfuzijami krvi. Sum se je zbudil lansko leto, ko so zasledili prve primere AIDS pri hemofilikih (krvavičnikih). Ti bolniki dobivajo krvni dodatek, ki ga pridobivajo iz krvi devetstisočih krvodajalcev, zato so pogosto žrtve vseh mogočih okužb, ki se prenašajo po krvi. Dejstvo, da so začeli obolevati tudi za AIDS, opozarja na nevarnost okužb prek transfuzij.

Ves ta čas se raziskovalci v laboratorijih zama trudijo, da bi odkrili prenašalca bolezni. Presenetljivo je, da jim doslej ni uspelo z AIDS okužiti nobene posebne živali. Kaže, da je AIDS izključno bolezen ljudi.

Hollywoodska filmska igralka avstrijskega porekla Sybil Danning v svojem elementu v filmu »Zgrabite svoje sanje«.

Izganjalci hudiča

V Angliji je postalo izganjanje hudiča nekakšna moda. Število tako imenovanih okultističnih časopisov, ki se ukvarjajo s temi zadevami, se je v zadnjem letu podvojilo. V neki anketi so ugotovili, da vsak tretji Anglež verjame v hudiča in pekel. Duhovniki, ki se ukvarjajo z izganjanjem hudiča, trdijo, da je trenutno

„obsedenih“ še kakšnih 112 tisoč Angležev.

Philip Pare, izganjalec hudiča iz oxfordske škofije trdi, da je pri tem delu uspešen. Če je prepričan, da se je v nekemu naselil hudič, mu položi roke nad glavo in pove nekaj skrivnostnih besed. Če je hudič resnično v tistem človeku, potem ob tem obre-

du poskoči in začne razbijati in preklinjati.

Uradno anglikanska katoliška cerkev izganjanja hudiča ali egzorcizma ne priznava, vendar so v Angliji ustanovili poseben krožek, v katerem izkušeni duhovniki kažejo, kako se tej reči streže.

Nekateri pravijo, da je to povratek v srednji vek.

Raztresenost

— Na dopustu si že bil?
— Bil. V Turnišču.
— Kje si pa prenočeval?
— V hotelu »Slon«.
— Pa ta hotel je vendar v Ljubljani —
— Ja, ja, sedaj mi je komaj jasno. Noben hudič mi ni znal povedati kje je gostilna Klement...

VARČNA ŽARNICA

Doseči čim večjo svetilnost in pri tem porabiti čim manj električne energije — tako nekako bi se lahko glasilo geslo žarnice prihodnosti, saj je električna energija vedno dražja. Ravno zaradi tega je družba Osram vložila v raziskovanja velikansko vsoto 60 milijonov mark in naposled začela proizvajati popolnoma novo generacijo žarnic circolux, ki imajo moč 25 vatov, svetijo pa kot „normalne“ 75-watne žarnice. Porabijo dve tretjini manj električne energije kot prejšnje žarnice, trajajo pa dlje. Tu so še žarnice istega proizvajalca z močjo 36 vatov, ki dajejo isti svetlobni učinek kot standardne 200-watne žarnice.

BREZ

— Sonce še vedno greje najceneje! Da ni posredi cenena parola, se lahko sami prepričate. Vzemite navadno zbiralno lečo, jo nastavite soncu in uspeh ne more izostati. Priporočamo le, da v preveliki vneti ne bi delali poskusov na lastni koži. Saj ledeno mrzla prha rednih — in še raje izrednih — podražitev ter takorekoč podarjen žareč energetski blagodat pač ne gresta skupaj.

— „Le kam nas bo to privedlo?“ je na aprilski seji predsedstva PMS SZDL komentiral novi predsednik Boris Prejac, ko so iz republike dobili dopis, naj vsaka občinska konferenca SZDL evidentira po enega kandidata za posebno sodišče združenega dela za področje komunalnega gospodarstva. „Bo zdaj vsak sis imel tudi svoje sodišče?“ se je vprašal in mi z njim.

— Kaj naj svetujemo tistim, ki bi radi v naših trgovinah dobili malo boljši elektronični material, barve, lake ali kaj podobnega? Nič posebnega: pot pod noge in v Avstrijo. Saj tudi trgovci ta čas ne poznajo boljšega leka, še manj utehe.

— „Komerci (piše se menda: commerce) niso ne tič ne miš,“ se je na enem svojih zadnjih „nastopov v javnosti“ kregal glavni direktor soboškega Potrošnika magister Jože Kovač. „Samo denar nam pobirajo in izsiljujejo,“ je pikro dodal. Nič čudnega, da je temu tako, saj smo postali pravi mojstri za vse mogoče izgovore in pretvarjanja. Očitno tudi na relaciji proizvodnja-trgovina.

-brž-

DLAKE

Fizol namesto živali

Neka vrsta fizola bo morda v bližnji prihodnosti zamenjala poskusne živali pri raziskavah o učinkovitosti in učinkih novih zdravil. Zdaj namreč za tovrstne raziskave uporabljajo najrazličnejše živali, ki med poskusi večkrat trpijo hude bolečine.

Skupina raziskovalcev z univerze Heriot-Watt v Edinburgu je pod vodstvom Johna Gilberta preizkusila učinkovitost novega zdravila za zdravljenje epilepsije s pomočjo izvlečka iz omenjenega fizola, v katerem je veliko posebnega encima nitrofenilfosfataze. Aktivnost tega encima, ki so ga znanstveniki zasledili tudi v človeških možganih, spreminjajo številne protiepileptične droge. Tako imajo znanstveniki v rokah zanimiv pripomoček za raziskavo novih zdravil, ne da bi pri tem mučili živali.

Lani so raziskovalci opravili okoli 4 milijone najrazličnejših poskusov na živih živalih. Večina poskusov za živali ni prijetna. Društva proti mučenju živali že lep čas opozarjajo na trajanje v imenu znanosti, zdaj pa sami znanstveniki ponujajo novo pot vsaj v delčku raziskav.

POČASI, POČASI...

— Kakšna juha je to? Kakšen pribor? Kakšen način serviranja je to!
— Ne jezite se prehitro. Prihranite si nekaj živcev še za meso in solato...

TALENTI IN LETA

— Lepe pesmi piše ta mladi glasbenik, pa tudi za aranžmaje dobro poskrbi, le pri reklami je neroden.
— Zakaj?
— Eni najboljših pesmi je dal naslov — KO SEM BILA MLADA. Katera pevka pa bi pred javnostjo hotela zapeti kaj takega?

NA VLAKU

— Gospodična, vedno ko se nasmehnete, si zaželim, da bi prišli k meni.
— Vi ste pa velik zapeljivec.
— To ne, sem pa zobozdravnik...

Drugje smo prebrali

V petnajstem in šestnajstem stoletju so nosili mnogi nekaterih zahodnoevropskih državah peščene ure, ki so si jih navezali pod kolena.

x x x

Najmanj deset milijonov ljudi, ki še živijo, ima danes ali pa jutri itd. rojstni dan.

x x x

Že tretjič so v bolnišnico v nigerijskem Lagosu pripeljali nekega 22-letnega dečka, da bi mu operirali želodec. Tudi je kirurg iz bolnika privlekel na dan 32 klučev, prstan in drugo varnostni sponki.

x x x

V ameriškem mestecu Kingston ne bodo v volitvah ostali o tem ali bo naslednjih šest let njihov župan Harrald Holman ali pa Robert Pankonin. Sporazumeli so se — na to sta prišla oba kandidata da bo o županskem mestu odločil boks, predvidel so deset rund.

x x x

Orasel jež ima okoli 1600 bodic.

JE ŽE SEZNANJEN

— Mamica, omaro sem prevrnil.
— To moraš povedati očku.
— On že ve, ker je pod njo.

SREČA V NESREČI

— Ukradli so mi avto.
— Ti si pa res nesrečen.
— Niti ne. Na zadnjem sedežu je bila tašča, pa je ta očitno ni opazil.

OB POZNI URI

— Punčka, tako mlada si, in bi morala biti ob pozni uri že zdavnaj v postelji.
— Saj bi bila, pa me nobeden ne povabi...

Zakaj se znojimo

NE DEZODORANT, AMPAK MILO

Znojimo se zelo pogosto. Občutljiva koža ne prenese dezodoranta. Čeprav se pogosto in temeljito umivamo, večkrat ne moremo prenesti močnega telesnega vonja. Kaj storiti? Zakaj se nekateri ljudje znojijo bolj kot drugi in tudi takrat, ko je pravzaprav hladno? Znojenje ni vselej povezano z visokimi zunanji temperaturami; včasih se znojimo tudi zato, ker smo živčni in utrujeni.

Najboljše, kar lahko storimo proti močnemu telesnemu vonju, je umivanje. Temeljito se namočimo v vodo, nato pa se oprhamo ali umijemo z mlačno vodo. Tako odstranimo znoj in očistimo kožo. Če se znoj na koži razkaja, nastane neprijeten telesni vonj, ki

povzroča ljudem z občutljivo kožo precej nevedčnosti.

Če nimamo občutljive kože, se po umivanju natremo z deodorantom. Prijeten vonj deodoranta prekrije telesni vonj, poleg tega pa tudi zavstavi razkrajanje znoja na koži. Če ne prenesemo deodoranta, se lahko po umivanju potresemo s telesnim pudrom, ki je rahlo odšavljen in ki vpija znoj.

Mogoče pa je koža preobčutljiva tudi zato, ker uporabljamo neprimerno milo. Če se zelo znojimo, poskusimo uporabljati blago milo z dodatkom deodoranta. Takšno milo nas osveži, ima pa tudi izrazit in prijeten vonj, ki nam še dolgo po umivanju ohrani občutek svežine.

Telesni vonj ni vselej posledica površnega umivanja in pomanjkanje osebne higijene. Včasih je povezan tudi s prehrano. Poskusimo spremeniti prehrano; nekaj časa uživajmo le zelenjavo, sadje in živila, ki vsebujejo veliko vitaminov, izogibajmo pa se močno začinjenim jedem in pikantnim dišavam. Prav kmalu bomo ugotovili, ali ni morda močno znojenje nemara posledica prehrane, ki je ne prenesemo. Ko se hranimo le z zelenjavo in sadjem, telesni vonj v tem primeru izgine.

Nekateri ljudje so občutljivi na nekatere vrste tkanin. Če se oblačimo v oblačila iz sintetičnih vlaken, se bolj znojimo, pa tudi telesni vonj je izrazitejši. Nosimo torej samo oblačila iz naravnih vlaken. Bombažno perilo menjavamo vsak dan, bombaž vpija znoj in preprečuje, da bi se znoj sušil na koži in razkrajal, pri čemer nastaja telesni vonj.

Pogosto je znojenje povezano tudi z živčnostjo. Če smo napeti in živčni, se znojimo bolj kot takrat, ko smo sproščeni in mirni.

ZA RAZVEDRILO

KONKURENCA

- Marjan, kaj delaš?
- Nič.
- Lepo.
- Že, že. Te konkurenca je prevelika.

PREVIDNOST

- Na vratih si obesil tablo z napisom — POZOR, HUDA ŽENA. Zakaj?
- Ko sem imel napis — POZOR, HUD PES, mi ga je nekdo zastrpil ...

SO RAZLIKE

- Duša draga, povej mi, kakšna je razlika med profesorji in gostilničarji?
- Profesorji se trudijo, da bi iz ljudi naredili kaj pametnega, gostilničarjem pa je vseeno, če je prav obratno.

- Gospodična, vedno ko se nasmehnete, si zaželim, da bi prišli k meni.
- Vi ste pa velik zapeljivec.
- To ne, sem pa zobozdravnik ...

RED IN ČISTOČA

SNAŽNA PREPROGA

Le kateta gospodinja še ni sanjnila o tem? Vsa mogoča umazanija in madeži v prihodnje ne bodo prišli do živega preprogam. V sodelovanju s proizvajalci vlaken, iz katerih izdelujejo preproge in druge talne obloge, je družba Pegulan izdelala in pred kratkim testirala vlakno, ki preprečuje, da bi se

preproga umazala. Prevlečena je namreč s posebnim plastičnim »plaščem«, ki jo ščiti pred umazanijo, lažje jo je čistiti, »plašč« pa lahko tudi zamenjamo. Preproga je seveda vedno kot nova. Že letos naj bi se na tržišču pojavila nova vrsta preprog in tapisonov z imenom šampion.

DROBNI NASVETI

Prežganih loncev ne praskamo z nožem, temveč jih namočimo za nekaj ur v vodo ali jih prekuhamo v slani vodi in sodi. Pekače z rjastimi madeži potresemo s soljo, zdrgnemo z debelo kožo slanice in obrišemo s papirjem. Surovega masla ali margarine, ki ju moramo zmešati, da

postaneta smetanasta, ne smemo segreti, kadar sta pretrda, lahko pa oplaknemo skledo za mešanje z vročo vodo.

Masleno kremo, ki se je sesirila, previdno segrejemo nad azbestno ploščo ali v sopari in jo potem zmešamo, da postane gladka.

NEKAJ ZA VRTIČKARJE

Pridelovanje čebule

Čebula je hrana, začimba in zdravilo. Poznali so jo že v zelo starih časih in jo uporabljali v velikih količinah. Medicinske raziskave so tudi dokazale, da vsebuje čebula veliko življenjsko važnih snovi, med drugim tudi take, ki imajo učinek kot penicilin. Že davno je znana in

hrano priporočajo, da je čebulo najbolje jesti surovo. Zato si spomladi iz mlade čebule in njenih zelenih delov lahko privoščimo solato, ki jo solimo in zabelimo z oljem ter dodamo malo kisa. Čebulo pa lahko tudi konzerviramo za zimo.

ČEBULA V KISU

Iz Kuharice, ki jo je izdala Pomurska založba, vam posredujemo recept za pripravo čebule v kislu. Potrebujemo: kilogram in pol drobne okrogle čebule, 1-2 lovorova lista, nekaj zrn celega popra, 2 žličko gorčičnega semena, košček hrena, dobrega pol litra vode, približno 4 decilitre kisa, 1-2 žlici sladkorja (po okusu) in 1-2 žlici soli.

cenjena lastnost čebule, da spodbuja izločanje prebavnih sokov, prepreženo ali namočeno uporabljamo za izkašljavanje, v prehrani pa jo uporabljamo v določenih količinah skoraj vsak dan. Skoraj ni jedi, za pripravo katere ne bi potrebovali tudi čebule. V pretežni večini uporabljamo glavice, dokler je mlada pa tudi zelene dele. Glavice in zeleni deli imajo enako hranilno vrednost. Strokovnjaki za pre-

Na dno kozarca zložimo na kolesca zrezan hren. Drobno čebulo očistimo, operemo in zložimo v kozarce. Zavremo vodo s kisom, sladkorjem, soljo, lovorovim listom, gorčičnim semenom in s celim poprom. Ohlajeno polivko vlijemo na čebulo. Kozarce tesno zapremo, zložimo jih v lonec in kuhamo v sopari približno 10 minut. Ko se ohladi, vzamemo kozarce iz vode in jih shranimo.

DELO NA VRTU

VRTNA TRATA

Pomlad je čas, ko moramo vrtno trato temeljito pregrabljati in rušo prezračiti. S temeljitim grabljanjem iz ruše odstranimo odmrla listje trav, travo, ki smo jo v prejšnjem letu nakosili, ter mah in plevele, ki smo jih uničili s herbicidi. To navlaiko pograbimo in jo zakopljemo na primerno mesto.

Travnne korenine potrebujejo za dihanje zrak. V takem okolju če je dovolj rastlinskih hranil in vlage, trave uspevajo in se razrašajo, vrtičkar pa uživa v lepi trati.

Če je mogoče, vsako leto po temeljitim grabljanju in odvozu odpadkov trato potrosimo z ostro rečno mivko, katere delci merijo v premeru do 2 milimetra. Za trato je najboljša kremenčeva mivka, kakršno pripravljajo na primer Puconcih. Potrošeno mivko razgrabljamo z lesenimi grabljami ali prevlečemo z gosto žično mrežo, ki jo obtežimo.

V vegetacijski dobi trato večkrat gnojimo z manjšimi odmerki umetnih gnojil, sicer nam raste prehitro in imamo preveč dela s košnjo. Tako imenovano založno gnojenje opravimo v jeseni v času od 15. septembra do 14. oktobra. Za gnojenje uporabimo gnojilo NPK 6:18:18, in sicer 20 kilogramov na 1.000 kvadratnih metrov. V času vegetacije gnojimo z gnojili NPK, ki imajo visok odstotek dušika, na primer 17:8:9. Gnojimo po potrebi, vedno pa na suho rušo. Za 1 kvadratni meter zadošča 15 gramov gnojila oziroma za 1.000 kvadratnih metrov 15 kilogramov. Trikratno trošenje med 1. majem in 15 avgustom v naših razmerah povsem zadošča za uspešno rast trate. V času hude vročine in suše ne gnojimo z zrnatimi, pač pa s tekočimi gnojili, hkrati pa trato močno rosimo.

sestavil	nedostojnost	spreten cirkuški telovadec	poseben boj proti okupatorju	pisatelj Murnik	grški polotok	veletok na jugu SZ	arabski rastlinski okras
Marko Napast							
posebno plačilo							
zemeljski ravnik							
center							
garant						bor kaznivo dejanje, zločin	
Nirok pas pri kimonu				nordijsko ni ime zimske pojave			
sodobni španski slikar (Salvador)					Risto Savin pokveka, spaka		
stara ime za mesec avgust							
Belgija	rižovo žganje		slovenski slikar (Matija) aranje				
diktati							največji otok v Jadranu
Talisova osvežilna pijača				4. rimski kralj igralna karta			
nekdanji portugalski diktator							
teniški klub					ameriški bakterio log		

REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE — Vodovarno: prevara, radikal, edinost, bikaver, rat, u, in, mali, stratus, a, agell, nab, na, opereta, silicij, Tajo, kd.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNKA

Obajek je jezero v Šumadiji je Ledavsko. Obajek, čefloga jezera je cela druga od. gajlice net km. čika nam na sčimom. meš je tabla se je dovoznim, magju, ita. dočla na unanjo. Zadrževanje ob jezera in območju namna strogo zabranjeno. kopanje in čiščenje, "prezvedano". Znanost je prevod hrvaska, drugac je slovenska, ta je na pomicali vse jezike. ščevan, arundof, bi moglo prijati eše. magjuan tilas, pa "strenig verbotten". Čita po domače pa: Koupali se pa pr mojoj dižni nesmi.

SADILNIK SADIK — Sadilnik sadik, ki ga izdeluje TOZD Agrarna Kmetijska Kmetijsko-živinogojna in mlekarstva, je namenjen za strojno sajenje kapusnic, solate, tobaka in podobnih sadik. Lahko ga priključimo na vse standardne traktorje do 60 KM, posebna izvedba pa omogoča tudi priključitev na male traktorje tovarne Tomo Vinkovič. Medvrstno sajenje lahko uravnava od 48 do 94 centimetrov, razdaljo v vrsti pa od 21 do 125 centimetrov. Pri sadilniku ne gre toliko za prihranek časa in truda, česar seveda tudi ne gre zanemariti, pač pa bolj za kakovostno sajenje. Vrste in medvrstne razdalje so enake, kar omogoča kasnejšo strojno obdelavo, korenine so napeti in sadika je lepo pritisnjena ob podlago.

Prav gotovo bodo sadilnik razstavili tudi na kmetijsko-živinogojnem sejmu v Gornji Radgoni, ki bo tudi letos v mesecu avgustu.

RECEPT ZA VAS

Divja perutnina: FAZAN

Od vse divje perutnine je fazan najbolj cenjen zaradi sladkega perja in izvrstnega mesa. Fazan je okras vsake močanost, da pokazajo, kaj znajo.

Fazan se mora pred uporabo uležati. Ležati mora nekaj dni neoskuben in v suhem, zračnem prostoru. Če bi ga pripravili takoj, ko je umrjen, se njegovo meso ne bi dosti razlikovalo od navadnega piščančjega mesa. Znani ležati da dobi okus po perutnini in divjačini. On meni, da je najpripravnejši čas za pripravljanje fazana takrat, ko meso že dobro otrdi. Tedaj se začne razvijati v mesu tista posebna aroma, ki ostane, če meso še malo kvasimo, prav tako občutna, kakor dobi odlično aromo kava, če jo pražimo.

Popravili te najokusnejše ptice sodijo, da je samica približno 1,2 kilograma težak. Enoletnega fazana spoznamo po koničnem peresu vrh peruti in po zelo prožnem klistru, ki ga lahko kar z roko zvijemo. Starejši fazan ima na obliki perutnicah zaobljeno pero, na nogah pa ostroge.

Čiščenje in pripravljanje: Fazana moramo previdno skubsti, ker ima zelo nežno kožo, posebno na prsih. Oskubljenemu fazanu posmodimo nad plamenom puh, kar ga je po skubljenju še ostalo, in vzamemo iz njega drobce. Očiščenega fazana osolimo, popopravimo, pripravljene pečemo na ražnju ali v pečici in ga, preden ga damo na mizo, polijemo z limonim sokom. Fazan je ravno tako zelo okusen, če ga pripravimo z gobami.

IZID ŽREBANJA NAROČNIKOV VESTNIKA

Konec minulega tedna je bilo na sedežu našega zavoda v Murski Soboti nagradno žrebanje naročnikov Vestnika, ki bodo v soboto, 4. junija, potovali z Vestnikovim vlakom brezplačno na izlet v Kamnik. Žrebanje je izvedla komisija v sestavi: Ludvik Kovač, predsednik, Erika Hertl, član, Rozalija Kerčmar, član, Greta Kerčmar, zapisnikar (vsi predstavniki zavoda) in predstavniki iz posameznih občin: Alojz Škrlec, Ivanjševci 15, Sp. Ivanjci, Stefan Raduha, Gaberje 50, Lendava, Janko Belec, Ljutomer, Janez Sever, Polana 27, M. Sobota, Hanč Aranka, M. Sobota in Rozina Koren, dipl. pravnica. Zrebal je otrok Aleš Krpič. Izžrebanih je bilo 170 naročnikov Vestnika, žreb pa je nagrade razdelil takole:

OBČINA LJUTOMER

1. Alaksič Franc, Ključarovi 59, Križevci pri Ljutomeru
2. Štefanec Janko, Salinci 13, Križevci pri Ljutomeru
3. Jauševac Joško, Logarovi 1/a, Križevci pri Ljutomeru
4. Sodec Anton, Logarovi 34, Križevci pri Ljutomeru
5. Slana Milan, Kuršinci 17, Bučkovci
6. Trstenjak Ivo, Stroča vas, Ljutomer
7. Vršič Janez, Pristava 14, Ljutomer
8. Šitar Martin, Stroča vas 43, Ljutomer
9. Rjavec Ivan, Podgradje 10/A, Ljutomer
10. Kramer Terezija, Mekotnjak 3, Ljutomer
11. Prelog Jožef, Branoslavci 1/a, Ljutomer
12. Roškar Dušan, Mola 48, Ljutomer
13. Kosi Marta, Spodnje Krapje 64, Veržej
14. Vičar Marija, Spodnje Krapje 52, Veržej
15. Peček Franc, Bunčani 35, Veržej
16. Kern Anton, Šafarsko 9, Ljutomer
17. Smej Stefan, Precetinci 38, Bučkovci

OBČINA LENDA VA

1. Berenčar Pavel, Dobrovnik 76
2. Sekereš Avgust, Dobrovnik 116
3. Vaupotič Helena, Črenšovci 116
4. Žalik Ignac, Dol. Bistrica 74, Črenšovci
5. Seršen Avgust, Kobilje 48, Dobrovnik
6. Madjar Stefan, Dobrovnik 1

7. Horvat Martin, Odranci 6, Črenšovci
8. Cvetko Matko, Odranci 205, Črenšovci
9. Petek Ana, Gornja Bistrica 31, Črenšovci
10. Kustec Marija, Črenšovci 59
11. Horvat Vince, Črenšovci 189
12. Ivanič Alojz, Mlinska 10, Lendava
13. Nekrep Milan, Partizanska 14, Lendava
14. Šimon Stefan, Petišovci 115/a, Lendava
15. Bot Julija, Gaberje 35, Lendava
16. Sobočan Vladimir, Gornilice 96, Turnišče
17. Zadravec Stefan, Turnišče 178
18. Horvat Stefan, Lipa 74, Turnišče
19. Šernek Franc, Brezovica 49, Velika Polana
20. Švec Stefan, Partizanska 12, Lendava
21. Žoldoš Eva, Gaberje 48, Lendava
22. Zver Jože, Lipa 111, Turnišče
23. Šimonka Franc, Gornji Lakoš 120, Lendava
24. Mord Mirko, Gaberje 59, Lendava

OBČINA GORNJA RADGONA

1. Časar Karel, Stavešinci 3, Sp. Ivanjci
2. Kironja Kristina, Črnci 10, Apače
3. Adanič Marija, Lutverci 4, Apače
4. Žagar Jurij, Apače 101
5. Trstenjak Franc, Negova 7, Sp. Ivanjci
6. Zadravec Milka, Radenci 26

7. Himmerajh Terezija, Radenci 36
8. Adanič Jože, Rihtarovi 11, Radenci
9. Rautar Jože, Paričnjak 14, Radenci
10. Kaučič Mimika, Hercegovščak 34, G. Radgona
11. Fras Marija, Police 61, G. Radgona
12. Mauko Franc, Panonska 20, G. Radgona
13. Vajs Vinko, Jurkovičeva 16, G. Radgona
14. Sluga Viktorija, Panonska 18, G. Radgona
15. Klemenčič Franc, Galušak 20, Videm ob Ščavnici
16. Kolbi Janko, Okoslavci 5, Videm ob Ščavnici
17. Štuhec Frančiška, Kupetinci 9, Videm ob Ščavnici
18. Šlemer Mirko, Selišči 21, Videm ob Ščavnici

OBČINA LENART

1. Golob Stanko, Župetinci 18, Cerkvenjak
2. Petovar Albin, Spodnji Porčiči 1, Lenart
3. Fekonja Ema, Gradišče 45

IZ RAZNIH KRAJEV

1. Benkovič Igor, V. P. Čapljina, Bogojina 62
2. Gjerek Olga, Ihan 133, Domžale
3. Gider Anton, Šarhova 18, Maribor
4. Pozman Karel, Pot Rašiške čete 4/a, Mengeš
5. Žnidarič Adolf, Hrastje 83, Limbuš pri Mariboru
6. Horvat Marija, Rozmanov trg 19, Litija
7. Juršič Ivan, Pavlovci 38, Ormož
8. Županek Slavko, Avstrija, Šalovci 113
9. Blažič Rozina, Francija, Kodba Franc, Gibina 49, Ljutomer
10. Abraham Geza, Nemčija, Markišavci 36, M. Sobota

OBČINA MURSKA SOBOTA

1. Andrejek Franc, Trdkova 99/a, Kuzma
2. Pelcar Irena, Matjaševci 46, Kuzma
3. Gergar Viktor, Križevci v Przemurju 11
4. Šebek Evgen, Domanjševci 72, Križevci v Prek.
5. Čuk Marija, Vaneča 62/a, Puconci
6. Horvat Stefan, Brezovci 15, Puconci
7. Škrilec Franc, Lemerje 49, Puconci
8. Obal Mihael, Vaneča 7, Puconci
9. Farjančič Ana, Večeslavci 118, Rogošovci
10. Rac Karel, Serdica 116, Rogošovci
11. Kuhar Franc, Serdica 8, Rogošovci
12. Fujs Anton, Grad 63
13. Vouri Rajmund, Sotina 47, Rogošovci
14. Šadl Ignac, Dolnji Slaveči 147, Grad
15. Sukič Janez, Kovačevci 6, Grad
16. Bačić Rudolf, Pečarovi 46, Mačkovi
17. Kurik Franc, Motovilci 22, Grad
18. Bagari Sidonija, Dankovci 46, Mačkovi
19. Zrinski Franc, Moščanci 59, Mačkovi
20. Kodila Stefan, Pečarovi 77, Mačkovi
21. Bezec Aleksander, Dankovci 40, Mačkovi
22. Jambor Marija, Čikečka vas 14, Prosenjakovci
23. Ružič Ernest, Peskovci 24, Šalovci
24. Jošar Franc, Prosenjakovci 19
25. Konkolič Franc, Dolenci 92, Šalovci
26. Kolarič Stefan, Melinci 6, Beltinci
27. Gruškovnjak Martin, Na Kamni 8, Beltinci
28. Balazič Alojz, Bratonce 84, Beltinci
29. Rebrica Ignac, Gančani n. h., Beltinci
30. Badranja Slobodanka, Vadarci 92, Bodonci

31. Kuzma Karel, Puževci 8, Bodonci
32. Šeruga Stefan, Puževci 27, Bodonci
33. Ščančar Stefan, Skakovci 5/a, Cankova
34. Šiplič Stefan, Vučja Gomila 27, Fokovci
35. Gorčan Stanislav, Fokovci 15, Fokovci
36. Žurič Dionizij, G. Črnci 31, Cankova
37. Kološan Stefan, Kovača 19, M. Sobota
38. Horvat Leopold, Rakičan 47, M. Sobota
39. Gjerek Olga, Cankarjeva 30, M. Sobota
40. Fister Erika, Kupšinci 71, M. Sobota
41. Lebar Marija, Kocljeva 6, M. Sobota
42. Baranja Zoltan, Razlagova 4, M. Sobota
43. Barbarič Stefan, Nemčavci 20, M. Sobota
44. Cigan Nikolaj, Markišavci 15, M. Sobota
45. Gašpar Vendel, Čepinci 45, Petrovci
46. Svec Ludvik, Šulinci 2/a, Petrovci
47. Kovač Zorica, Adrijanci 36, Petrovci
48. Kerčmar Aleksander, G. Petrovci 40
49. Makari Rudi, Ciril Metodova 52, M. Sobota
50. Makari Stefan, Tomšičeva 18, M. Sobota
51. Makari Geza, Sercejevo naselje 26, M. Sobota
52. Mes Stanko, Bakovci 4, Murska Sobota
53. Seško Alojz, Rakičan 59, M. Sobota
54. Zokš Neža, Bakovci 81, M. Sobota
55. Žerka Alojzija, Nova ulica 10, Bakovci, M. Sobota
56. Šiplič Geza, Poljska 30, M. Sobota
57. Žilavec Rupert, Vanča vas 19, Tišina
58. Šandur Anton, Gederovci 33, Tišina
59. Kous Franc, Petanjci 3, Tišina
60. Glavač Stefan, Bakovnica 12, Bogojina
61. Bertalančič Alojz, Gradišče 59, Tišina
62. Pečič Franc, Rankovci 43, Tišina
63. Gomboc Stefan, Sodišinci 15, Tišina
64. Rihuper Jože, Tešanovci 52, Martjanci
65. Miholič Ladislav, Martjanci 69
66. Berlak Danica, Martjanci 21
67. Ivanič Irma, Mlajtinci 16, Martjanci
68. Kuhar Stefan, Tešanovci 83, Martjanci
69. Horvat Viktor, Sebeborci 13, Martjanci
70. Gujtman Franc, Gradišče 63, Tišina
71. Štornik Gizela, Generala Maistra 20, M. Sobota
72. Medic Anica, Bakovci 42, M. Sobota
73. Benke Ana, Štefana Kovača 18, M. Sobota
74. Gorza Anton, Bakovska 7, M. Sobota
75. Flisar Ludvik, Skakovci 18, Cankova
76. Vereš Ladislav, Mladinska 7, Beltinci
77. Kerčmar Rudolf, Selo 26, Prosenjakovci
78. Forjan Anton, Rogošovci 72
79. Črešnjavnik Milan, Predanovci 43, Puconci
80. Bedök Geza, Lončarovi 9, Križevci v Prekm.

18 NAROČNIKOV DELOVNIH ORGANIZACIJ

Izžrebancem želimo prijetno počutje na našem izletu, ostale, ki želijo potovati z nami, pa opazujamo, da se čim prej oglašijo na upravi Vestnika, kjer bodo dobili vse podrobnejše informacije. Stevilo potnikov na Vestniku je omejeno, zato bodo lahko potovali na izlet le naročniki domačega tednika in njihovi družinski člani.

dopisniki so zabeležili

KOBILJE

Dve slovesnosti

Tudi v Kobilju so ob obletnici Osvobodilne fronte pripravili proslavo. Za kulturni program so poskrbeli člani mladinske organizacije in učenci osnovne šole „Edvard Kardelj“, pridružili pa so se jim tudi člani kulturno-umetniškega društva. Prijeto pa je bilo tudi na kresovanju v petek zvečer pred gasilskim domom. Ob spremljavi harmonike so zaplesali kolo in tudi drugače poskrbeli za praznično vzdušje.

K. Ščavničar

V PRIHODNJE DRUGAČE. Na območju krajevne skupnosti Hotiza so v zadnjih letih odprli precej gramoznih jam, predvsem na poljih in travnikih in s tem uničili precej zemljišč. Zemlja na območju Hotize ima pod površjem dragocen kamen in pesek. Tudi na posnetku vidimo, da se je nekdo lotil izkopavanja na plodni zemlji. „Divje“ gramozne jame bi bilo potrebno z odlokom urediti in vsako zasipati z rodovitno zemljo.

Jože Žerdin

Na pogozdovanju

Jelšev gozd poleg Male Polane je zaradi nizkega in zamočvirjenega terena težko dostopen in imajo zato gozdni delavci precej težav pri spravlju lesa in pogozdovanju. Letno posekajo blizu 2.700 kubičnih metrov lesa. Drevesnica, ki je streljaj od Male Polane, pa ima v bližini več kvadratnih metrov površine, kjer sadijo mlade jelše, topole, bore itd. Akcij, ki so predvsem v spomladanskih mesecih, se udeležujejo starejši pa tudi učenci vsjih letnikov bližnjih osnovnih šol iz Velike Polane, Črenšovci, Odranci in Turnišča so letos sodelovali na njej in združili prijetno s koristnim. Zasluženi denar bodo porabili za ekzurzijo.

J. Z.

ČRENŠOVCI

Osnovna organizacija zveze socialistične mladine v Črenšovcih je za mesec mladosti pripravila pester program. Tako bodo organizirali vrsto športnih srečanj. Očistili bodo središče vasi, pripravili zabavni večer ter izdali glasilo „Mlado klasje.“

J. Z.

MURSKA SOBOTA

Nove učne delavnice

V počastitev praznika OF slovenskega naroda je bila v torek, 26. aprila, proslava na srednješolskem centru tehniškopedagoške usmeritve, ki so jo pripravili učenci ob pomoči svojih mentorjev. Takoj po proslavi pa je bila posebna slovesnost, ko je tovarišica Lojzka Goldinskij, predsednica sveta DS, predala učencem in učiteljem ključe, in sicer ključe dveh novih učnih prostorov, ki so namenjeni pouku predmeta osnove tehnike in proizvodnje v usmerjenem izobraževanju za kovinarsko-strojno ter tekstilno usmeritev.

F. M.

DOBROVNIK

Pester program dela

V programu dela mladinske organizacije Dobrovnik so dali poseben poudarek prireditvam. Sedaj, ko so se odprla vrata novega kulturnega doma, je pri mladih čutili še večji polet za delo v mladinski organizaciji. Tako so že pripravili veseli večer in se vključili v priprave na otvoritev kulturnega doma.

V naslednjih mesecih jih čakajo še pogovori o vlogi ZSMS v krajevni skupnosti, o problemih mladih in njihovem prostem času. Pestro bo tudi v mesecu mladosti. Za ta čas pripravljajo proslavo s kresovanjem, vrsto športnih srečanj in tekmovanj. Pripravili bodo tudi vaške igre in tesneje bodo sodelovali s karavlo v Žitkovcih. Čaka jih nekaj očiščevalnih delovnih akcij.

J. Z.

TURNIŠČE

Srečanje starejših občanov

Krajevna organizacija RK Turnišče je ob prazniku OF pripravila srečanje starejših občanov iz krajevne skupnosti. Več kot 150 starejših nad 70 let se jih je iz Turnišča, Renkovec, Nedelice in Gomilice zbralo v dvorani gostilne Klement.

Kulturni program so pripravili cicibani iz otroškega vrta, učenci osnovne šole ter Pianiški okteti, ki je zapel več pesmi.

Zbrani starejši občani so bili nadyse zadovoljni s programom, ki so ga pripravili organizatorji, zadovoljni pa so bili tudi, ko so videli, da niso pozabljeni niti sedaj, ko so ostareli in ne morejo več veliko prispevati k napredku.

A. S.

KRUPLIVNIK

Potrudili so se

Mladi v Kruplivniku so se dobro pripravili na mesec mladosti. Te dni so na tem območju zapele sekire marljivih mladincev, ki so s prostovoljnim delom izvedli že nekaj delovnih akcij. Posekane akacije so porabili za prvomajski kres, ki so ga obogatili s kulturnim programom. Na kres so povabili tudi starejše krajanje. Nameravajo pripraviti še en kres, in sicer ob dnevu mladosti.

Mladi v vasi Kruplivnik so za zgled marsikateri mladinski organizaciji v krajevni skupnosti Grad. Štefka Mihalič

Jože Lebar iz Turnišča je eden redkih čevljarskih mojstrov, ki zna narediti čevlje za plesalce folklornih skupin. Kljub temu da je dopolnil 70 let, svoje ljubljene obrti ni opustil, saj je družinska tradicija. Z veseljem popravi tudi kak obrabljen čevlj.

Foto: Š. Prša

Ob prazniku kresovanja

V počastitev dneva Osvobodilne fronte ter 1. maja je bilo v petek, 29. aprila, zvečer kresovanje v beltingem parku, ki so ga pripravile družbenopolitične organizacije tega kraja.

Mladi iz osnovne organizacije ZSMS so že dan pred tem očistili park in pripravili pagodu za kres, v kulturnem programu pa so nastopili recitatorji z osemletke „17. oktober“, folkorna skupina KUD Beltinci, tamburaši istega društva ter harmonikar Ivan in trobentač Matjaž z OŠ „17. okto-

ber“ v Beltincih. Glavni voditelj je imel predsednik sveta KS Ljudez Senica. Krajevna konferenca Beltinci je ob tej priliki pripravila bronasta odličja OF lokalnih skupin pri KUD Beltinci in 4. letnici organiziranja delovanja in ohranjanja kulturne dediščine krajevni organizaciji. Vsestransko potrobljanje in družbene samozasote nopolitično delo.

Prijetni občutki

Pismo bi morala napisati že prej, vendar je bilo takrat toliko tesnob...

Dva tedna pred osmim marcem sem pokopala mamo z darilom v roki čestitaj deklica iz 6. razreda osnovne šole Sonja Hamler in mi hkrati izrekla zahvalje. Ni bila zadnjič pri meni, še sedaj me pogosto vseh dobrih ljudeh.

Za konec: že sama topla beseda osreči človeka! Marija Kuhar Vanča vas 20

DINARSKI ČEKI — „STRELA Z JASNEGA“

Vpeljava dinarskih čekov, ki so plačilno sredstvo za tujce, je dvignila precej prahu in najrazličnejših komentarjev. Menja o tej novosti iz Zakona o menjalnih poslih in prometu efektivnega tujega denarja v Jugoslaviji (Uradni list SFRJ, 61/82) se križajo. S strani turističnih in gostinskih delavcev — Splošno združenje jugoslovanskega turističnega gospodarstva je sklenilo, da imajo tujci, ki zamenjajo devize za čeke Narodne banke pri plačevanju turistično-gostinskih storitev 10-odstotni popust — je slišati precej podkrepjene pripombe: zakaj smo jih uvedli, ko vsem se ni jasno, kako je potrebno z njimi ravnati, ne ve se še, s kakšnim deviznim izkupičkom bodo na tej osnovi razpolagali, kakšne bodo izvozne spodbude... Na drugi strani pa si že manejo roke, saj se dobro zavedajo, da jim bodo sedaj, ko ne smejo več poslovati z devizami, čeki ob obljubljenih 5-odstotnih večjih stimulacijah nekaj le prinesli. Na vse to in tudi na razmišljanja, da bodo čeki preprečili zasebno devizno menjavo ter obenem zares prikazali, koliko deviz je posamezna organizacija zares zaslužila, praksa kaže, da bo za spretne lahko tudi to zaobiti, je težko odgovoriti. Sami čeki nedvomno tudi ne bodo prispevali k uspešnejši turistični sezoni. Kakorkoli že: čeki so tu in potrebno jih je spoštovati in poslovati z njimi! In kako smo se nanje pripravili v Pomurju, kako smo se organizirali v obeh etapah poslovanja z njimi, od zamenjave deviz za čeke, do sprejemanja le-teh??

čeka, da bi bila upravičena do popusta...

NA BENCINSKI ČRPALKI OBVEŠČENI, TODA... OBRITNIKI PREVIDNI

»Ne, nismo dobili nobenega navodila,« so nas pričevali na eni izmed soboških bencinskih črpalk, ko smo jih »prestrašili« s čekom. »Če bi imeli navodila, pa bi jih seveda sprejemali, kljub temu da to za nas ne pride v poštev, saj so tako turistični boni za gorivo.«

Vendar se nismo dali preteptati. Z vodjem izmene smo prelistali papirje in glej: navodilo iz Ljubljane je prišlo že 28. januarja. V njem pa je lepo vse razloženo, čeki so fotokopirani... in celo napisano, da se v izjemnih primerih smejo vzeti tudi, kot plačilno sredstvo za gorivo, da o prodaji ostalega blaga ne govorimo. V nadaljevanju pa dobesedno: ... »ne nazadnje pa moramo vedeti, da stranka ne more tako dobro poznati naših navodil kot prodajalci,

priročnem magnetofončku, skritem v žepu suknjiča, so pešale moči. Zato po novo, na ELEKTRODDELEK SOBOŠKE BLAGOVNICE POTROŠNIK. Baterijo sva

mačih trgovskih organizacijah. Zatorej sva jo s »turistom«, da bi se prepričala, če domačini le kaj vedo, mahnila še enkrat v blagovnico Potrošnika. Tokrat na TEKSTILNI ODDELEK.

pooblaščen banko prejeli podrobnejših navodil od izdajatelja — Narodne banke.

Bojimo se tudi zlorabe čekov, saj so naravnost primerni za ponarejanje. Treba pa je po-

dobila, nisva pa je mogla plačati s čekom.

»To je dinarski ček?« se ni mogel načuditi prodajalec. »Ne, tega pri nas ne sprejemamo!«

Enako se je zgodilo v trgovini ELEKTROTEHNE, kjer sva želela poravnati račun s čekom za gorilnik. Trgovca naju je napotil kar k blagajničarki. Ta pa: »Prvič slišim za to. Nismo dobili obvestila, zato ne poznamo tega načina poslovanja. Ne iz banke ne iz sededeža delovne organizacije. Sicer pa nas oboji o vseh novostih redno obveščajo, tako da smo vedno z vsem na tekočem.

Dvomim pa, da je ta ček plačilno sredstvo, saj na njem ni datuma izdaje...«

Vsaj nekaj, čeprav poslej mi dvomimo o njihovi ažurnosti obveščanja.

SOBOŠKA PRODAJALNICA ČEVLIJEV — PEKO. Tudi tu tenis copat nismo uspeli »kupiti« s dinarskim čekom za tujce.

»Dajte nam dinarje ali pa na blagajno »veksel«, se je potrudila po nemško prodajalka. »Nimamo pooblastila, da bi lahko s takšnimi čeki delali in tudi ne vem, če je pravi, saj ga prvič vidim.«

»Razkrijemo« se poslovodji, ki pravi: »Ne vemo čisto nič! V časopisu sem zasledil, da je drugod zaradi neobveščeniosti že prihajalo

Izbrala sva športno torbo.

Ko sva jo želela plačati s čekom, nas sicer prijazna trgovka napoti nadstropje niže v njihovo menjalnico. Tovarš tam pa: »Ja, videl sem te čeke na TV. Ne vem, kako se ravna z njimi... tovarišica, ki dela tukaj, pa je na dopustu.«

In obrne telefonsko številčnico: »Ne, zaenkrat še nismo prejeli nobenega obvestila!«

Iz Zakona o menjalnih poslih in prometu efektivnega tujega denarja v Jugoslaviji (Uradni list SFRJ, 61/82):

7. člen — Tuja plačilna sredstva iz 5. člena tega zakona se od tujih oseb kupujejo z izplačilom v dinarjih ali čekih, ki jih izdaja Narodna banka Jugoslavije in se glasi na dinarje.

11. člen — Vse domače družbene pravne in fizične osebe morajo na ozemlju SFRJ sprejeti dinarski ček iz 7. člena tega zakona kot

vedati, da lahko zaenkrat spremljamo evidenco o izdanih in vnovčenih čekih le v turistično-gostinskih organizacijah. To je osnovni razlog, da jih trgovini še nismo priporočali. Ko pa bodo vse nejasnosti odpravljene, se bomo pogovorili tudi z njimi.

Sedaj čeke iz turizma — treba je povedati, da jih tu sprejemajo sedaj samo za plačevanje penzijskih storitev — pošiljamo Narodni banki Slovenije. Krivda za

plačilno sredstvo za prodano blago oz. opravljene storitve. Razlika do nominalne vrednosti čeka se izplačuje v gotovini. Čeki, ki jih prejmejo domače osebe smiselno prvemu odstavku tega člena, ne smejo biti predmet prometa in se morajo edinole vnovčiti v banki ali na pošti. 28. člen — Tisti del določb 7. člena tega zakona, ki se nanaša na čeke, ki jih izdaja Narodna banka Jugoslavije in se glasi na dinarje, se bo uporabljal od 1. januarja 1983.

zmedo in nesporazume je povsem na strani izdajatelja.

V prvi vrsti smo se na uvedbo čekov slabo pripravili, na motnje v poslovanju pa vpliva tudi neažurnost strokovnih služb Narodne banke in zveznega sekretariata za finance.

BANKA: KRIV IZDAJATELJ

Ker pa smo še vedno zapupali v domače poslovanje, smo vrteli telefon še mi. V komerciali tozda izbira so

V RADENSKI PRVI V SLOVENIJI

Prvi korak, da bi dobili del odgovorov na vprašanja, nas je popeljal v Radensko. In — resnici na ljubo — v okolje, kjer so prvi v Sloveniji pričeli poslovati z dinarskimi čeki.

Kljub nekaterim nejasnostim so jih sprejeli kot plačilno sredstvo za tujce že s prvimi februarjem, in to kljub temu, da v prvih dveh mesecih zanje niso od Narodne banke prejeli nikakršne protivrednosti, kaj čez devize. Torej so poslovanje takorekoč sami kreditirali. Vse to, kot so zagotavljali odgovorni, pa ne bi bilo mogoče, če ne bi plodno sodelovali s temeljno Pomursko banko. Doslej so jih sprejeli že v vrednosti okrog 14 milijonov dinarjev. Delovna leta pa računajo, da bodo zabeležili skupni promet z dinarskimi čeki v višini 100 milijonov dinarjev. Zato so se dobro organizirali, saj premorejo pooblaščenca megalna mesta v vseh šestih turistično-gostinskih tozilih, menjalnica pa bo tudi v kopalšču v Banovcju.

In čeprav tudi sedaj dobivajo za čeke zaenkrat le dinarsko protivrednost, bodo uvedli v skladu z napotilom splošne za razrešitev tudi 10-odstotni popust za svoje gotovinske storitve. Seveda pa precejšna negotovost takšnega poslovanja, za čeke pa menijo, da so prava vaba za ponarejevalce. V Radenski so nam tudi dali čeke — v vrednosti 100, 200, 500 in 1000 dinarjev — in katerih je že njihove pečat in datum izdaje (takrat ko so ga izdali v zameno za devize), pa tudi shrankesek, ki ne predstavljajo nikakršne vrednosti.

Kot mi — tudi mi — pričevamo, da se na novo poslovanje s tujci v regiji še nismo dobro organizirali in pripravi.

KOVAČEVA KOČILA SE VEDNO BOSI

Torej, čeke v listnico in v skrajni. Najprej smo, kasneje pa še s pravim turistom, ki sem ga uspel navaditi za tole tipanje, kar v radgonski HOTEL GROZJE, Kavca,

»Ali lahko plačamo z dinarskim čekom?«

»Nada me je skoraj nadrla natakarka. »Pri nas zamenjamo tujce, ki ne potrebujejo. Mogoče bomo kdaj sprejeli...«

No, plačali smo vendarle, in to z dinarji seveda. Enako kot na vrtu soboškega HOTELA ZVEZDA:

»Tovariš natakarka, plačali bi radi!«

»Ja, ora in malo pivo... 54 dinarjev, prosim!«

»Orpostite, nič dinarjev

nimava s sabo,« in mu porineva blanket čeka.

»Joj, dinarjev ni. Počakajte, grem vprašat v menjalnico.«

In se vrne čez nekaj minut s poslovodjo hotela, ki pa je že dobro seznanjen s poslovanjem z dinarskimi čeki in pravi: »Tukaj mora biti naj-

Zakon določa za kršitelje tudi precejšne kazni:

— z denarno kaznijo od 50.000 do 1.000.000 dinarjev se kaznuje za gospodarski postopek pravna oseba, če noče sprejeti dinarskega čeka za prodano blago oz. opravljeno storitev.

— z denarno kaznijo od 10.000 do 50.000 dinarjev se za takšno dejanje kaznuje za gospodarski prestopki tudi odgovorna oseba v pravni osebi.

— z denarno kaznijo od 20.000 do 50.000 dinarjev se kaznuje za gospodarski prestopki tudi odgovorna oseba v organu družbeno-politične skupnosti oz. državnem organu ali krajevni skupnosti.

— z denarno kaznijo od 5.000 do 20.000 dinarjev se kaznuje za prekršek posameznik, če noče sprejeti dinarskega čeka kot plačilno sredstvo za prodano blago ali opravljeno storitev.

prej nekaj napisano in pečat menjalnice, ki ga je izdala. Tujec pa uporablja le plačilni del. Zakaj naši natakarkji tega ne vedo? Vidva sta prva, ki sta prišla s takšnim čekom, zato je prišel po nasvet. Tudi za popust še ne vedo, vendar ni bojzani, da bi v sezoni prihajalo do zapletov!«

Denimo, da bo tako, saj tudi midva nisva ponujala

zato je naša dolžnost, da jih vljudno razložimo!«

Bolj previdni pa tudi prožni pa so že — kot da to postaja stalna navada in del poslovne žilice — naši obrtniki.

»Ali bomo lahko plačali pranje avtomobila s tem »papirjem?« podraživa lastnika MURSKOSOBOŠKE AVTOPRALNICE.

Nekaj časa premerja naju, nekaj časa ček: »Kaj pa je to spet novega?... A, dinarski ček. Seveda ga bom vzel, če dasta avto v pranje.«

»Kaj pa tega?« mu porineva pod nos neizpolnjenega.

»Tega pa še raje, saj je večji... ne, saj res, za pol je manj vreden (bil je za 500). Pa bo že dober, če zakon tako pravi.

Razloživa, da gre za potegavščino — za akcijo Vestnika. In uspel naju je prepričati, da bodo pri njih čeke jemali, saj so jih tudi že doslej, ne seveda teh za tujce, in da se bodo kot na vse, navedili tudi na to.

ZASEBNA GOSTILNATA ob Gornji Radgoni.

»Dinarski čeki za tujce? Ne, tega pri nas še ne poznamo. Nekaj sem že brala, mislim da v Obrtniku, navodil pa še nismo prejeli. Dobro, da vem! To bi nam že morali odgovorni razložiti. Smo tik ob cesti, ki je poleti polna tujcev, ki se pri nas radi ustavljajo. Še osmešili bi se lahko!« se je skoraj hudovala lastnica.

TRGOVCI — POPOLNOMA NEOBVEŠČENI

Za konec pa smo preizkusili še trgovce. Bateriji na

do nesporazumov. Mislim sem, da bomo prejeli kakšno okrožnico, pa nič. Vem, da je ček v redu (pokazali smo mu neizpolnjenega op. p.) in morali bi ga sprejeti... toda, ker iz Tržiča ni navodil, žal...

Trgovci dislociranih obratov v pomurski metropoli so »odrezani« od novosti v njihovem poslovanju. To bi se še dalo razumeti, nikakor pa nam ni šlo v glavo, da se enako godi delavcem v do-

nam povedali, da niso prejeli nobenega obvestila, svetovali pa, naj poskusimo v delovni organizaciji. Tukaj pa ni bilo sreče, saj so bili vsi odgovorni službeno odsotni.

Zatorej smo se obrnili na temeljno Pomursko banko.

»Dinarske čeke za tujce smo zaenkrat v regiji posredovali le turističnemu gospodarstvu, in to že pred dobrima dvema mesecema in pol. V akcijo s trgovci še nismo stopili, ker še nismo kot

IN KAJ REČI OB KONCU? NAJMANJ TAKO DOLGO, DOKLER NE BODO RAZJASNJENI VSI VSEBINSKI IN TEHNIČNI PRIPETLJAJI, KI SE V TEM POSLOVANJU PORAJAJO, BODO DINARSKI ČEKI ZA TUJCE ZA VEČINO ŠE VEDNO »STRELA Z JASNEGA«. IN TO NE ZGOLJ V POMURJU!

Vlado Paveo

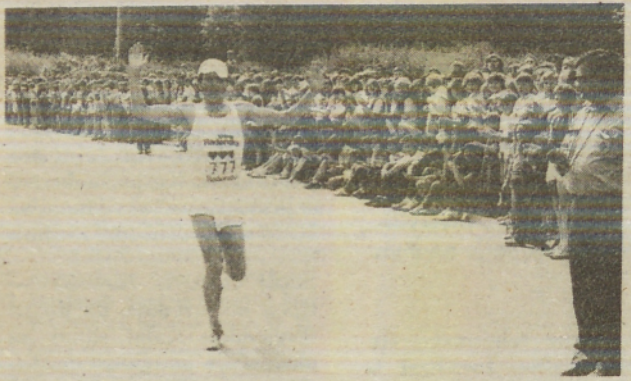
III. TEKAŠKI MARATON TREH SRC

Balek zmagovalec malega maratona

Partizan Radenci je pod pokroviteljstvom Radenske pripravil tretji tekaški Maraton treh src, množično športno-rekreativno prireditev. Udeležilo se ga je okrog 2.200 tekačev in tekačic, ki so prišli iz številnih krajev in celo iz Italije. Množično so bili zastopani tudi pomurski tekači in tekačice, ki so dosegli tudi nekaj odličnih uvrstitev. To se posebej velja za veterana Milana Baleka, člana AK Pomurje iz Murske Sobotice, ki je zmagal v malem maratonu — teku na 21 km. Tako je nedavnemu uspehu na državnem prvenstvu v hitri hoji, kjer je osvojil drugo mesto, dodal še enega. Lep uspeh predstavlja tudi prvo mesto učenke 7. razreda osnovne šole Karel Destovnik Kajuh iz Murske Sobotice Edite Banfi, ki je bila najboljša v triskem teku na 10 km. Izkazali pa so se še Kodila iz Cernelavec, ki je bil v triskem teku drugi, ter Rantaša in Potočnik, učena srednješolskega centra v Murski Soboti, ki sta v triskem teku zasedla tretje in četrto mesto. Sicer pa sta v maratonu na 42 km zmagala Kranjčana 27-letna diplomirana pravnikinja Tanja Jesenko s časom 3:37,10 in 27-letni Marko Dovjak s časom 2:50,42. Zmagovalca malega maratona sta bila 27-letna zdravnica Maja Kristl iz Ljubljane in 33-letni Milan Balek iz Murske Sobotice. V triskem teku pa je prvi prišel na cilj 26-letni Franjo Šparaš iz Maribora s časom 31,14.

Kljub vročini je tretji tekaški Maraton treh src v Radencih lepo uspel, za kar organizator zasluži pohvalo, saj so vse službe na tako zahtevnem tekmovanju svoje delo opravile odlično.

F. Maučec

Milan Balek kot zmagovalec malega maratona v cilju.

Foto: F. M.

KOLESARSTVO

Uspešni nastopi Pomurcev

Kolesarji Pomurja iz Beltincev so se udeležili več tekmovanj in dosegli solidne rezultate. Na kolesarski dirki v Škofji Loki je Berden v močni konkurenci med mlajšimi mladinci zasedel šesto mesto, Čeh je bil 15. Pri starejših mladincih je Titan zasedel 19. mesto. Sodelovalo je čez 200 kolesarjev.

Na dirki v počastitev dneva osvoboditve Varaždina se je izkazal pionir Cigut, ki je v kategoriji mlajših mladincev osvojil drugo mesto. Čeh je bil tretji, Horvat 6 in Vučko 11. Pri starejših mladincih je Titan zasedel tretje mesto, Bertalančič četrto in Markoja 10.

Na prvi kolesarski dirki Po Slovenskih goricah so med 75 kolesarji nastopili tudi pomurski tekmovalci in se lepo odrezali. Med pionirji do 15 let je Cigut zasedel prvo mesto, Škraban pa tretje. V članski konkurenci je Titan osvojil drugo, Markoja pa 20. mesto.

Berden in Cigut prva v Veržeju

V okviru prireditev meseca narcis je bila v nedeljo v Veržeju tradicionalna kolesarska dirka »12. kriterij narcise«. Na dirki je sodelovalo okrog 80 kolesarjev iz petih klubov. Lep uspeh so dosegli domačini. To še posebej velja za Berdena, ki je zmagal v konkurenci mlajših mladincev, in Ciguta, ki je bil prvi med pionirji. Ostali pomurski kolesarji so se uvrstili takole: Pionirji B: Gjerječek 3, Šooš 4, Zrinski 5, Hajdinjak 8. Pionirji A: Letnar 4, Kološa 5, Mladenovič 7. Mlajši mladinci: Čeh 4, Lipovec 6, Vučko 7 in Horvat 8. Starejši mladinci: Babič 6.

TRADICIONALNO SREČANJE OB DNEVU VARNOSTI

Zmagali gostitelji

V počastitev praznika 13. maja — dneva varnosti so se v Čakovcu zbrali delavci UNZ Maribor, Murska Sobotica, Varaždin in Čakovec na tradicionalnem športnem srečanju. Ekipe UNZ so se pomerile v treh disciplinah, in sicer moški v streljanju s pištolo, ženske v streljanju z zračno puško in judu. V streljanju s pištolo so imeli največ uspeha Čakovčarji pred Mariborom. Varaždinom in M. Soboti. Varaždinčanke so bile najboljše v streljanju z zračno puško pred M. Soboti. Čakovcem in Mariborom. v judu pa so slavili Mariborčani pred M. Soboti, Čakovcem in Varaždinom. V skupnem seštevku je prvo mesto osvojila ekipa gostiteljev Čakovca, drugo Maribor, tretje Varaždin in četrto Murska Sobotica. Zmagovalna ekipa je prejela prehodni pokal. Štefan ABRAHAM

JUDO

Največ točk Sobočanom

V Ljutomeru je bil II. judo pozivni turnir mlajših mladincev Pomurja in Medžimurja. Tekmovanja se je udeležilo 50 judoistov. Največ so pokazali tekmovalci iz Murske Sobotice, ki so osvojili največ točk.

Rezultati — do 47 kg: 1. Fileš (Ča), 2. Prinčič (Lj), 3. Korošak (Lj) in Tihanov (Ča); do 53 kg: 1. Vrdjuka (MS), 2. Lebar (Lj), 3. Koleš (MS) in Kulčar (Ča); do 57 kg: 1. Petkovič (Le), 2. Hajdinjak (Le), 3. Celec (MS) in Kavčič (Ča); nad 57 kg: 1. Meničanin (MS), 2. Horvat (MS), 3. Peras (Ča) in Horvat (Le). Ekipno: 1. Partizan M. Sobotica 14 točk, 2. Mladost Lendava 9, Partizan Ljutomer in Čakovec po 7 točk.

Prihodnjo soboto bo v Murski Soboti-III. pozivni turnir za starejše mladince, člani in članice.

O. Š.

SREČANJE INVALIDOV

Štirinajstčlanska ekipa DRŠI Murska Sobotica se je udeležila srečanja v pobrateni občini Paračino. Tekmovali so v streljanju, namiznem tenisu, pikadu in šahu. Skupno so osvojili tretje mesto.

Člani DRŠI Murska Sobotica so se tudi udeležili pohoda ob žici okupirane Ljubljane in pohoda na Vanečo.

KOŠARKA

Prvo mesto Pomurju

V Murski Soboti je bil mednarodni ženski košarkarski turnir, na katerem so sodelovale tri ekipe. Rezultati: Rogaška: Sabaria 57:56, Pomurje: Sabaria 67:63 in Pomurje : Rogaška 81:72. Vrstni red: 1. Pomurje (Murska Sobotica), 2. Rogaška, 3. Sabaria (Szombathely).

Sobočani v finalu

V Murski Soboti je bil polfinalni košarkarski turnir za pionirje in pionirke, na katerem so sodelovale po tri ekipe. Lep uspeh so dosegli pionirji OŠ Edvarda Kardelja iz Murske Sobotice, ki so osvojili prvo mesto in se uvrstili v sklepni del tekmovanja v Sloveniji.

Rezultati — pionirji: OŠ E. Kardelj MS: OŠ V. Vlahovič TV 56:55, OŠ V. Vlahovič TV: OŠ F. Roš Celje 65:24 in OŠ E. Kardelj MS: OŠ F. Roš Celje 55:34. Vrstni red: 1. OŠ E. Kardelja Murska Sobotica, 2. OŠ V. Vlahovič Titovo Velenje in 3. OŠ F. Roš Celje.

Rezultati — pionirke: OŠ E. Kardelja MS: OŠ B. Ilich Mb 16:32, OŠ B. Ilich: OŠ F. Roš Celje 27:30 in OŠ E. Kardelja MS: OŠ F. Roš Celje 21:39. Vrstni red: 1. OŠ F. Roš Celje, 2. OŠ B. Ilich Maribor in 3. OŠ E. Kardelja Murska Sobotica.

STRELSTVO

PRVO TURNIŠČE

Končano je bilo tekmovanje v streljanju z zračno puško občine Lendava. Med devetimi ekipami je zmagala SD Štefan Kovač iz Turnišča z 2326 krogi pred SD Lendava I. 2306, SD Planika Turnišče 2257, SD Varstroj I. 2138, SD Dobrovnik 2045, SD Lendava II. 1878, SD Varstroj II. 1603, SD Nafta 1355 in SD Dobrovnik II. 440 krogov. Najboljši posameznik je bil Tomi Kiraly (Lendava) s 476 krogi pred Gruškovnjakom (Turnišče) 473 ter Zverom (Turnišče) in Cimermanom (Dobrovnik) po 472 krogov.

Bukovec in Tišina

SD Planika Turnišče je v počastitev praznika OF pripravila tekmovanje v streljanju z zračno puško. Med osmimi ekipami je zmagala SD (Tišina) z 847 krogi pred Planiko Turnišče 776, SD Dobrovnik 769, SD Štefan Kovač Turnišče 753 in SD Lendava II. 729 krogov. Med posamezniki je zmagal Bukovec (Tišina) s 180 krogi pred Pertocijem (Tišina) 178 in Vargo (Dobrovnik) 173 krogov.

ROGAŠOVCI

Obal drugi

V Rogošovcih je bila pod pokroviteljstvom LJV druga dirka za državno prvenstvo daljinsko vodnih avtomobilčkov formule I. Zmagal je Pončuh iz Ljubljane pred domačinom Jožetom Obalom, Matušičem iz Zagreba in Matjažem Štruklčcem iz Rogošovca.

BAKOVCI

Štafetni tek

Partizan Bakovci organizira v petek, 13. maja 1983. »Štafetni tek mladosti« za vse kategorije. Ob 15.00 uri bodo tekmovali domačini, ob 17.00 pa ostali udeleženci iz drugih krajev. Organizator vabi šole, društva Partizan in krajevne skupnosti, da se v čim večjem številu udeležijo teka. Ekipa šteje štiri člane.

NOGOMETNI TURNIR

Zmagovalec Veržej

V okviru meseca narcis je bil v Veržeju tradicionalni nogometni turnir za pokal Emila Gaberca. Sodelovale so štiri ekipe. Rezultati: Veržej : Ljutomer 3:2, Dokležovje : Bakovci 2:5, Dokležovje : Ljutomer 3:2 in Veržej : Bakovci 12:11. Vrstni red: 1. Veržej, 2. Bakovci, 3. Dokležovje in 4. Ljutomer.

PNL

Rezultati — 16. kolo

Hotiza : Veržej 3:3	Beltinka 16 12 2 2 53:24 26
Bakovci : Beltinka 2:1	Tešanovci 16 10 2 4 45:29 22
Lipa : Dobrovnik 1:1	Dobrovnik 16 9 4 3 48:35 22
Radgona : Turnišče 3:1	Bakovci 16 8 3 5 35:24 19
Teslanovci : Petišovci 4:2	Turnišče 16 8 3 5 34:23 19
Tišina : Črenšovci 0:0	Črenšovci 16 5 6 5 24:25 16
	Veržej 16 6 3 7 29:25 15
	Lipa 16 4 6 6 22:40 14
	Hotiza 16 5 2 9 32:35 12
	Petišovci 16 4 2 10 36:43 10
	Radgona 16 3 3 9 25:51 9
	Tišina 16 1 6 9 12:41 8

ROKOMETNI TURNIR

Boreci pred Križevci

Partizan Križevci je pripravil rokometni turnir, na katerem je sodelovalo 6 moštev. Zmagalo je moštvo Borec pred Križevci in Ključarovi.

I. MNL M. SOBOTA

Rezultati — 11. kolo

Bogojina : Puconci 0:1	Čarda 11 8 2 1 34:18 18
Rogašovci : Apače 2:4	Rakičan 11 6 4 1 31:16 16
Čarda : Dokležovje 3:1	Puconci 11 5 3 3 26:21 13
Rakičan : Salovci 2:1	Šalovci 11 5 3 3 20:18 13
	Apače 11 5 1 5 31:26 11
	Bogojina 11 4 1 6 19:26 9
	Dokležovje 11 2 2 7 16:30 6
	Rogašovci 11 0 2 9 9:31 2

II. MNL M. SOBOTA

Rezultati — 11. kolo

Pušča : Romah 4:0	Pušča 11 9 2 0 44:11 20
Vrelec : Gančani 1:1	Grad 11 6 1 4 39:26 13
Grad : Bratonci 5:2	Melinci 11 3 6 2 30:22 12
Melinci : Ižakovci 2:2	Gančani 11 3 6 2 36:33 12
	Ižakovci 11 5 2 4 25:22 12
	Romah 11 2 6 3 19:24 10
	Vrelec 11 2 2 7 16:35 6
	Bratonci 11 0 3 8 16:42 3

I. ONL LENDAVALA

Rezultati — 10. kolo

Bistrica : Borba 1:3	Mostje 10 6 3 1 25:12 15
Nafta : Olimpija 4:1	Olimpija 10 6 2 2 24:18 14
Nedelica : Mladost 4:1	Borba 10 4 5 1 24:16 13
Panonija : Mostje 0:6	Nafta 10 4 3 3 24:25 11
	Nedelica 10 4 2 4 24:19 10
	Bistrica 10 4 1 5 20:22 9
	Mladost 10 3 0 7 22:30 6
	Panonija 10 0 2 8 11:32 2

II. ONL LENDAVALA

Rezultati — 12. kolo

Pince : Odranci 1:11	
Lakoš : Zvezda 3:0	
Kapca : Renkovci 1:3	
Gračičar : Polana 0:3	
Žitkovci prosti	

III. MNL M. SOBOTA

Rezultati 11. kola

Selo : Križevci 4:2	
Filovci:Prosenjakovci 6:2	
Cankova : Serdica 3:2	
Tromejnik : Slaveči 8:0	

NAMIZNI TENIS — DRŽ. PION. PRVENSTVO

Tretje mesto Sobočanom

Letošnje pionirsko državno prvenstvo, ki je bilo v Tuzli, je zmagala republiških kvalifikacijah 120 igralcev in igralk iz 32 jugoslovanskih klubov. Od Sobočanov je nastopilo pet pionirjev — Benko, Benkovič, Kuzma, Mekicar in Mirko Unger ter pionirka Tanja Simc — rancenci pionirjev pa so bili edini klub, ki je bil zastopan s petimi igralci. Tudi rezultati Sobočanov so bili zelo dobri, saj so osvojili dve tretji mesta, če ne bi imeli smole, bi bil uspeh še večji, bili pa so tudi edini iz Slovenije, ki so v moški konkurenci osvojili kolajne, saj so favorizirani klubovi Fužinarja ostali brez odhaja.

Ekipa Sobotice, za katero so igrali Borut Benko, Ivan Kuzma in Robi Benkovič, je premagala Kumanovo s 3:0, za vstop v polfinale pa je Doboja prav tako s 3:0. Uvrstitev v finale pa jim je preprečila ekipa Senice, s katero so izgubili z 0:3 po veliki borbi, čeprav rezultat tega mečja pristali na odličnem 3. mestu. Odlično 3. mesto pa je dosegla tudi dvojica Benko-Benkovič, ko je v četrtfinalu premagala dvojico Tomasič-Karčkovič (Rudeš-Zagreb) z 2:0 in za vstop v finale izgubila v izredni borbi z dvojico Šantič-Mehmedović (Vitez) z 1:2. Med najboljših 16 so se uvrstila tudi dvojica Kuzma-Unger, ki je potem izgubila z republiško prvo koma dvojico Jamšek-Sirovina z 0:2, prav tako pa se je med 16 najboljših uvrstila dvojica Mekicar-Kotnik (Fužinar). V posamezni konkurenci je lep uspeh dosegel republiški prvak Benko, ki se je uvrstil med najboljših osmerico, vendar pri tem izpustil veliko priložnost za svoj največji uspeh, ko je v četrtfinalu izgubil po veliki borbi s Prodkovom (Senja) z 1:2 v tretjem setu na razliko. Velik uspeh pa pomeni uvrstitev mladega Ivana Kuzme med najboljših 16, ko je premagal osmega nosilca kupne Glavaškega (Bečej) z 2:0 in za vstop med osmerico izgubil v finalistom prvenstva Kerešijem (Senta) z 1:2. Med najboljših 32 sta se uvrstila Unger in Benkovič, Mekicar in Simičeva pa sta izpadla v prvem kolu. Rezultati in igre Sobočanov na državnem prvenstvu so ponovno dokaz, da imajo zelo perspektivno generacijo, iz katere bi se lahko danes dobri delom veliko narediti.

Pomurci uspešni

Tretji republiški selekcijski turnir pionirjev v Novi Gorici je bil udeležencev državnega prvenstva zbral vse ostale slovenske pionirje v prvi skupini se je dobro uvrstil Simon Unger, ki je z rezultatom 5:3 osvojil 4. mesto, razočaral pa je Lendavčar Perša z devetim mestom. V drugi skupini je Matjaž Zitek imel rezultat 3:5 in osvojil 6. mesto, v tretji skupini je brez poraza zmagal Drodžek iz Radgone, Aleš Fridrih, ki je prvi igral na republiškem selekcijskem turnirju, pa je z rezultatom 6:2 osvojil zelo dobro 3. mesto.

Pionirke so igrale v Ljubljani. Nataša Vogrinc je z rezultatom 1:8 osvojila 10. mesto, v tretji skupini pa sta dobro igrali Drodžkova, ki je z rezultatom 5:2 osvojila 2. mesto, Mikolčičeva pa je z rezultatom 4:5 osvojila 4. mesto.

Štirje republiški prvaki

V Mariboru je bilo republiško prvenstvo članov rokoborbi, katerega se je udeležilo 8 članov RK Pomurje iz Murske Sobotice. Sobočani so osvojili štiri zlate in tri srebrne kolajne, kar je doslej največji uspeh članski konkurenci. Republiški prvaki so postali: Zeljko Hošpi (do 52 kg), Jože Vrbančič (do 57 kg), Franc Podlesek (do 74 kg) in Bojan Kous (do 90 kg). Druga mesta so osvojili: Jože Kranjc (do 57 kg), Vlado Fajš (do 62 kg) in Stane Šernek (do 82 kg). Ekipno je RK Pomurje osvojilo prvo mesto pred Mariborom in Lenartom.

BADMINTON

Lep uspeh Lendavčarjev

V Ljubljani je bilo pionirsko republiško prvenstvo v badmintonu, na katerem so sodelovali pionirji in pionirke iz petih slovenskih društev. Največ uspeha so imeli mladi tekmovalci iz Lendave, ki so osvojili vsa prva mesta.

Rezultati — pionirji — posamično: 1. Pal (Lendava), 2. Dovan (Motaln), 4. Drobnič (vsi Branik). Pionirke: 1. Koren (Lendava), 2. Urančič (Jež), 3. Žilavec, 4. Todorovič (obe Lendava). Pionirji — dvojice: 1. Pal-Kuprivec (Lendava), 2. Dovan-Motaln, 3. Karanovič-Drobnič (vsi Br), Mešane dvojice: 1. Koren-Pal (Lendava), 2. Urančič-Sermod (Jež), 3. Dovan-Novak (Br) in 4. Todorovič-Kuprivec (Le).

HOKEJ NA TRAVI

Mednarodni turnir v Soboti

Zveza za hokej na travi Slovenije in hokejski klub Pomurje iz Murske Sobotice organizirata pod pokroviteljstvom občine konferenco ZSMS in ZTKO Murska Sobotica drugi mednarodni turnir v hokeju na travi. Na turnirju, ki bo v soboto in nedeljo v Murski Soboti sodelujejo reprezentance Avstrije, Švedske, Madžarske in Jugoslavije. To bo za ljubitelje hokeja prav gotovo zanimiva in privlačna prireditev.

POMURJE PRVO

V Murski Soboti je bil prvi turnir za prvenstvo Slovenije v hokeju na travi. Rezultati: Pomurje:Svoboda (Lj) 3:0, Pomurje:C. Maribor 8:0 in Svoboda:Maribor 4:0. Najboljši strelci: Časar (P) 4, Črnko in L. Zelko po 2.

Hokejski klub Pomurje iz Murske Sobotice je gostoval v Jičinu v ČSSR in odigral dve tekm. Obe so Sobočani izgubili, in sicer z 2:3 in 1:3. Gole za Pomurje so dosegli: Časar, Črnko in Gostonj.

ŠRL

Radgona in Polana izgubili

V tekmovanju slovenske ženske rokometne lige sta pomurski ekipe izgubili. Radgono je doma premagala ekipa Burje iz Maribora s 3:1. Švedsko je premagala ekipa Radgono: S. Mlinarič 14, M. Mlinarič 4, Petek 2 in Hamster enajst. Šmartno pa je premagalo Polano s 27:13. Strelke za Polano: Vojnina 10 po 3, Vogrinc 2, Horvat, N. Laslo, Toplak, E. Lasto in Kavač po eni.

ŠNL

Zmaga Nafta in poraz Mure

V nadaljevanju prvenstva v slovenski nogometni ligi je Nafta iz Murske Sobotice gostovala v Trbovljah z rezultatom 1:0. Gol je v 1:6. Edini zadetek za Muro je dosegel Skaper. Tečaj drugo mesto v nogometne lige — vzhod med Ljutomerom in Dravinjo je bila pri rezultatu 1:0 za Dravinjo prekinjena.

ZUPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Če se otroci igrajo z vžigalicami

Pregled nesreč, ki so se pripetile v Pomurju, zajema tokrat čas od 25. aprila do 6. maja. Žal je kar veliko tovrstnih novic — o prometnih in delovnih nezgodah ter požarih. Začnimo pri slednjih.

VERŽEJ, 25. aprila — Tega dne je izbruhnil požar na gospodarskem poslojpu kmetovalke Berte Božič. Zgorelo so skedenj in v njem shranjeno razno orodje. Škoda pa znaša okrog 500 tisoč dinarjev. Požar je zajel tudi sosednje stanovanjsko hišo, vžgal se je tudi električni kabel. Hitremu posredovanju vaških gasilcev, sosedov in vaščanov pa gre zahvala, da se rdeči petelin ni še bolj razširil. Ugotovili so, da je ogenj zanetil otrok, ki se je igral z vžigalicami.

SAFARSKO, 26. aprila — Tudi pri Vozičevih je zagorelo zaradi nepremišljene igre otroka z vžigalicami. Ogenj je zajel gospodarsko poslojpe, kjer so zgoreli seno in nekaj slame, ostrešje in razno kmetičko orodje (kombajn, traktorski priključek idr.), tako da je nastala velika škoda — okrog milijon dinarjev. Bila bi najbrž še večja, če požara ne bi omejili gasilci, ki so prihiteli na pomoč celo iz Ljutomeru.

KUPŠINCI — Istega dne je zagorelo tudi na gospodarskem poslojpu Karla Štivanja. Na pomoč je prihitelo kar 6 gasilskih društev, a vseeno je

ogonj, preden so ga pogasili, naredil ogromno škode. Le-ta znaša okrog milijon 500 tisoč dinarjev. Tudi v tem primeru je požar zanetil otrok, ki se je igral z vžigalnikom.

Starši, prav gotovo kaže posvečati svojim otrokom več pozornosti, da se ne bodo igrali na takšen način!

GOMILICE, 4. maja — Vzrok za požar na gospodarskem poslojpu Vladimirja Sobočana pa je bila strela med neurjem, ki je ta dan divjalo nad Pomurjem. Rdeči petelin je povzročil za okrog 700 tisoč dinarjev škode.

Med prometnimi nesrečami so bili v več primerov prav tako soudeleženi otroci. Tako je 28. aprila **Stefan Lutar iz Rakičana** s traktorjem, na katerem je sedel še 5-letni sin, pri tesnem speljavanju izza parkiranega tovornega avtomobila zadel z blatnikom v le-tega, pri čemer se je sin hudo poškodoval. Ta dan se je zgodila prometna nezgoda v **Dobrovniku**, kjer se je smrtno ponesrečil kolesar **Avgust Bürmen**. Le-ta se je peljal sem ter tja po cesti proti Strehovcem, očitno je bil pod vplivom alkohola, naenkrat padel, si zlomil tilnik in na kraju nesreče kmalu umrl. Prav tako 28. aprila se je zgodila prometna nesreča na **Cvenu**, kjer je pred voznika kolesa z motorjem **Branka Reeka iz Mote**

nenadoma pritekel **5-letni otrok M. N. Recek** ga je zadel in zbil po cestišču. Hudo ranjenega otroka so najprej odpeljali v soboško nato pa v mariborsko bolnišnico.

29. aprila je s kraja lažje prometne nesreče v križišču Panonske in Poljske ulice v **Murski Soboti** povzročitelj odpeljal neznan kam, vendar so ga delavci milice kmalu izsledili. Ugotovili so, da je bil to **Viljem Turner iz Rakičana**. Ta dan pa se je pripetila hujša prometna nesreča v **Črenšovcih**, kamor se je iz smeri Srednja Bistrica po neprednostni cesti in z nezmanjšano hitrostjo (stop znak!) pripeljal voznik osebnega avtomobila **Zvonko Horvat iz okolice Čakovca**. Prav tedaj je v križišču pripeljal tovornega avtomobila **J. Živko** iz okolice Varvarina. Prišlo je do trčenja, v katerem so se poškodovali voznik Horvat in njegova sopotnika, na vozilih pa je nastala škoda za okrog 65 tisoč dinarjev.

30. aprila pa se je zgodila prometna nesreča v **Krogu**. **Franc Kolmanko** se je s kolesom peljal po vasi in začel zavijati na levo, za njim pa se je z neprimerno hitrostjo pripeljal voznik osebnega avtomobila **Stefan Flisar** iz Kroga in od zadaj trčil v kolesarja. Le-ta je padel in se hudo poškodoval. Zaradi suma, da je vinjen, so odredili strokovni pregled, z alkokotestom pa so takoj preizkusili Flisarja, ki pa ni bil vinjen.

1. maja se je nesrečno končala vožnja za **Ivana Šoštareca iz Puconec**. Ko se je z osebnim avtomobilom peljal iz Gančan proti Lipovcem, ga je zaradi neprimerne hitrosti in pod vplivom alkohola začelo zanašati. Zapeljal je v obeestni jarek in se zabil v nasip. Še sreča v nesreči, da se je samo lažje poškodoval, na

avtomobilu pa je okrog 100 tisoč dinarjev škode. 1. maja se je zgodila prometna nesreča tudi v **Radencih**. Voznica osebnega avtomobila **Anica Makovec** se je peljala proti Kapeli, ko je nenadoma pritekla na cesto 9-letna deklica **M. H. Kljub** zaviranju, in to zaradi neprimerne hitrosti. Makovecva ni mogla preprečiti nesreče. Deklico je avtomobil zadel in je padla po cestišču. Na srečo brez hujših poškodb.

2. maja pa se je hudo poškodoval **Bojan Nemeč iz Tešanovec**, ki se je peljal z neregistriranim motornim kolesom in brez voznškega dovoljenja iz Šalamec proti Puconcem. V križišču cest Šalamec — Puconci — Gorica je peljal naravnost in trčil v betonsko ograjo.

Zaradi neprimerne hitrosti in domnevne vinjenosti se je 3. maja ponesrečil voznik osebnega avtomobila **Jože Bokan iz Rogasovec**, 6. maja pa se je zgodila prometna nesreča v bližini **Centibe**, kjer se je z neprednostne na prednostno cesto pripeljal kolesar **Janez Kljubar iz Doline**, vanj pa je kljub zaviranju in ogibanju v desno trčila voznica osebnega avtomobila **Dobrila Kiš** iz Doline. Kljubberse je hudotelesno poškodoval. Kiševa pa je dobila le lažje poškodbe.

Poročali smo tudi o prometni nesreči, ki se je 16. aprila pripetila pri Razkrižju, v kateri se je hudo poškodoval voznik osebnega avtomobila **Roman Stampar iz Ljutomeru**. Medtem je voznik za posledicami poškodb umrl.

Zvedeli smo še, da je 26. aprila v domači gnojni jami utonila **2-letna deklica S. K. iz Kraljevec**, ki je padla v jamo zaradi trhljih desk. 28. aprila pa se je v **Kraljevcih** hujše poškodoval **Franc Emeršič**, in sicer pri žaganju drv, ko mu je krožna žaga v zapestju odrezala levo roko.

3. maja pa je prišlo do delovne nezgode pri **Šviligojevih v Petišovcih**. Med luščenjem koruze z luščilcem, ki ga je s pomočjo 3,5 metrov dolge (nezavarovane) cevi poganjal traktor, je pogonska os zagrabila obleko gospodinje **Marije** in jo začela ovijati, pri čemer se je **Marija** hudo poškodovala.

Prispevki za kirurgijo

ZA IZGRADNJO KIRURŠKEGA BLOKA SO DAROVALI:

Slavic Franc, Puconci 47 (namesto venca pok. Huber Kristini iz Gor. Slaveč) — din 1.000,00; Suzana Uhernik, Murska Sobota, Št. Kovača 9 (v počastitev spomina pok. gospe Helene Vučak iz Murske Sobotu) — din 1.000,00; Društvo invalidov Murska Sobota (namesto venca pok. Živkovič Živojina, Rakičan 146) — din 200,00; Društvo invalidov Murska Sobota (namesto venca pok. Carevič Gojka M. Sobotu, Št. Kovača 11 in Baranja Ladislava, Zenkovič 9) — din 400,00; ABC Pomurka DO MI OOS TOZD Klavnica Murska Sobota (namesto venca na grob pok. Lutar Franca, Turnišče) — din 1.000,00; ABC Pomurka DO MI OOS TOZD Klavnica Murska Sobota (namesto venca na grob pok. Omar Alojza, Petanjci) — din 1.000,00; Švagan Emilija, Gornja Radgona, Simoničev breg 9 (namesto cvetja pok. Kuzmič Šariki, Vidonci) — din 1.000,00; Pojbič Gizela, Kocljeva 6 a, Murska Sobota (namesto venca na grob pok. Huber Kristine roj. Krenos iz G. Slaveč) — din 1.000,00; Siplič Nevzeta in Tomislav, Dol. Lakoš (ob priliki rojstva sina) — din 1.000,00; Krajevna skupnost Veržej (namesto venca na grob pok. Pušenjak Rada iz Ljutomeru) — din 1.000,00; ABC Pomurka DO MI OOS TOZD Klavnica Murska Sobota (namesto venca na grob pok. Kurojka Stanka, Križevci) — din 1.000,00; Pihler Alojz, Bodonci 7 a — din 1.400,00; Sodelavci Gorjup Antonije, Separacija Puconci (namesto venca za očeta Gorjup Antonije) — din 1.600,00; OOS Vzgojnovarstveni zavod Murska Sobota (namesto venca za pok. očeta Košir Ivanke) — din 800,00; Nogometni klub Lutverci (namesto venca na grob pok. Vesel Jožeta) — din 800,00; Sindikalna organizacija TOZD Opekarna Doigla vas (namesto venca na grob pok. očeta Petkovič Valenta) — din 1.000,00; Center poklicnih šol Murska Sobota — sodelavci (namesto venca na grob očetu Spač Štefana Murska Sobota, Tišinska 8) — din 2.000,00; MURA, Računovodstvo — sodelavci (namesto venca ob smrti Hajdinjak Terezije — matere Marije Farkaš) — din 2.320,00; OOS Jeklotehna Murska Sobota (namesto venca za pok. brata od Vinkovič Štefana) — din 1.500,00; Občinska raziskovalna skupnost Ljutomer (namesto venca za Pušenjak Rada) — din 1.500,00; Družine: Slavič Pavla, elen Matija, Puconja Ana, Špindler, Norčič Alojzija, Šterman Marija, Divjak Pavla, Polensak Marija (namesto venca na grob pok. Mariji Slavič iz Borec pri Ljutomeru) — din 3.500,00;

DAROVALCEM SE ZAHVALJUJEMO! Prispevek nakazujte na račun: 51900-763-30297

krvodajalci

TIŠINA — Drago Smodiš (7), Franc Granfol (5), Koloman Granfol (11), Kristina Kovač (9), Viktor Kovač (8), Franc Pečič (9), Janez Serec (1), Stefan Majcen (11), Angela Majcen (7), Irena Majcen (8), Evgen Sapač (17), Slavko Šavel (10), Stefan Hoheger (2), Pavla Hoheger (8), Marija Malačič (4), Stefan Malačič (4), Malvina Gregorinčič (1), Franc Krefl (6), Stefan Krančič (7), Gustav Cigut (2), Franc Gujt (5), Ana Gobar (8), Jože Cener (18), Ema Jurkovič (11), Stane Jurkovič (18), Ana Benčec (14), Marija Banfi (9), Franc Banfi (10), Jože Novak (4), Marija Perkič (10), Koloman Perkič (19), Stefan Stefanec (7), Branko Lukač (1), Darinka Flisar (9), Anton Bertalančič (5), Terezija Sever (3), Marija Titan (3), Hermina Sinic (5), Marija Andrejč (9), Alojz Ribaš (9), Alojz Ratnik (7), Franc Kos (6), Dušan Anželj (7), Marjan Kerčmar (3), Mirko Kuhar (10), Branko Zelko (7), Ivan Gosak (5), Stanko Koren (5), Jože Ružič (6), Rudi Ficko (8), Franc Rogač (7), Alojz Rogač (7), Ferdinanda Mladenovič (7), Anica Ignič (6), Terezija Magdič (4), Franc Kolmančič (2), Slavko Pelcer (4), Leopold Flisar (6), Anton Serdt (3), Anton Bodanec (1), Karel Ratnik (3), Alojz Flegar (16), Branko Plahut (1).

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Stefan Gumilar (8), Andrej Telkeš (9), Marjan Šafarič (8), Franc Drvarič (8), Jože Ciglar (8), Franc Plahut (6), Jože Zemljic (6), vsi iz Petanjci; Amalija Zrinski (1), Jože Ščavničar (1), oba iz Bokrač; Emil Čuk (4), Pomurski tisk M. Sobotu; Matija Kozar (1), SGP Konstruktor, Tozd Gradbeništvo Pomurje, M. Sobotu; Jakob Kozar (1), Jakob Osojnik (1), oba Avtoradgona; Jože Kozar (1), Gozdarstvo, G. Radgona; Janez Kozar (2), občina Gornja Radgona; Peter Kaučič (3), Gradbeništvo Pomurje; Angela Osojnik (1), Elrad G. Radgona; Rozalija Zadrave (1), Mura; Stefan Varga (3), Radenska; Aleksander Lukašev (35), Rozalija Janošič (11), Tončka Grah (17), vsi Pomurski tisk; Vojko Galičič (7), Stanko Cunk (19), oba Avtoradgona; Jože Lutar (13), Ina Nafta Lendava; Srečko Vojevce (8), Jože Varga (14), Silvo Dominik (5), vsi KIK Pomurka; Stefan Lanjšček (12), Drago Ficko (6), Gradbeništvo Pomurje; Dragutin Kos (5), Panonija; Janda Schek (5), Agromerkur; Marija Čuk (45), Hrastje-Mota.

HVALA ZA SODELOVANJE!

VARUHI REDA IN MIRU

Lani uspešni

Tudi v lanskem letu so delavci radgonske postaje milice z uspehom v Radencih in Vidmu ob Ščavnici uspešno opravljali svoje poslanstvo. In to ne le kot varuh ustavnosti, temveč tudi kreativno s prispevkom delavcev pri razvijanju družbene samostojnosti občin, krajevnih skupnosti in delovnih organizacijah, skrbno v vseh delovnih in življenjskih okoljih v radgonski občini.

Na področju kaznivih dejanj v gospodarstvu so lani zabeležili 27 primerov, kar pomeni, da se število teh dejanj ni povečalo. Med splošnimi kaznivimi dejanji pa je v občini opazen razmah prilastitev — teh so največ storili mladoletniki in otroci — 182. Vsa ostala so manj številna, skupno pa so jih naštel 433.

Do kršenja javnega reda in miru je lani najpogosteje prihajalo v predmestnih lokalitih; obravnavali so 168 primerov, kot leto poprej. Poseben poudarek so delavci radgonske postaje milice namenili varovanju državne meje. Na radgonskem mednarodnem mejnem preloži so lani prestopilo mejo 2.751.073 potnikov ali 9,3 odstotka manj kot leta 1981, v maloobmejnem prometu pa 560.333 ali 9,7 manj kot leto poprej.

V prometni varnosti pa so se razmere nekoliko poslabšale, kljub celoletni organizirani preventivni dejavnosti in plodnemu sodelovanju s sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v posameznih okoljih. Temu področju je bila dana posebna pozornost tudi v okviru akcij NNNP. Da bi preprečili prometne nezgode, so začasnno odvzeli vozniška dovoljenja oziroma izločili za prometa 214 kršiteljev.

V. P.

Razpisna komisija Šolskega kovinarskega centra Lendava **ponovno razpisuje** v skladu s 30. in 40. čl. Samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v delovno organizacijo in 128. čl. Statuta šole ter 5. čl. Pravilnika o knjigovodstvu dela in nalogi

računovodje šole

s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

Pogoji: Kandidati morajo poleg zakonsko določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

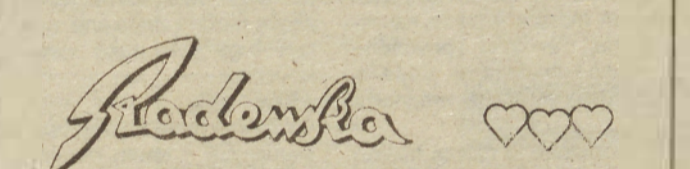
— višješolska ali srednješolska izobrazba ekonomske smeri s 3 oz. 5 leti delovnih izkušenj

Računovodja bo imenovan s 4-letnim mandatom.

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Šolski kovinarski center Lendava, Partizanska 82. Kandidate bomo o izbiri obvestili pisмено v 15 dneh po objavi razpisa.

KOMBINAT LESNE INDUSTRIJE LOGATEC 61370 LOGATEC, tel. (061) 741 333, telex 31656

DO „RADENSKA“ RADENCI, TOZD Tovarna polnilne opreme **odprodaja** vozilo **KOMBI IMV 1600 BR.**

izključna cena 150.000 din. Javna licitacija bo 20. maja 1983 ob 8.00 uri v prostorih tovarne polnilne opreme.

Komisija za delovna razmerja **DO „GIDOS“** Gradbena in instalacijska dejavnost obrt ter storitve, p. o., Lendava objavlja prosta dela in naloge:

— **2 KV MIZARJEV ZA NEDOLOČEN ČAS** Pogoji: Poklicna šola in 1 leto delovnih izkušenj. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov „GIDOS“ LENDAVA, Partizanska 93. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po poteku roka za prijavo.

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA

SREDNJEŠOLSKI CENTER MURSKA SOBOTA, p. o. Naselje V. Vlahovića 12 TELEFON: 22 640, 22 651, 22 652

Svet Srednješolskega centra tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobota **razpisuje** prosta mesta za vpis kandidatov za izobraževanje ob delu:

- nadaljevalni program **OBRATNI STROJNI TEHNIK**, smer tehnolog. Pogoji za vključitev v program: uspešno končana poklicna kovinarska ali avtomehaniška šola oz. program za kovinarstvo in strojništvo, najmanj eno leto delovnih izkušenj na področju del in nalog, ki so navedene kot značilne v smeri. Če kandidat ni končal ustreznega programa, mora imeti 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju del in nalog na področju oblikovanja kovin, preoblikovanja in spajanja kovin, vzdrževanja vozil in strojev. Izobraževanje traja eno leto in pol (3 semestre). Stroške pouka krijejo udeleženci izobraževanja (6000 din za semester).
- VIP tekstilni konfeksionar**, smer tekstilni konfeksionar I. Pogoji za vključitev v program: končana osnovna šola in najmanj eno leto delovnih izkušenj na področju konfeksijske stroke. Pouk bo prilagojen izmeni kandidatov. Izobraževanje traja dve leti. Stroške pouka krijejo udeleženci izobraževanja (6.000 din za semester). Prijave je potrebno poslati na tajništvo SCTPU M. Sobota do 10. 7. 1983.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST
OBČINE LENDA VA

razpisuje

v skladu s Pravilnikom o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj, s katerimi razpolaga odbor za solidarnost v stanovanjskem gospodarstvu

VI. NATEČAJ

za pridobitev — dodelitev stanovanj, zgrajenih iz solidarnostnih sredstev

— v stanovanjskih zgradbah v Lendavi:

1 trisobno stanovanje

2 dvosobni stanovanji

3 enosobna stanovanja

2 garsonjeri

— v stanovanjski zgradbi v Turnišču

3 stanovanja

Za pridobitev stanovanj, zgrajenih iz solidarnostnih sredstev, so upravičeni občani z nižjimi osebnimi dohodki, stari ljudje, upokojeanci, invalidi ter borci NOV, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

— da prosilec ali njegov družinski član ni lastnik ali solastnik stanovanjske hiše ali stanovanja,

— da prosilec ali njegov družinski član ni lastnik vinske kleti, primerne za stanovanje, vikenda ali primernege vseljivega stanovanja,

— da prosilec stanovanja ni imel primerno rešenega stanovanjskega vprašanja,

— da dohodki prosilca oziroma njegovega gospodinjstva ne presegajo 7.722.— din mesečno na člana gospodinjstva,

— da prosilec ne more rešiti stanovanjskega vprašanja pri svoji OZD ali bližnjih sorodnikih (zakonec, starši, otroci), ki so lastniki stanovanja, ki presega stanovanjske norme v občini Lendava,

— da prosilec pred vselitvijo v stanovanje plača obvezno lastno udeležbo po merilih družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva.

Prosilci za stanovanje morajo k prošnji priložiti:

- potrdilo o premoženjskem stanju,
- potrdilo o dohodku prosilca in članov njegovega gospodinjstva za leto 1982
- potrdilo o številu gospodinjstev članov,
- potrdilo o stalnem bivališču.

Prosilci vložijo prošnje v 30 dneh od dneva objave pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Lendava, Partizanska ulica 52, kjer lahko dvignejo tudi vse potrebne obrazce.

RAZPISNA KOMISIJA V TOZD OŠ „FRANCE PREŠEREN“ ČRENŠOVCI

razpisuje prosta dela in naloge

ravnatelja za dobo 4 let

Na razpis se lahko prijavijo kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- učitelj, ki izpolnjuje pogoje iz 96. člena Zakona o osnovni šoli
- šolski svetovalni delavec, ki ima ustrezno višjo ali visoko izobrazbo in pedagoško izobrazbo

Delavec iz prvega odstavka mora izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima opravljen strokovni izpit
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu v vzgojno-izobraževalnem delu,
- da ima aktiven in pozitiven odnos do tradicij in povezovanja združenega dela in do družbenih interesov nasploh ter do interesov družbene samozaščite in vseljidske obrambe,
- da ima pravičen odnos do odgovornosti za gospodarjenje z družbenimi sredstvi,
- da ima organizacijske in strokovne sposobnosti, ki jamčijo, da bo s svojim delom prispeval k uresničevanju smotrov in nalog temeljne organizacije.

Kandidati se lahko prijavijo v 15 dneh od objave razpisa na naslov: Razpisna komisija, OŠ France Prešeren Črenšovci.

O izidu bodo obveščeni v 30 dneh od poteka razpisa.

PZC TOZD ZDRAVSTVENI DOM LENDA VA

razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

1. INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA 2. GLAVNE SESTRE TOZD

Kandidata za razpisana dela in naloge morata, poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

pod tč. 1.:

- da ima visoko izobrazbo medicinske smeri
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj in organizacijske sposobnosti
- da se zavzema za samoupravljanje

pod tč. 2.:

- da ima višjo šolo za zdravstvene delavce in 5 let delovnih izkušenj

Dela in naloge se razpisujejo za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 20 dneh po objavi na naslov: PZC TOZD Zdravstveni dom Lendava z oznako „za razpisno komisijo“.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

DO PMI MARIBOR
TOZD BLISK MURSKA SOBOTA, BIJEDICEVA 3

vabi

k sodelovanju za opravljanje del in nalog

1. VEČ DIPL. ELEKTRO INŽENIRJEV (JAKI TOKI)

2. VEČ INŽENIRJEV STROJNIŠTVA (VISOKA ALI VIŠJA IZOBRAZBA)

Prijave z dokazili o izobrazbi in opravljenem pripravništvu sta naj kandidati naslovijo na TOZD BLISK v roku 15 dni od dneva objave. Kandidati bodo o odločitvi o morebitnem sprejemu v delovno razmerje obveščeni v naslednjih 15 dneh.

INA NAFTA LENDA VA
RAZPISNA KOMISIJA PRI DELAVSKEM SVETU
TOZD RAFINERIJA

razpisuje

v skladu s splošnimi samoupravnimi akti in sprejetim sklepom dela in delovne naloge

TEHNIČNEGA VODJE

rudarskega obrata

s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

Kandidati morajo poleg izpolnjenih splošnih pogojev imeti visokošolsko izobrazbo naftno-geološke smeri in opravljen strokovni izpit za tehnično vodenje rudarskega obrata ter najmanj 3 leta delovnih izkušenj.

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje iz Družbenega dogovora o temeljih kadrovske politike.

Od kandidatov pričakujejo sposobnost vodenja in organiziranja ter aktivno zavzemanje za razvoj samoupravljanja.

Kandidat bo imenovan za dobo 4 let.

Pismene ponudbe s potrebnimi dokazili sprejema kadrovska služba INA Nafta Lendava, Rudarska c. 1 z oznako „za razpisno komisijo“, 15 dni od dneva objave.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po poteku objave.

Stil

PIJAČA VITKIH

Zimsko obleko ste odložili. Boste morali odložiti tudi kilograme?

Zimsko obleko ste odložili. Boste morali odložiti tudi kilograme?

Bad news first, kot pravijo Angježi, ali po naše — pričnimo s slabo novico in jo pogoltnimo in prebavimo, da bomo v miru uživali v dobrih novicah, kadar nam pridejo, bratci!

Slaba novica, torej: od Stila ne boste shujšali! Ne, dragi moji, tako nalahko pa ne gre. Le pomislite na to, koliko ur ste presedeli za bogato obloženo mizo, koliko hrane pospravili vase, koliko ur, tednov in mesecev prelenarili! In da bi šlo zdaj v trenutku vse dol? Ne, tega vam ne bo nihče obljubljal. Če ste počasi naglajali, bo treba tudi počasi

odložiti (komur je do tega; komur ni, tudi prav — stari Rimljani so se nadevali, da jim je bila vsaka noč prekratka za požrtijo, pa so bili veseli in debeli in so čisto lepo živeli).

Kaj hočemo, vsaka reč zahteva svoj stil, tudi hujšanje. Prvo pravilo za to opravilo bi se najbrž glasil: hujšajte že takrat, ko še niste debeli. Vsakokrat, ko se boste kopali, se nagi pogledite v ogledalo in ko si boste rekli, da pravzaprav še niste tako debeli — v tistem trenutku začnite hujšati! Najbolj kritična debelost je tista, ko človek še ni debel, opazi pa že, da tudi suh ni več.

Tedaj naj se začne neusmiljeno špartanstvo! Zjutraj, že na tešče, izpijte koza-

rec Stila. Zajtrkujete najbrž ne, če sodite med povprečne Slovence, če pa ste se razvzdili in morate jesti že navsezgodaj, si pač privoščite mehko kuhano jajce, glejte le, da kruha ne bo zraven.

Dopoldne je čas za malico — ter čas za drugo, tokrat dobro novico. **Stil sicer res ni shujševalno sredstvo, je pa tudi res, da ne redi.** Tega se spomnite, ko boste stali pri točilni mizi bifeja in računali: musaka 1700 kal, krompir, pražen 500 kal., plus tega še kava 80 kal. (s smetano 300 kal); in spomnite se tudi, da bo od tega, kakšno pijačo boste tisti trenutek naročili, odvisno, ali si boste naložili še nekaj sto kalorij ali

ne. Da je alkohol bogat s kalorijami, najbrž veste; ne veste pa morda, da so tudi osvežilne pijače močno zasajene in zaradi tega prav tako visoko kalorične.

Stil ima malo kalorij: vsega skupaj pet v enem decilitru. Ne po naključju; v Radencih so si že pred leti želeli pripraviti pijačo na osnovi svoje mineralne vode, pijačo, ki bi bila osvežilna, po okusu podobna naravnim, ravno prav gazirana (torej taka, da se nam lepo rigne po njej, pa oprostite izrazu, prosim!), predvsem pa revna s kalorijami. Pijača torej, ki ne bi bila tako draga kot naravni sokovi, bi pa imela bolj prijeten, bogatejši okus kot sama mine-

ralna voda Radenska.

V Evropi in drugod po svetu so bile te pijače že znane in razširjene, torej ni nič čudnega, če je Radenska najprej izdelovala svojo nizkokalorično pijačo po tuji licenci. To je bil kajpak Deit, prva nizkokalorična osvežilna pijača z mineralno vodo pri nas. Po starih zakonih kolonizacije se seveda kolonizirani prej ali slej osamosvojijo in tako smo dobili zares prvo **našo** nizkokalorično osvežilno pijačo z mineralno vodo 8 stil.

Stil je po okusu, kot smo že zapisali, povsem naraven, vse njegove sestavine so naravnega izvora. Stil ima štiri okuse — po pomarančah, jabolkih, limonah in grenivkah. Naprodaj je seveda v litrskih

steklenicah in še zlasti pripraven za domačo rabo. Steklenica Stila v hladilniku ni nikoli odveč, pa naj zadnja otroke ali pa naj dobimo obisk (Stil se namreč zelo dobro meša z drugimi pijačami).

Končajmo tako, kot smo začeli, z novicami iz angleščine. **No news is a good news** ali **Najboljša novica je ta, da ni nobene novice**, pravi angleški preročnik. Kadar boste stopili na tehtnico in videli, da ni šla teža nič gor, da se držite lepo po starem, je to že nekaj. Dokler se ne zredite, vam ne bo treba hujšati.

Postanite vitki — ostanite vitki. S Stilom, našo prvo nizkokalorično osvežilno pijačo z mineralno vodo Radenska.

PIJAČA VITKIH

Stil

tedenski koledar

PETEK, — 13. maj — Servacij SOBOTA, — 14. maj — Bonifacij NEDELJA, — 15. maj — Zofija PONEDELJEK, — 16. maj — Janez TOREK, — 17. maj — Mojca SREDA, — 18. maj — Erika ČETRTEK, — 19. maj — Peter

prodam

POHIŠTVO ZA SPALNICO PRODAM. Erika Kerčmar. Stara ulica 1. Murska Sobota, telefon 23-513. M-1618
MOPED APN 4, star eno leto, dobro ohranjen in generalno popravljen. MOTOR ZA ŠKODO 100 L. prodam. Vprašati: Predanovci 11. M-1619
KOSO ZA URSUS, skoraj novo, prodam. Puževci 34. M-1620
KAVČ, skoraj nov, ugodno prodam. Informacije vsak dan od 7. do 10. ure. Polana 41. p. Puconci. M-1621

VOLGO, črno, garažirano in dobro ohranjeno, prevoženih 23.000 km. ugodno prodam. Cena 200.000 din. Ponudbe na telefon 061/213-941 ali 069/21-174. M-1625

MEŠANI GOZD OB GLAVNI CESTI (1 ha, 30 arov), avtokasetofon stereo in fotoaparati z vgrajenim daljinomerom, prodam. Olas. Murska Sobota, Lendavska 19/A. M-1626

KAVČ, konzervator in 200 l vina prodam. Informacije: Gergorec, Askerčeva 2, ali schoping. M-1627
OSEBNI AVTO ŠKODA 100 L, letnik 1967, naprodaj. Informacije po 16. uri. Krog 54/A. M-1629
KORUZO NA STORŽIH PRODAM. Marjan Zver, Petanjci 45/A. M-1631

TELEVIZOR črno-beli in pluge za Ferguson prodam. Gančani 44. M-1632

MLADEGA, TEŽKEGA KONJA PRODAM. Celec, Gornji Slaveči 42. M-1634

KRAVO, staro šest let, brejo osem mesecev — po izbiri — prodam. Hotiza 144. M-1638

ZASTAVO 101 prodam. Marija Šarkanj, Nuskova 72. M-1623

MOTOR ZA FERGUSON 35 z novimi rezervnimi deli prodam. Gorica 43. p. Puconci. M-1639

TRAVO ZA KOŠNJO, večje količine, prodam. Informacije ob nedeljah popoldne: Kupšinci 46. M-1646

SADILEC ZA KROMPIR, 2-redni, prodam. Škrlec, Banovci 13/D. M-1648

SAMONOSNI KABEL, 37 m, prodam. Jože Vrbanjšček, Banovci 34. p. Veržej. M-1649

BOROV GOZD, več parcel, prodam. Stanjevi 101. M-1651

OSEBNI AVTOMOBIL ZASTAVA 750, registriran do septembra, naprodaj. Škarar, Lipa 164. M-1652

OSEBNI AVTOMOBIL LADA 1200, ugodno naprodaj. Mala Polana 66. M-1653

SUHE BOROVE PLOHE, 5 in 8 cm, prodam. Prešernova 45, M. Sobota. M-1655

OTROŠK OTROŠKO POSTELJICO z vložkom, dobro ohranjeno, prodam. Marjan Maučec, St. Rozmana 8. M. Sobota. M-1656

TRAKTOR FIAT 402 s kabino in jermenico prodam. Fiat 402 menjam za zetor. Informacije: telefon 21-555. M-1657

VESTNIK

Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Góter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383; dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. — Celoletna naročnina 470,00 din, polletna 235,00 din, letna naročnina za inozemstvo 1.100,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 630,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 13,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

TRAVNIK V OČESLAVCIH (74 arov) prodam. Informacije pri Mariji Rihtarič, Kobilščak 1. p. Radenci. M-1658

TELICO, staro 14 mesecev, kontrola A, prodam. Predanovci 18. M-1660

MLADICE — NEMŠKE OVČARJE, prodam. Tišina 56. M-1661

KOTEL ZA ŽGANJEKUHO, 55 l, prodam. Štefan Barbarič, Lončarovi 14. M-1662

MALE PUJSKE PRODAM, Bojenci 44. p. Tišina. M-1663

LADO 1200, prevoženih 70.000 km, prodam. Satahovci 36. p. Murska Sobota. M-1664

POHIŠTVO ZA MANJŠO DNEVNO SOBO z dvema ležišema, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Informacije po telefonu 21-609. M-1667

TRAVO ZA KOŠNJO PRODAM, Marija Kološa, Prosenjakovi 29. M-1670

CISTERNO ZA GNOJNICO, 1700 l, prodam. Renkovi 99. p. Turnišče. M-1671

STARO HIŠO V SELU na 26-arski parceli, primerno za vikend, prodam. Informacije vsak dan od 19. do 20. ure po telefonu 22-709. M-1674

DOMAČE RDEČE VINO PRODAM, Tišinska 27, Murska Sobota. M-1675

ŠKODO 100 L POCENI PRODAM, Pečarovi 42. p. Mačkovci. M-1676

VINO (šmarnico) prodam po 30 din za liter. Križevci 114 v Prekmurju. M-1677

KRAVO s teletom, kontrola A, prodam. Pečarovi 82. M-1678

ZASTAVO 101, v dobrem stanju, prodam. Naslov v upravi lista. M-1679

TROBENTO, kitaro, 96-basno harmoniko in 4 voze sena in otave prodam. Rudi Vozlič, Zenik 54. p. Videm ob Ščavnici. M-1681

TRAKTOR URSUS 335, nov, prodam. Renkovi 99. p. Turnišče. M-1671

GS 1220, december 1973, obnovljen 1982, registriran do marca 1984, prodam. Zdravko Ambruš, Križevci 73 pri Ljutomeru. In-182

MOPED 15 SCL, skoraj nov, registriran do 10. 4. 1984, ugodno prodam. Jože Zinko, Zg. Kamenščak 12. p. Ljutomer. In-181

ZASTAVO 101 L, letnik 1977, prodam. Branko Filipič, Grosmanova 18. 69240 Ljutomer. In-180

PIANJNO LEGNICA v zelo dobrem stanju, rabljen tri leta, prodam. Naslov v upravi lista. M-1683

VINO (klinton-jurka) prodam. Kokoriči 26. p. Križevci pri Ljutomeru. M-1686

KRAVO s teletom, vozno, ugodno prodam. Velika Polana 402. M-1688

KOSILNICO BCS z žetvenim priključkom, hidravlična kosa z volanom, na 4 kolesih, prodam. Odranci 68. M-1689

ZASTAVO 101 LUX, 1976, dobro ohranjeno, prodam. Ogleđ po 17. uri. Štefana Kovača 9/A, Beltinci. M-1690

ZASTAVO 750, letnik 1981, prodam. Janez Nemeč, Večeslavci 38. p. Rogašovci. M-1693

LEPE SMREKOVE HLODE, debelina 30-60 cm, prodam. Koleč, Štefana Kuzmiča 2, M. Sobota. M-1695

ŠOTOR ZA PET OSEB, dobro ohranjen, prodam. Vrazova 3, Murska Sobota, telefon 23-440. M-1697

LADO STANDARD, karambolirano, prodam. Nalov: Branko Žunec, Vestnik.

OSEBNI AVTOMOBIL ZAPOROŽEC NAPRODAJ, Satahovci 32, p. M. Sobota. M-1698

ŠKODO 120 LS, letnik 1979, registriran do aprila 1984, prodam. Naslov v upravi lista. M-1699

LADO 1600, letnik 1978, odlično ohranjeno, prodam. Rankovi 28, telefon 76-420. M-1700

MOTORNO KOLO BMW R 60/5, 600 cm, električni vžig, prodam. Jauk, Skakovci 67. M-1701

KRAVO, brejo s tretjim teletom, prodam. Car, Poznanovci 23, p. Mačkovci. M-1703

POČITNICE ZA VSAK ŽEP

- 7-dnevne počitnice v MEDULINU in PULI
- brez prevoza od 3.360 dalje
- s prevozom — posebni vlak od 3.680 dalje

PRIJAVE

MURSKA SOBOTA, Titova 1, telefon 21-189

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO, kavč in otroško posteljo, prodam. Šadl, Stara 20, M. Sobota. M-1705

SKROPILNICO, 200 l, za TOMO VINKOVIČ, prodam. Viljem Lepša, Bakovska 2, M. Sobota. M-1706

MALE PUJSKE PRODAM, Andrejci 13. M-1707

AVTO WARTBURG KARAVAN, letnik 1976, prodam. Rakičan, Panonska 66. M-1708

TRAKTOR STEYR, 15 KS, koso in plug prodam. Stanko Pukšič, Veščica 4, p. Ljutomer. In-187

MALE PUJSKE IN LADO 1200 PRODAM, Tišina 46. M-1709

ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Informacije po 20. uri: telefon 22-232. M-1711

MOTOR ZA ZASTAVO 101 in razne druge dele za zastavo 101 (pragi, blatniki — novi), prodam. Jože Solar, Andrejci 22, p. Martjanci. M-1715

FIAT 132/2000, letnik 1978, prodam. Miro Vnuk, Ptujška 37, Lenart, telefon 062-74-343 — po 15. uri. M-1715

RENAULT-4 (katrca, francoska) prodam po delih, Moravci 71, p. Martjanci. M-1717

STANOVANJSKO HIŠO, ob glavni cesti, v Sotini št. 3, prodam. Vprašati pri Avgustu Racu, Sotina 4, p. Rogašovci. M-MM

kupim

TEŽKO MOTORNO KOLO, starejši letnik, v voznem ali nevoznem stanju, kupim. Cena in tip motorja sporočite Jožetu Rožmanu, Gubčeva cesta 27, Radenci, telefon popoldne 069/73-204. M-1622

MOPED na štiri prestave, lahko z manjšo okvaro, in jermenico za traktor steyr 180, kupim. Naslov v upravi lista. M-1635

STAREJŠO KMEČKO HIŠO z manjšo parcelo v Renkocjih ali bližnji okolici kupim. Marjeta Furjan, Ljubljana, Lakotence 16. M-1642

MOTOR ZA KOSILNICO BCS, tip KME, kupim. Fujs, VIDONCI 14, p. Grad. M-1704

zaposlitve

MLAJŠO UPOKOJENKO ali starejšo žensko iščemo za pomoč v gospodinjstvu. Oglasite se v Murski Soboti, Mladinska 36. M-1633

Dragemu sinu Janku Mešiču iz Dolenec, ki je na služenju vojaškega roka na Kosovu, ob praznovanju 20. rojstnega dne iskreno čestitajo ter želijo vse najboljše, dobro počutje v novem okolju, izpolnitev življenjskih upov, predvsem pa srečno vrnitev, med svoje drage domače — oče, mama, bratje in sestre.

VKV ali KV ŠIVILJI sprejem v delovno razmerje. Vse informacije dobite v Murski Soboti, Lendavska 8 ali po telefonu 23-374. M-1641

KV ali priučeno kuharico sprejem v redno delovno razmerje. Gostilna Gjergjek, Tišina. M-1666

sobe

MALO SOBO IŠČEM. Pomagam v gospodinjstvu ali plačam. Vprašati od 15. do 20. ure: Marija, OS 1, M. Sobota. M-1665

OPREMLJENO SOBO V MURSKI SOBOTI, centralno ogrevano, s souporabo kopalnice, oddam

dekletu. Ponudbe na upravo lista. M-1691

razno

AKACIJEVA DRVA MENJAM ZA BOROVE, Kidričeva 2/A, M. Sobota. M-1630

MODERNE HLEVE in 5 ha obdelovalne zemlje, njive in travniki, oddam v najem. Interesenti se naj oglasijo zadnjič od 23. do 29. maja v Hrastje-Moti št. 29. M-1636

PREKLIC! Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 1289-8, izdano pri KZ TZO Apače. Antonija Vajngerl, Segovci 23, p. Apače. M-1644

OBVESTILO!

Obveščam cenjene stranke, ki imajo naročene vložke za obnovo, pravi tudi vse tiste, ki imajo delovne vložke na podplatih ali bledih vlagati, da vložke SCHOLL lahko dobijo v saloni VIOLETA, Lendavska 8, M. Sobota. M-1647

MLAD ZAPOSLEN PAR SPREJMEM NA KMETIJO HIŠO in vse premoženje prodam in dosmrtno oskrbo in pomoč kmetiji, sama imam pokojnino. Naslov na upravi lista. M-1650

KMEČKO ŽENSKO ZA POMOČ V GOSPODINJSTVU, staro 40 let, iščem. Naslov v upravi lista. M-1669

Obveščam cenjene stranke, ki imajo naročene vložke za obnovo, pravi tudi vse tiste, ki imajo delovne vložke na podplatih ali bledih vlagati, da vložke SCHOLL lahko dobijo v saloni VIOLETA, Lendavska 8, M. Sobota. M-1647

MLAD ZAPOSLEN PAR SPREJMEM NA KMETIJO HIŠO in vse premoženje prodam in dosmrtno oskrbo in pomoč kmetiji, sama imam pokojnino. Naslov na upravi lista. M-1650

KMEČKO ŽENSKO ZA POMOČ V GOSPODINJSTVU, staro 40 let, iščem. Naslov v upravi lista. M-1669

To, kar smo na tem svetu najbolj ljubili, smo za vedno izgubili.

ZAHVALA

Boleča je resnica, da nas je po dolgotrajni bolezni prežgodaj za vedno zapustila naša draga mama in ljuba stara

Olga Sabo

gostilničarka v pokuju roj. Lebar v G. Bistrici iz Črenšovec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dr. Ivu Caru iz ZD Beltinci za dolgeletno zdravljenje in za pomoč v zadnjih dneh življenja, dr. Ani Hauzerjevi ter ostalim zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu. Prisrčna zahvala p. kaplanu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Posebna zahvala vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, jo pospremili na njeni zadnji poti ter ji poklonili vence in šopke cvetja. Zahvala še ujni ter ostalim sorodnikom, botričarjem, sosedom, prijateljem in znancem.

Vsem še enkrat — iskrena zahvala!

Črenšovci, 28. aprila 1983

Žalujoči: sin Emil z ženo Marijo ter vnuka Štefan in Danica

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prežgodaj nas je po težki boleznini v 69. letu starosti za vedno zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Katarina Lebar

iz Dolgovaških goric

Ob tej boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali številne vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Posebna zahvala župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena zahvala!

Dolgovaške gorice, Avstrija, Beograd, Novi Sad, 26. 4. 1983

Žalujoči: mož, sinovi in hčerke z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Nepričakovano in brez slovesa nas je v 85. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Koloman Kuplen

iz Prosečke vasi

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem za vso pomoč v napetih trenutkih ter vsem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in šopke, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Prisrčna zahvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS za poslušane besede ob odprtem grobu ter organizacijama VVI in RK za darovane cvetje.

Vsem še enkrat — iskrena zahvala!

Prosečka vas, 27. aprila 1983

Žalujoči: žena Vilma, sin Štefan z družino, sin Elek z ženo in Kanade, sin Alojz iz Kanade in ostalo sorodstvo

*Niti rekel nisi zbogom,
niti roke nam podal,
neusmiljena smrt te vzela je,
a v naših srcih boš ostal.*

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 41. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, sin, brat, zet in svak

Jožef Miholič

iz Murskih Črnc

V teh težkih trenutkih, ko skušamo dojeti kruto resnico, da pokojnika ni več med nami, in premagati veliko praznino, ki je ostala za njim, se zahvaljujemo sosedoma Mariču in Gombcu, ki sta mu prva priskočila na pomoč. Hvala sorodnikom in ostalim vaščanom za izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje, ter vsem, ki ste sočustvovali z nami. Hvala učiteljicami in učencem 8. in 5. razreda OŠ Tišina. Pristrčna zahvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS iz M. Črnc za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — pristrčna hvala!

Žaluoja: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

*Če bi solza mrtvega zbudila,
te ne bi črna zemlja krila*

V SPOMIN

9. maja sta minili dve boleči leti, odkar nas je v 14. letu za vedno zapustil naš dragi sin, brat in vnuk

Anton Gubič

iz Trdkove

Nedoumljiva je resnica, da te nikoli več ne bo med nami. Nesreča, ki je pretrgala tvojo kratko življenjsko nit, je v naših srcih zapustila neskončno praznino. Ne čas, ne solze, ne obiski na tvojem mnogo preranem grobu ne morejo ublažiti bolečine. Hvala vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov prerani grob, ga krasite s cvetjem in na njem prižigate sveče.

Žaluoja: mama, ata, brat Drago z družino in stari starši

V SPOMIN

8. maja sta minili dve žalostni leti, odkar je prenehalo biti srce dragega moža, sina in brata

Ludvika Trokšarja

iz Dobrovnika

Za tabo je ostala velika praznina in bolečina. Še vedno slišimo tvoje korake, tvoj glas in vidimo tvoj nasmejani obraz. Grenko je spoznanje, da te ne bo nikoli več med nami. Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

Žaluoja: VSI TVOJI

*Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
tebe dragi mož in očka ni,
da bi skupaj še bili.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta

Franca Horvata

iz Banute,

ki nas je v 47. letu starosti nenadoma zapustil, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje ter nam v težkih trenutkih stali ob strani in nas tolažili. Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred in pevkam za odpete žalostinke. Iskrena zahvala kolektivom Primat Lendava za godbo in slovo ob odprtem grobu, Gorenje Varstroj TVO Lendava, Opekarna Dolga vas in KIK Pomurka Mesna predelava Lendava.

Vsem še enkrat — pristrčna zahvala!

Banuta, 24. aprila 1983

Žaluoja: žena Katarina, sinova Franc in Dušan z družinama, oče Janez in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Boleče je odjeknila vest, da smo mnogo prerano izgubili dragega moža in očeta

Janka Ciguta

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, izrekli sožalje, govornikoma, pevcem in č. g. duhovniku za pogrebni obred.

Posebna hvala DO Zdravilišče Radenska Radenci.

Žaluoja: žena Lojzka, sin Janko in hčerka Cvetka

ZAHVALA

Nepričakovano in brez slovesa nas je komaj v 53. letu starosti zapustila draga žena, mamica in stara mama

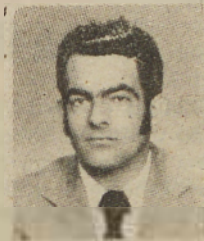
Ema Slamar

iz Kruplivnika

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Pristrčna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat — iskrena zahvala!

Kruplivnik, 25. 4. 1983

Žaluoja: mož Toni, sin Feri, hčerka Dragica z družino, hčerka Nada z možem, Robert in ostalo sorodstvo

*Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
tebe mož in atek ni,
da bi skupaj srečni še bili*

ZAHVALA

Po kratki, težki in zahrbtni bolezni nas je v 41. letu starosti zapustil naš dragi mož, atek, sin in brat

August Benko

iz G. Slaveč

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste dragega pokojnika v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in šopke.

Pristrčna zahvala duhovnikoma iz KBC za pogrebni obred in poslovilne besede, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu. Posebna zahvala družini Zrim in Marjani Pozvek za vso pomoč ter vsem, ki so nam v težkih trenutkih bolečine in žalosti stali ob strani.

Žaluoja: žena Marta, sinek Dušan, mama Vilma ter bratje in sestra z družinami

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kakor trpel sem,
in večni mir mi zaželite*

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in brat

Franc Bencik

mizarski mojster v pokoju
iz Lemerja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nas v najtežjih trenutkih bodrili, nam stali ob strani, sočustvovali z nami, nam pismeno ali ustno izrekli sožalje ter darovali številno cvetje.

Iskrena hvala društvu upokojencev in invalidov, pevskemu zboru DI, gasilcem, UNZ M. Sobota, vsem bivšim pomočnikom, govornikoma, družinama Murec in Marič iz Bodonec ter župniku in pevcem za odpete žalostinke.

Še enkrat pristrčna hvala vsem, ki ste ga imeli radi, ga spoštovali in se kakorkoli poklonili njegovemu spominu.

Lemerje, 26. IV. 1983.

VSI TVOJI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA
V 55. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, ljuba mama in stara mama

Kristina Elijaš

iz Strehovec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, botrini in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala dobrim sosedom za vso pomoč, kolektivu Špedtrans M. Sobota za darovani venec, g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni mnogo prerani zadnji poti, njen grob pa zašli z venci in cvetjem.

Strehovci, Selo, Dolina, Zagreb, 30. 4. 1983

Žaluoja: mož Jože, hčerka Emica, vnuk Tomaž, sin Emil z ženo Dragico, vnuk Damir, sestri Anica z družino in Marija z možem Jožetom ter ostalo sorodstvo

V nedeljo zvezna štafeta

Tudi v Pomurju že nestrpno pričakujemo nosilce letošnje zvezne štafete mladosti, ki je simbol neomajne privrženosti Titovi poti ter bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti. Zato so se v vseh štirih pomurskih občinah še posebej temeljito pripravljali na sprejem zvezne štafete mladosti, ki bo prispela v pokrajino ob Muri v nedeljo 15. maja.

Prvi jo bodo pozdravili mladi iz Ljutomerske občine, ki bodo štafeto palico prevzeli od svojih vrstnikov iz pujske občine na Gomoli ob 10.50. Po krajši slovesnosti bodo štafeto ponesli skozi Bučkovec, Radoslavce in prek Gajševskega brega do Križevca, kjer bo ob 11.15 krajši postanek. Na vsej poti skozi Veržej, Banovce, Šalince in Krištanec bodo nosilce štafete palice pozdravljali številni pionirji, mladinci, vojniki, delovni ljudje in občani. Tako bo tudi na osrednji proslavi v Ljutomeru, kamor bo štafeta pri-

spela ob 11.38. V občinskem središču se jim bo pridružila tudi lokalna štafeta, ki bo krenila na pot že 13. maja in obiskala delovne organizacije, šole in krajevne skupnosti, prenočila pa bo v Šalincih — Krištanecih in na Kamenščaku.

Štafeto mladosti bodo potem ponesli skozi Stročjo vas do Razkrižja, kjer jo bodo ob 12.05 predali lendavskim mladincem. Pot jih bo vodila proti Bistrici, Črenšovcem, Veliki Polani, Petišovcem in do Lendave, kjer bo ob 12.50 krajši postanek s kulturnim programom. Nosilec zvezne štafete se bodo tu pridružili še tri lokalne štafete. Prisrčen sprejem bodo priredili tudi v Genterovcih, Turnišču, Dobrovniku in Kobilju, kjer bodo zvezno štafeto predali nosilcem iz soboške občine ob 13.25. Štafeta bo nato nadaljevala pot skozi Motvarjeve, Prosenjakove, Berkovce, Domanjševce, Hodoš, Šalovce, Šetrovce, Mačkovec in Puconce do

Murske Sobotice, kamor bi naj prispela ob 15.25. Že prej pa bodo lahko pozdravili tri občinske štafete. Po desetminutnem postanku v občinskem središču bo štafeta nadaljevala pot proti Tišini in Petanjcem, kjer jo bodo ob 15.55 predali mladim iz radgonske občine.

Nosilce zvezne štafete bodo slovesno pričakali pri bazenu v Radencih, zatem pa še na sejmišču v Gornji Radgoni, kjer bo kar polurni postanek z bogatim kulturnim programom. Pričakujejo tudi lokalno štafeto, ki bo že 13. maja ob 9. uri krenila iz kmetijskega kombinata, obiskala vse OO ZSMS, delovne organizacije, osnovne šole, vrtnice in krajevne skupnosti. Lokalna štafeta bo prenočila v Murščaku in Radencih. Zvezno štafeto mladosti pa bo gornjeradgonska mladina predala svojim vrstnikom v Benediktju ob 17.05. in tako se bo končala pot štafete po Pomurju. Milan Jerše

Večino nalog rešili

Mladi se morajo ves čas usposabljanje tudi za splošni ljudski odpor in družbeno samozavest. Lahko rečemo, da namenljajo v lendavski občini tej nalogi veliko pozornost. To je pokazalo tudi občinsko tekmovanje, ki so ga

pripravili minuli petek v Dobrovniku. Sodelovalo je 8 ekip z osnovnih šol, 2 s srednješolskega centra v Lendavi in 1 ekipa izvenšolske mladine. Tekmovanje je pripravil poseben odbor pri občinski konferenci SZDL Len-

dava, preverjali pa so znanje s področja splošnega ljudskega odpora in družbene samozavesti (civilna zaščita, streljanje z zračno puško, protipožarnostna zaščita, orientacija in topografija), poleg tega pa še iz prometne vzgoje. Mladi tekmovalci so večino nalog uspešno rešili, največ točk pa so med osnovnošolci osvojile ekipe Dobrovnik, Odranec, Genterovec itd, med ostalimi tremi pa je bila najboljša 1. ekipa srednješolskega centra iz Lendave. Zmagovalci so prejeli priznanja in koristne praktične nagrade. J. G.

V RAKIČANU IZDALI

NAŠ KRAJ

Našemu delovnemu človeku in občanu je treba dati jedrnat, pravočasno in objektivno informacijo. To znano vodilo vse bolj upoštevajo tudi po krajevnih skupnostih, čeravno smemo reči, da gre šele za prve lastovke, ki pa vendarle oznanjajo, da je pomlad, torej živi pretok informacij, na pragu. Tako se je v krajevni skupnosti Rakičan organizacija SZDL opogumila in pred kratkim na ciklostilu, v nakladi 370 izvodov in na skoraj 20 straneh, izdala glasilo z naslovom Naš kraj. Med drugim razgrinja pred Rakičance letošnji program krajevne skupnosti, nekaj statističnih podatkov o kraju in ljudeh ter zgodovino kmetijske šole, prinaša pa še druge prispevke. Gre skratka za zgled, ki bi ga veljalo posnemati. B. Ž.

DRUGI TROJČKI V SOBOŠKI BOLNIŠNICI — V porodnišnici v Rakičanu je 23-letna Agata Zakož, delavka v tovarni Mura v Murski Soboti, rodila trojčke — dva dečka in deklico. Čeprav so malčki — Jernej (2,10 kg), Aleksandra (2,00 kg) in Damjan (1,60 kg) — prišli na svet predčasno, so zdravi. Zdrava je tudi mati. Na fotografiji: v sredini mlada mamica, ki je bila v začetku zaskrbljena, medtem ko je sedaj zadovoljna. To so drugi trojčki, ki so se rodili v rakičanski bolnišnici. F. M. in A. A.

MURA VABI

Delovna organizacija Mura vabi občane in delovne ljudi, da si ogledajo njene proizvodne in poslovne prostore: Ogled TOZD v Murski Soboti; TOZD »Oblačila« v Ljutomeru in TOZD »MODA« v Gornji Radgoni bo v soboto 14. maja 1983 od 10.30 do 13.30 ure in od 15.00 do 16.00 ure. Tudi ogled obrata v Gornjih Petrovcih bo organiziran isti dan, od 10.30 do 13.30 ure. Delavke in delavci »MURE« Vas pričakujejo v čim večjem številu! DO »MURA«

Murska Sobota

Vojaški mnogoboj

V času od 12. do 16. maja 1983 bo v Murski Soboti prvenstvo ljubljanskega armadnega območja v vojaškem mnogoboju pod pokroviteljstvom skupščine občine Murska Sobota. Osem ekip bo merilo moči v petih disciplinah (vlečenje vrvi, skok v daljavo, premagovanje preprek, metanje bombe in kros). Organizatorji prve take prireditve so se dalj časa skrbno pripravljali, tako da je vse nared za sprejem udeležencev mnogoboja, ki bodo prišli v Mursko Sobotu že danes, v

četrtak. Slavnostna otvoritev tekmovanja bo v petek, 13. maja ob 17.00 uri s kulturno zabavnim programom. Tekmovanja pa se bodo začela v soboto dopoldne in končala v nedeljo. Udeleženci mnogoboja bodo tudi sodelovali pri sprejemu zvezne štafete mladosti, si ogledali pomursko pokrajino in nekatere delovne organizacije. Sprejem pa jih bo tudi predsednik skupščine občine Murska Sobota Martin Horvat. F. M.

Dež kot zlato

Po nekajtedenski suši je začelo ob koncu minulega tedna deževati tudi v Pomurju. Padavin so se najbolj razveselili predvsem kmetijci, saj je že kazalo, da bodo nekateri letošnji pridelki ogroženi. Suša je pustila največ posledic na travnikih, kjer bo odkos sena znatno slabši kot lani, ker trave že odvetajo, pa s košnjo ne kaže odlašati. Kmetijski strokovnjaki priporočajo, da je treba po odkosu travnike pognojiti z mineralnimi gnojili. Zaradi suše so bili prizadeti tudi pšenični posevki in posevki ostalih ozimlin, kar se bo gotovo odrazilo na nekoliko nižjih pridelkih, zastaša pa je tudi rast sladkorne pese. Ta si bo po zadnjem dežju sicer opomogla, vprašljivo pa je uspešno delovanje herbicidov. V kmetijskem gospodarstvu Rakičan so nam povedali, da

se letos niso odločili za vključitev herbicidov, zato se bo njihov učinek gotovo zmanjšal. Dež pa bo gotovo ugodno vplival na vznik in rast koruze, ki je v Pomurju v glavnem že posejana, tam kjer posevkov še niso poskrpili s herbicidi, pa je to potrebno opraviti čim prej. L. Kovač

inles kombivak v akciji varčevanja z energijo

PIŠA: JOŽE GRAJ

IZ PORABJA

Z GOSTOVANJA LUTKARJEV V PORABJU — Že v prejšnji številki smo napovedali gostovanje lutkarjev iz soboške občine v Porabju. Medtem sta lutkovni skupini z osnovne šole Bogojina in iz vzgojnovarskega zavoda Murska Sobota že obiskali porabske malčke in šolarje v Salarjavcih, na Gornjem Seniku in v Števanovcih. Vspenost in jih lepo sprejeli, otroci pa so bili nad obema predstavama navdušeni. Na gostovanju je nastal v kulturnem domu na Gornjem Seniku. (Foto: J. G.)

TUDI LETOS V LJUBLJANI — Na pobudo Zvezne štafete mladosti Murska Sobota se že nekaj let udeležujejo tradicionalnega srečanja v Ljubljani, ki je spominov in prijateljstva tudi šolarji iz Porabja. Lutkarji iz skupine iz osnovne šole Gornji Senik, ki jo je vodila učiteljica Slavica Jezika Judit Šušteršič, z njo pa sta bila tudi starešini pomurskih šolarjev, Jože Vild in učenec Štefan Vučak s Hodoša. Vsi so se v nedeljo pridružili slovesnosti v praznični dvorani, kjer je nastal tudi posnetek. (Foto: J. G.)

OBEŠANKA

Sodu izbila dno

Vtise o Rogašovcih, ki jih reportažno predstavljamo v Vestnikovi prilogi, je prejšnji petek dodobra skazil neprijeten zaplet v tamkajšnji trgovini z živili Potrošnikovega tozda Preškrba iz Murske Sobotice. Lastnika Anton in Albina Lahova, ki sta že pred 11 leti dala prostore v najem Potrošniku, sta jo svojevoljno zaprla. A kaj se je v resnici zgodilo?

Nesoglasja med Lahovima in Potrošnikom segajo na začetek prejšnjega srednjeročja, ko je med takratnimi rogašovskimi »vvaškimi veljaki« vznikla zamisel o izgradnji prostornejše, uglednejše trgovske hiše. Zapisali so jo v krajevni petletni načrt in zanjo ogreli najodgovornejše može pri Potrošniku. Toda, kje jo postaviti?

Eni in drugi so staknili glave in po utrjujočih sestankovanjih je padla odločitev, naj bi to bilo na parceli domačina Pintariča sredi vasi. Sprva se je zdelo, da bo šlo kaj lahko, a ko bi moral dati svoj pristanek lastnik parcele, se je zavozlalo. Očitno navijaško razpoložen je hotel iz kupčije iztisniti kar največ, vendar so bili kupci drugačnega mnenja: če ne bo šlo zlepa, pa zgrda, se pravi z razlastitvijo. V ta namen je krajevna skupnost soboški občinski skupščini predlagala, naj sprejme odlok o razlastitvi, kar je ta tudi storila. Pintarič pa kljub temu ni popustil in rogašovski primer se je znašel na ustavnem sodišču Slovenije, ki je odlok razveljavilo. O vsem je bilo lani in predlani sproženih več delegatskih vprašanj, naposled pa razčiščeno, da je treba postopek razlastitve pripeljati h koncu.

Medtem ko se je krajevna skupnost ukvarjala s Pintaričem, so se zaostriili odnosi med Lahovima, osebjem trgovine in Potrošnikom. Pri letni inventuri decembra lani je namreč komisija ugotovila 31 tisoč dinarjev primanjkljaja in

na odgovornost poklicala poslovodjo — sina zakoncev Lah Bojana. Ob tem je treba poudariti, da sta se obe strani pogodili, da Potrošnik zago-

čeprav velja pribiti, da sta Lah in Pintarič pri vsej stvari v bistvu postranski figuri, ki se skušata — in to se jima je doslej obneslo — iztržiti kolikor se bo le dalo. Rogašovski tunkcionarji prisegajo, da so storili, kar se je dalo, podobno kot najodgovornejši pri Potrošniku, kjer so lani za razlastitveni postopek namenili 460 tisoč dinarjev in vztrajajo,

— Obešanka na Potrošnikovi trgovini z živili prejšnji petek v Rogašovcih je samo logična posledica razprtij o izgradnji nove trgovine. (Foto: B. Cipot)

tovi zaposlitev sinu, kakor jo je denimo pred leti lastnici Albini Lah. Disciplinski ukrep zoper sina-poslovodjo, ki mu je pred dnevi sledila premesitev na delovno mesto prodajalca na Cankovo, je sprožil plaz obtožb in očitkov, ki so sicer že poprej čestokrat pisмено romali na Potrošnik. Marca letos je Anton Lah zagrozil, da bo s prvim majem trgovino zaprl, oz. Potrošnik izselil iz hiše. Prejšnji petek sta z ženo grožnjo uresničila, s tem pa v bistvu sodu izbila dno. Zdj bi rad vsakdo imel svoj prav, kar kajpak ni mogoče,

da v Rogašovcih postavijo Marlesovo montažno trgovino, ne pa »razkošne samopostrežnice«, kakršno bi našli krajan. Prav tu pa tudi tudi kamen razdora: vsakdo s svojega brega vidi lastne interese in ne skupnega, ki je v boljši oskrbi tamkajšnjih ljudi z osnovnimi življenjskimi potrebščinami. Resda na Potrošnikovi trgovini z živili v Rogašovcih ni več obešanke, zato pa bodo nespornostmi, ki naj bi jih zgladili s svojim posredovanjem organi oblasti in varnostni, še dolgo tleli. Branko Žumr

Boljša cesta skozi Kuršince

... ali lahko bi rekli tudi: kako z malo denarja in dosti volje, predvsem pa z dobro organizacijo, dosti narediti. Posamezne krajevne skupnosti se borijo z devetglavimi zmaji, ki jim (če jim odsekaš eno glavo) vedno znova rastejo nove. In ti devetglavi zmaji so: denar. Želje po novih komunalnih, vodnih in ostalih pridobitvah v krajevni skupnosti so vedno večje od denarnih zmožnosti. Se posebej očiten pa je ta razkorak pri manj razvitih med manj razvitimi.

Takšen primer je tudi v Radoslavcih. Ta krajevna skupnost je v letošnjem letu iz sklada za manj razvite krajevne skupnosti občine Ljutomer dobila 200.000,00 dinarjev. To je nekoliko več kot prejšnja leta, kajti odsej borih 600.000,00 dinarjev ne bodo razdeljevali petim ali šestim krajevnim skupnostim, ampak tistim, ki imajo dobre razvojne programe.

Program krajevne skupnosti Radoslavci je letos dober, in tako so dobili ta skromna sredstva, s katerimi bodo rešili problem oskrbe z vodo v tem delno hribovitem predelu občine Ljutomer. A zgodba je nekoliko drugačna in vredna tega zapisa. Z njo nas je seznanil sogovornik Alojz Ganza — Gams, podpredsednik sveta krajevne skupnosti Radoslavci in

istočasno predsednik gradbenega odbora v tej KS. Zmotili smo ga pri delu nekaj dni po prvomajskih praznikih. Že pot iz južnih Radoslavcev do Kuršincev je obljubljala zanimivo reportažo in tako je tudi bilo. Delo na cesti, novi občestni jarki, navožen gramoz... vse to je bilo novo. Pred hišo sogovornika je stal velik stroj, ki je kopal jarke.

Ni ga bilo potrebno veliko spraševati, kajti Alojz Ganza je prijeten sogovornik, ki z veseljem odgovarja na vprašanja, včasih tudi na lista, ki še niso bila niti zastavljena. «Glejte», pravi Alojz, «4 kilometre ceste bomo uredili še ta teden. To je odsek od južnih Radoslavcev do Kuršincev. Posneli bomo bankine, zamenjali propuste, izkopali nove občestni jarke in razširili cesto. Za vse to imamo zbranih 630.000,00

dinarjev. 100.000,00 dinarjev bodo dali vaščani sami, 130.000,00 dinarjev bo prispevala komunalna služba, 200.000,00 dinarjev pa Kmetijska zadruga Križevci, ki uporablja to cesto zaradi svojih sadovnjakov, ki jih ima v tem predelu, in denar, ki smo ga dobili iz sklada za manj razvite. Res je, da je bil ta denar iz sklada namenjen za ureditev oskrbe z vodo, a težava je v tem, ker bi morali na reševanje tega problema čakati leto ali dve, dokler s samoprispevkom ne zberemo dovolj denarja, da bi lahko pričeli z delom. Tako pa bomo ta denar vložili v cesto, si ga takorekoč izposodili, potem pa ob izgrajenju vodnjaka in vodovoda uredili od denarja, zbranega s samoprispevkom. Tako bomo v naši krajevni skupnosti naredili vsaj nekaj. Čakali pa ne bomo.»

Minulo jesen ste v vaši krajevni skupnosti z referendumom izglasovali samoprispevek. Kaj vse nameravate zgraditi s tem denarjem? «Poleg ceste, ki smo jo pričeli urejati, sedaj nameravamo dokončati sevaško-gasilski dom v Radoslavcih in vodovod v Prečetincih in Godemarcih. Z ureditvijo ceste smo šele na začetku. Na vrsti sta še gramozranje in fina obdelava ceste. Vse to bomo verjetno končali šele v juniju ali juliju.

Takrat bo potrebna delovna akcija vseh krajanov in mladine, kajti le s prostovoljnimi delom bomo s temi sredstvi cesto lahko dogradili. Cesta, ki jo urejate sedaj, bo obnovljena samo do Kuršincev. Od tam pa do Moravca v Slovenskih goricah, kjer je termalno kopališče, pa je samo skok. Kako to, da ceste ne urejate do tja?

«To pani naša krivda. Ko smo se pripravljali na delo, smo se s krajevno skupnostjo Bučkovci dogovarjali za skupno akcijo. A tudi

oni nimajo denarja poleg tega pa tudi ne volje do dela, in tako bomo cesto končali točno na meji s krajevno skupnostjo. Sicer pa si s to krajevno skupnostjo želimo še drugačno sodelovanje. Želimo, da bi ustanovili turistično društvo, ki bi bilo zmožno ponuditi tudi kaj več, kot le kopanje v kopališču. A

Alojz Ganza — Gams, bivši poklicni in sedanji amaterski pilot, bivši direktor in še kaj, se je ustabil v Radoslavcih, se takoj aktivno vključil v krajevno samoupravo in kot kaže, tudi uspel, saj se rezultati njegovega dela že vidijo, če ne drugje na cesti Radoslavci — Kuršinci.

pripravljenosti za sodelovanje ni. Obupali pa še nismo. Le z dogovarjanjem in sodelovanjem si bomo v teh krajih ustvarili lepšo prihodnost.»

Tako razmišlja Alojz Ganza Gams. Lahko je za zgled vsem tistim, ki se zapirajo v meje krajevnih skupnosti.

Dušan Loparnik

Sosedska pomoč in krajevne peripetije

Rogašovci na Goriškem sodijo med večja krajevna središča tega dela Pomurja. Naglo se razvijajo in bi se še bolj, če ne bi imeli peripetij z odkupi in razlastitvami zemljišč, ter svojeglavostjo nekaterih Rogašovčarjev. Teh je natanko 387, v krajevno skupnost pa sodijo še Jurij, Nuskova, Serdica, Sotina, Kramarovi in Ocinje.

Ne le po abecedi v gornjem naštevanju, tudi sicer je Rogaševcem najbližji Jurij, v katerem je osrednji industrijski objekt tega dela Goriškega — to je tovarna orodja in opreme LJV Rogašovci. Na jesen jo bodo razširili, pravzaprav počno to že sedaj, tako da bo do občinskega praznika soboške občine 17. oktobra nared. Do takrat upajo, da bo tudi jasno kako in kaj je z gradnjo nove Potrško-trgovine, ki jo v Rogaševcih potrebujejo, saj je usoda obstoječe zapечатena. Sredstva so zagotovljena, zataknilo pa se je (tako kot pri vrtcu) zaradi zemljišča. Ustavni spor zaradi razlastitve je bil prevelik zalogaj in zdaj poskušajo problem rešiti z individualnimi odkupi iskane zemlje, na kateri bi naj poleg trgovine po sta-

vostuje tudi na drugih odrih, pravi Edvard Mihalič, ki v pogovoru ne pozabi omeniti tudi drugih vprašanj. Telefonije in kanalizacije naprimer. Prva je problematična, ker je obstoječa centrala le štindesetstevična, potrebovali pa vsaj sto novih telefonskih priključkov. V gornjem delu kraja kanalizacija ni urejena in ob toplih dnevih zaudarja. Potrebno jo bo urediti, kakor tudi poskrbeti za ceste, za katere je denarja vedno premalo. Osrednja skozi Rogaševce je usulturna, ostale ceste pa so zvečne makadamiske in tisto do Kramarovec in mejnega prehoda bi radi v čim krajšem času usposobili.

Že omenjeno novogradnjo pa spravili pod streho v naslednjem letu, če bo seveda šla skozi v času

Tam kjer se neha Jurij se prične Rogoševci in v njih je prav živahno, posebej, ko se šolarji napolijo v šolo ali pa domov. Čeprav razmišljajo o novi šoli, je stara prav pomembno zbirališče mladih in učiteljev.

Najvažnejše je — izkoristiti priliko in pričeti z delom tam, kjer se ti ponuja. Če ni denarja za vodovod, pa zgradimo cesto. Važni so rezultati, ne pa besede na papirju.

Vrt spominja na vojne grozote iz druge svetovne vojne, ki ga v Petanjcih že dolgo vrsto let goji, obitelji in dopolnjuje dr. Vanek Šiftar, je bogatejši še za eno drevo. Sekvojo gigantejo je ob obilnici ustanovito OF zasadi vojni ataše ameriške ambasade v Beogradu major Mc Keever v spomin na šest ameriških pilotov, ki so leta 1944 padli na pomurskih tleh.

Slovesnosti se je poleg predstavnikov družbeno političnih organizacij in Pomurskega letalskega centra, udeležil tudi direktor ameriškega centra v Ljubljani Bruce Mc Gowan. Tako bogat vrt na katerem raste že nad 350 različnih dreves in rastlin iz vseh koncev sveta, zagotovo zasluži pozornost. Nanj bi morali bolj opozarjati izletnike in turiste, ki prihajajo v ta kraj. J. S.

Foto: Miško Kranjec

Bilten meseca mladosti

Občinska konferenca zveze socialistične mladine v Murški Soboti je pred kratkim že izdala bilten meseca mladosti, v katerem je govora predvsem o aktivnostih v tem mesecu. Posebna pozornost je namenjena tistim aktivnostim mladih iz murskosoboške občine, ki so povezane s pripravami na prihod zvezne in treh občinskih štafaj. Podrobneje so navedeni vsebinski, organizacijski in propagandni vidiki ob sprejemu štafajnih palic, ki jih bo mladina iz murskosoboške občine sprejela v nedeljo, 15. maja, v popoldanskih urah.

V biltenu pa lahko preberemo tudi razpis o podelitvi letošnjih priznanj občinske konference zveze socialistične mladine na svečani seji ob 25. maju — dnevu mladosti.

M. J.

rih nučritih stali še bloki in večnamenska novogradnja v kateri bi imela svoj prostor banka, pa tudi knjižnica. Slednja bo po dogovoru dobila prostore v najem pri obstoječi podružnici Ljubljanske — temeljne pomurske banke. V njej sta dve zaposleni, deviznih varčevalcev pa je kar šesto. Tudi sicer se pozna ohmejnost, kajti na začasnem delu v sosednji Avstriji in drugod v tujini je iz Rogaševca še 26 zdomcev, v celotni krajevni skupnosti pa 205.

LJUDSKA TEHNIKA IN KULTURA

Poleg kulture ima v Rogaševcih utično tradicijo ljudska tehnika. Organizacija, ki v okviru občinskega sveta ljudske tehnike uspešno deluje že več let, vključuje modelarje, radioamaterje in druge.

V ljubiteljski kulturi pa so najznamenjši pevci in člani dramske skupine kulturno umetniškega društva Rogaševci. Predsednik društva pa tudi sveta krajevne

omejenih investicij čeprav s samoprispevkom zbrani denar izgublja no vrednosti.

MILICA IN KRAJEVNI URAD

V Rogaševcih je tudi postaja milice in njen komandir Živko Pavlovič. Dela imajo v teh pomladnih dneh kar veliko, saj Ledavska jezera v bližini privablja ribiče z dovoljenji in brez ribiških dovolilnic, pa tudi sicer morajo biti očesa miličnikov budna.

Na krajevnem uradu pod katerega se poleg rogaševske uvršča tudi krajevna skupnost Periča je v teh dneh veliko strank. Največ jih prihaja zaradi voznških dovoljenj in pordil za delo na drugi strani meje. Tako sta oče in sin, Mencingerjeva Jožeta, čakala da jmu gostujoča uradnica Betka natipka iskani dokument — prometno dovoljenje za traktor — za tem pa je Osajnikova, ki dva dni v tednu prihaja v pomoč s krajevnega urada na Cankovi, poiska-

Skozi Rogoševce pelje asfaltna cesta in ob njej so razgibane domačije, pa tudi drugi objekti, kot je Železnina na sliki. Največ razmišljanj krajevnih odbornikov in ostalih občanov pa je namenjenih novi samopostrežbi.

skupnosti je Edvard Mihalič, ki je sicer v službi drugod, v kraju kjer živi pa se razdaja v prostih urah. Njegov občutek za kulturo je privošen, saj tudi v Rogaševcih velja, da je posamezna dejavnost odvisna od samoiniciativnosti in zagnanosti posameznikov.

Potrebovali bi novo dvorano, ali pa obstoječo v kulturnem domu vsaj razširili, kajti oder je premalen in nastopi večjih skupin onemogočeni. Domača se čisto predstavlja in tako kot pevski zbor

la še podatke o Rogaševcih za objavo v prihodnji reportaži. Štefan Lainšček, ki sicer vodi krajevni urad v Rogaševcih pa je bil v času našega obiska na Kuzmi, ker je tamkajšnja uradnica na poročniški. Krajevna pomoč torej velja, če tudi sosedska potem je življenje lahko prijetnejše tudi v Rogaševcih.

Brigita Bavčar
Foto: Štefan Celec

Praznik dela so v Bučkovcih proslavili z zavestjo, da so s svojim delom (in seveda svojimi sredstvi) že pred praznikom zgradili pomemben objekt, ki jim bo olajšal oskrbo z vodo. Okrog 80 gospodinjstev sicer že ima vodovod, a zmožljivosti v sušnih mesecih ne zagotavljajo normalne oskrbe. Zato so se odločili, da jo izboljšajo. V novem zajetju so zgradili dva rezervoarja, pripravljajo pa se že na gradnjo razdelilne postaje. Vsako gospodinjstvo je moralo prispevati od 1600 do 4800 dinarjev in vložiti še nekaj lastnega dela. Z betoniranjem rezervoarjev so končali v ponedeljek.

Ko bo celoten sistem končan, bo zagotovljena normalna oskrba z vodo za vseh osemdeset gospodinjstev.

D. L.

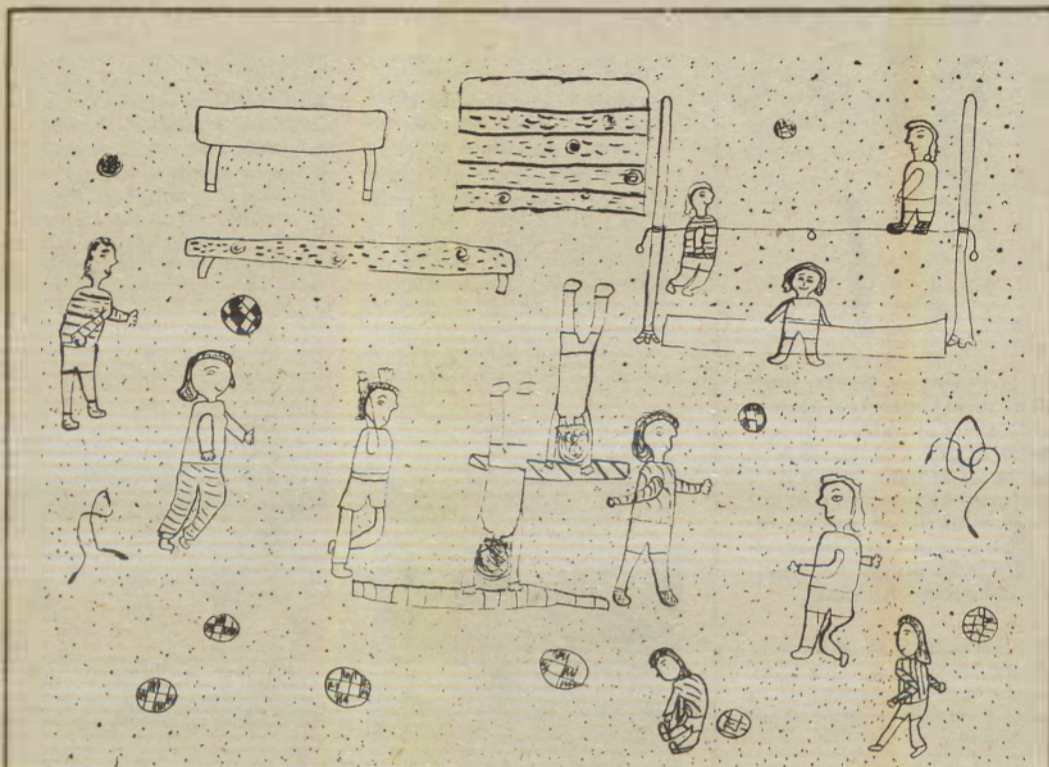

Srečanje s pisateljico Karolino Kolmanič

Ob svetovnem dnevu knjige nas je obiskala priljubljena pisateljica iz Murske Sobotne Karolina Kolmanič. Podelila nam je bralne značke ter nam pripovedovala presretno zgodbo o dečku, ki je želel imeti pravo nogometno žogo. Zgodba je zelo lepa in marsikdo bi bil vesel, če bi lahko segel po njej tudi v knjižnici. Čeprav pisateljica zaenkrat ne piše veliko za mladino, smo se z zanimanjem seznanili z nekaterimi njenimi knjigami. Zlasti roman Marta nam je segel

globoko v srce. Pisateljica nam je povedala, da je knjiga pisana po resničnem dogodku, saj je sama prehodila vso žalostno pot glavne junakinje. Mislim, da se pisateljica zna zelo živeti v svet mladih in prisluhniti njihovim težavam. To dokazuje tudi njena knjiga Sence na belih listih, ki jo mladi navdušeno prebirajo. Upamo, da bo kmalu spet napisala kaj za mlade, saj si še želimo srečanja z njo.

Milena Irgolič, 7. raz. OŠ Negova

IZBRANA RISBA: »Radi telovadimo« — Narisla Irena Kurnik, 6. raz. OŠ Stročja vas.

SPOMIN NA TITA

4. maj 1983 . . .
Sedim pri mizi;
pred menoj leži slika
in čez njo je črn trak . . .

Veter se zaganja v okno
in temno postaja . . .
Pogled upiram v sliko
in senca legla je čez njo.

Gledam temne obrise njegovega obraza
in oči ponosne;
gledam človeka, tvorca našega življenja,
tvorca naših velikih del.

Spominjam se z grenkobo v srcu,
da njega ni več med nami.
A tovariš Tito, ljubljamo ti,
da po tvoji poti hodili bomo mi . . .
Leonida Donoša, 8. raz. OŠ Cankova

Beseda dve o . . .

NAŠ OBRAMBNI DAN — V torek smo se zbrali pri šoli. Razdelili smo se v skupine in odšli na pot. Prišli smo do spomenika v Ilvcih . . . Dečki so se „streljali“, deklice pa smo ranjene sošolce obvezovale. Imeli smo namreč obrambni dan . . . (Nataša Koprivnik, 1. raz. OŠ Stročja vas)

PESEM PTIC — Zima je odšla. Prišla je pomlad. Ptičke letajo po drevesih in pojejo. Rada poslušam njihovo pesem . . . (Renata Bakan, raz. OŠ Beltinci)

URE — V nedeljo, 27. marca, smo pomaknili urni kazalec za eno uro naprej. Mi imamo uro, ki kuka. To je kukavica. V starih časih so imeli peščenice in sončne ure. Stare ure hranijo v muzejih . . . (Franci Gutman, 1. b OŠ Dokležovje)

KO BI BILE SANJE RESNIČNE — Oh, sanje, zakaj ne morete biti resnične, zakaj mi je smrt že v rani mladosti morala odvzeti očeta, zakaj ne morem biti srečna, kot so moji vrstniki, zakaj ne morem iz dneva v dan izgovarjati besede „OČE“, za katero se skriva toliko brezmejnega ljubezni . . . (Hijacinta Žitek, 7. a OŠ Karol Destovnik-Kajuh M. Sobotja)

KRI REŠUJE ŽIVLJENJE — Bili smo doma. Mama je nainkrat začela krvaveti. Oče jo je takoj odpeljal v bolnišnico. Vsi so se zelo bali zanjo. Drugo jutro je telefonirala, da ji je nekdo daroval kri in tako rešil življenje . . . (Marjana Virag, 3. b OŠ Črenšovci)

TUDI MI SMO POGOZDOVALI — Mnogo mladih dreves sta uničila sneg in neurje. Pred kratkim smo se odpravili proti Žitkvcem, kjer smo pogozdovale. S tem koristimo sebi in naši domovini. Premišljevali smo tudi: Te sadike bodo čez nekaj desetletij zrastle v mogočna drevesa, ki jih potrebujemo vsak dan — za pohištvo, papir, kurjavo itd. Denar, ki smo ga zaslužili, pa bomo porabili za izlet po domovini. Čim bolj jo bomo spoznali, tem bolj jo bomo ljubili. (Agneza Mate, 8. raz. OŠ Dobrovnik)

Ta teden so mi še pisali: Valerija Kuzma, Stefan Koren in Lilijana Erjavc — vsi 1. b OŠ Beltinci, Ksenija Žitek, Darja Ošljaj, Sandra Gregor in Sebastian Vohar — vsi 1. b OŠ v Dokležovju, Maks Kucbek in Vida Senekovič — 6. raz. OŠ Negova, Božo Kneht (8. raz.), Mirjana Kosalec (7. raz.), Benjamin Novak (8. raz.), Natalija Benček

Nepozabno doživetje

Hotela sem napisati nekaj zanimivega o letošnjih pomladanskih počitnicah pri nas v Prorabju na Madžarskem. Toda nič takega nisem doživela. Mi je dolg čas. Misli pa so mi vedno znova prihajale na lansko poletje, ko sem se za nagrado izletela na Jadransko morje.

Ata me je pripeljal do mejnega prehoda, nato pa sem vstopila na avtobus. Kako zelo sem se razveselila, ko sem zagledala šoferja! To je bil moj oče, ki je Černelavec, ki je mojemu očetu bral in poveljeval.

Prišli smo na otok Krk. Prvič sem videla v tej deželi in tega ne bom pozabila do konca svojega življenja. Na inorju nas je bilo 40 učencev. Ja, edina Slovenka. Mnogim sem morala pomagati pri prevajalki, ker niso znali govoriti slovensko.

VETER

Veter raznaša besede moje,
tam daleč proč od tebe —
zakril jih je v valove svoje.

In te pesmi zdaj raznaša,
daleč čez gore, doline,
občutke moje zdaj odnaša
v strmine in planine.

Zdaj le veter tebi pesem poje,
jaz sem končala peti,
nihče hotel me ni razumeti.

Maja Bazar, 8. raz. OŠ Prorabje

Paul
Busson

UPORNIK MELHIOR (DNEVNIK IZ FRANCOSKE REVOLUCIJE)

Prevedel:
Vladimir
Komidar

25

Zdravnik je dolgo premišljeval, potem pa rekel:

»Spominjam se, da sem nekoč slišal o nekem italijanskem zdravniku, ki mu je uspelo povzročiti z nekaterimi strupi v nosečih ženah nenavadne spačke plodu. Malo verjetno pa se mi zdi, da bi takšni posegi v najtajnejše delavnice narave . . .«

Ne da bi mi bilo mar zdravnika in njegovih zasrbljenih vprašanj o mojih namerah, sem naglo poiskal v omari dvocevni samokres, zgrabil klubuk in plašč ter odhitel v snežni metež.

Vprav ko sem stopil iz vrta, je mimo pripeljala kočija.

Velel sem kočijažu, naj me kolikor mogoče hitro odpelje v hišo »Pri sodčku«.

Debelo me je pogledal. Čim sem mu pa dal nekaj cekinov, se je poklonil in pognal konja v dir.

Bič je žvižgal in konja sta hrzala.

Komaj sem se dodobra osvestil, sem že stal v hišni veži. Nekdo mi je otrl lica z gobo, namočeno v sirkov ocet.

Ena sama beseda mi je šumela po glavi:

»Odpotoval je . . .«

»Da, gospod, kar verjemite mi«, je rekla debela gospa. »Hvala bogu, da je ničvrednež odšel. Ze pred dvema mesecema jo je neke meglene noči popihal. Imovino je zaseglo sodišče.«

Slišal sem še o enem primeru deklice, ki je umrla po prepovedani Postremovi operaciji.

Odpotoval je!

Zakrohotal sem se . . . Odvedli so me k čakajoči kočiji, ki me je odpeljala. Snežilo je, veter pa je zavijal okrog odprtih oken. Vozil sem se mimo hiš s temnimi okni. Bila je mrtva: da, Zeferina je bila mrtva!

30. SREČANJE Z ZAKLINJALCEM CHRYSOPONTOM

Bil sem samo še prazen okrov, brezdušno, z oblačili odeto telo. Jedel sem neredno, spal po stolihi ali se pa oblečen zleknil na posteljo. Oči so se mi vnele, obleko pa sem zamazal in raztrgal, ker je nisem več menjal. Za čas se sploh nisem več zmenil. Postal sem brezčuten za toploto in mrzot ter pustil služinčadi pri delu proste roke. Marsikdaj se me je polastilo žgoče hrepenenje, tako da sem nemirno begal po sobah ter vrtu in ječe klical Zeferino, ki sem jo nazival tudi Aglajo, samo da bi jo zanesljivo privabil. Dan za dnem sem ji posedal pri grobu, dokler me niso grobarji prijazno opozorili, da morajo zakleniti pokopališka vrata. Da bi me potolažili, so mi pokazali izven blagoslovljene zemlje gomilo, pod katero mi je ležal ženin miljenec, pes Amando, ki ga ni bilo mogoče preprediti z njenega poslednjega počivališča. Umrl je od lakote in tuge.

Ko me je čas začel zdraviti, sem pozval k sebi notarja in volil hišo ter vrt poleg primerne vsote ustanovi za pohabljen otroke, ki so se izza rojstva morali vlačiti po svetu v izobličnih telesih. Sam sem se preselil v veliko gostilno »Pri zlatem

jagnjetu« in se pričel pripravljati na pot iz mesta, kjer me je vse žalostilo, ker me je sleherna stvar spominjala Zeferine.

Od nje sem ohranil samo kodrček las in srebrni prstan z žarečim opalom, ki ga je bila nosila najprej Aglaja potem pa Zeferina. Ženini prsti so bili enako oblikovani kakor sestričini prsti.

Kodrček Zeferininih las pa se je v sinji tetini škatli tako pomešal z Aglajinimi lasmi, da jih nisem mogel več razlikovati.

Namenil sem se v tujino daleč proč od sedanjega bivališča. Kadar sem taval po ulici, sem često opazil, kako so se ljudje spogledovali in se za menoj ozirali. Prostaki so se brezobzirno s kazalcem trkali po lastnem čelu in se mi posmehovali, kar pa me ni prizadelo.

Prispel sem v predmestje, kjer je bilo na trati postavljeno zabavišče. Pozornost občinstva so skušali pritegniti prav z vsako stvarjo. Nihče se ni zmenil za moje kretnje, ki so bile poleg trzanja živcev na obrazu za ostale očiten znak nezavedne posledice duševnega trpljenja. Zraven stojnic in kolib je bilo videti plesočke medvede, slaščičarje, vedeževalce, gledališča v šotorih, pred vsem tem pa so izstopali prodajalci in reklamni kričači. Ob zvokih glasbe so dekleta in fantje na vrtljaku jezdili modro in belo ali rumeno in rdeče pobarvane lesene konjičke. Stopal sem mimo šotorov, iz katerih je odmeval zvok trobent in bobnov. Pred trumo zijal je stal požiralec mečev. Nekdo je z umazanimi rokami jemal iz kozarca za vlaganje kisle kumarice in jih prodajal.

Sredi gneče sem kakor v prividu opazil Lorette, ki se je oprijemala visokega suhega moža zagorelega obraza. Tresla se je od smeha zaradi prostaških šal nekega pobalina, ki si je na odru slačil hlače in kazal zadnjo plat kosmatemu zlodeju. Za Lorette in njenim kavalirjem sta stala livrirana lakaja. Ni me opazila.

Nadaljeval sem obhod, ne da bi mi bilo mar izmučenih nog. Obstal sem pred veliko kolibo, na kateri je bila obešena slika, ki mi je pritegnila pozornost. Pred visokim plamenom je stal čarodej s koničasto čepico in z našivkom živalskih znamenj na ramenih ter okrog bokov. Levica se mu je izgubljala v valoviti beli bradi, v desnici pa je držal palčico, obrnjeno proti dimu, iz katerega se je vila kot senca v svetlo tenčico odeta postava zaprtih oči. Pod to spretno, a v kričočih barvah naslikano podobo, je bilo napisano:

»Sloviti nekromant, čarodej in mojster sedmih svobodnih umetnosti Arkadius Chrysopontus iz Odenburga, imenovan madžarski dr. Faust.«

Sarasti klovn, ki je bil ravnokar z medeninastim rogom nadtrobil odsekane zvoke lajne, je z vsakovrstnimi šaljivimi kretnjami in z vpitjem pozival občinstvo, naj obišče predstavo, ki se bo takoj začela.

Prva sta vstopila vojaka v belih suknjah, spremljajoč bohotno razviti dekleti. Sledilo je nekaj meščanov z ženami in mladih ljudi obojega spola, ki so si s ceneno vstopnico pridobili pravico do ogleda. Iz neznanega nagiba sem se jim pridru-

žil in sedel na zasitno klop pred šibko osvetljenim odrom.

Ob prvi točki je nastopil klovn, ki je ob zaključku predstave nekaj obveznih zaušnic. Nato se je pojavil čarodej, ki je predstavljala slika na kolibi, in pokazal, kar sem bil priča. Čarodej z umetno brado nas je s svojim rokohitrim govorom navdušil. S težavo mu je debeli meščan posodil ključ, vendar je čarodej v njem priredil palačinke, potegnile iz njega obilo trakov, belih zajčkov in stekleno posodo s plavajočimi ribicami. Slednjič pa je stolkel v svojem možnarju izpod nog uro, ki jo je potem nepoškodovano vzel iz torbice hinitaj se dekleta.

V drugem delu predstave je prešel k zahtevnejšim nam. Utrgal je glavo belemu in črnemu golobu ter ju zopet ozdravil, tako da je imel beli golob črno in črni golob belo glavo. Ob tem prizoru mi je postalo tako slabo, da hotel oditi iz kolibe. Ker pa bi s svojim vstajanjem hotel stavo, sem raje nekaj časa mižal, dokler mi ni slabost minila. Ko sem zopet pogledal, sem ob navdušenem plaskanju gledalcev videl uspeli prizor: pokopališče, ki ga je spremljal mesec. Vitek, gladko obrbit mož, odet v črn plašč, se je sprehajal med nagrobniki in v samogovoru pripovedoval, da tu pogosto straši. Zato namerava razkrinkati in zgrabiti zločinca, ki se skriva za masko strašila. Ura je bila polnoč.

Med zadnji udarec, je bilo čuti umetno izzvano zavijanje. Med grobovi se je pojavilo belo, v mrtvaški prt zavito, nitje in s bližalo možu.

Ta se je spočetka zdrzil, nato pa je izdril meč in prebod strašilo. Dobro smo razložili, kako je bleščeča rezila potisnil skozi telo strašila, ne da bi mu s tem škodoval. Bledel se je tedaj seveda zbal, zavrgel meč in pobegnil, medtem ko se strašilo zmagovalno zaplesalo. Začeli so spuščati Predstava je bila končana. Občinstvo je odšlo domov za voljno. Tudi jaz sem vstal, vendar sem se približal odrom, sem domneval, da je bila neranjiva prikazen zrca, ki je projiciral na oder igralec, odet v belo obleko. Zrcalo je nekakšni klopi pod poševno stekleno ploščo. Zrcalo je sestavljeno iz treh enakih delov, kar sem si mislil že predstavo, ko sem opazil poševne senčne pasove.

V kolibi sem ostal sam. Neslišno se mi je približal ro hitrec v obleki čarodeja in borilca s pokopališča.

Jedrnato sem se mu opravičil, češ da sem odlozil samo stvenega zanimanja preveril pravilnost svoje domneve. Sem zadovoljeval. Poudaril sem, da mi nikakor ne morem (zmanjšati uspeha) s širjenjem vesti o svojem odkritju, ki mene ni novo.

»Gospod se na stvari očitno spozna!« mi je vildno odgovoril in se poklonil. »Morebiti pa imam čast pozdraviti mojstra bele magije?«

»To sicer ne . . .« sem odvrnil. »Prepričati me ni samo, ali je bil odlični učinek prikazni izzvan z veščimi vrnim zrcalom, ali pa s poševno postavljeno stekleno ploščo, ki je v takšni izmeri, kolikor vem, zelo draga. Če se izdelujejo edino v Benetkah.«

VESTNIK

DELEGATSKI

Delegatsko glasilo
občine
Murska Sobota

Št.: 4
12. maj 1983

VSEBINA 4. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA

- predsedniki zborov sklicujejo seje 26. maja 1983
- uresničevanje razvojnih usmeritev kmetijstva v občini M. Sobota
- stališča, priporočila, usmeritve in sklepi o investicijskih vlaganjih v občini M. Sobota
- poročilo o uporabi sredstev za financiranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti v letu 1982 in predlog razdelitve sredstev v letu 1983

Predsedniki zborov skupščine občine Murska Sobota sklicujejo

15. sejo Zbora združenega dela
15. sejo Zbora krajevnih skupnosti
15. sejo Družbenopolitičnega zbora

Seje bodo v četrtek, 26. maja 1983 ob 8. uri v veliki sejni dvorani Skupščine občine Murska Sobota.

Predsednik Zbora združenega dela in predsednik Zbora krajevnih skupnosti predlagata naslednji začasni

dnevni red:

1. izvolitev in poročila verifikacijskih komisij,
2. potrditev zapisa skupnega zasedanja zborov občinske skupščine z dne 14. aprila 1983,
3. uresničevanje razvojnih usmeritev kmetijstva v občini,
4. stališča, priporočila, usmeritve in sklepi o investicijskih vlaganjih v občini M. Sobota,
5. družbeni dogovor o izgradnji in financiranju spominskega obeležja NOB na Vaneči,
6. poročilo o uporabi sredstev za financiranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti v letu 1982 in predlog razdelitve sredstev v letu 1983,

7. predlog odloka o ustanovitvi Sveta občine Murska Sobota,
8. delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja,
9. predlogi, sklepi, mnenja in obvestila.

DELEGATI DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA bodo obravnavali 2., 3., 4., 5., 7., 8. in 9. točko zgoraj predlaganega dnevnega reda.

Gradivo za obravnavo 3., 4. in 6. točke dnevnega reda je objavljeno v tej številki Delegatskega vestnika.

Gradivo za obravnavo 2. točke dnevnega reda bo posredovano vodjem delegacij, vodjem konferenc delegacij ter delegatom Družbenopolitičnega zbora.

Družbeni dogovor in obrazložitev (5. točka dnevnega reda) sta objavljena v Vestniku, z dne 28. aprila 1983.

Gradivo za obravnavo 7. točke dnevnega reda je bilo kot osnutek posredovano vodjem delegacij, vodjem konferenc delegacij in delegatom Družbenopolitičnega zbora dne 14. 3. 1983. Ker na osnutek niso bile dane konkretne pripombe oziroma predlogi za dopolnitve, bo predlog odloka obravnavan v enakem besedilu kot osnutek.

Informacija k 8. točki bo podana na seji.

Uresničevanje razvojnih usmeritev kmetijstva v občini Murska Sobota

UVOD

Predloženo gradivo je izdelano na pobudo občinske skupščine. Preko prikaza sedanjega stanja kmetijstva v občini ter določenih podatkov organiziranosti, rezultatov poslovanja, proizvodnje, odkupa, investicijske aktivnosti ter dela pospeševalne službe in drugih, ki sodelujejo v kmetijstvu, se želi ugotoviti uresničevanje nalog in ciljev opredeljenih s srednjeročnimi planskimi dokumenti.

Na podlagi ugotovitev iz predloženega gradiva in javne razprave, bi se naj izoblikovali predlogi za podvzemanje ukrepov za hitrejše in doslednejše uresničevanje sprejetih nalog in ciljev s področja kmetijstva.

Pri izdelavi materiala so se predlagatelji posluževali podatkov statistike, službe družbenega knjigovodstva, Poslovne

skupnosti za razvoj kmetijstva in živilske industrije v Sloveniji, Hranilno kreditne službe KZ Panonke ter informacij OZD in skupnosti s področja kmetijstva v občini.

1. TEMELJNI CILJI IN NALOGE RAZVOJA KMETIJSTVA

Zbori občinske skupščine so na seji dne 5. oktobra 1979 sprejeli smernice za pripravo družbenega plana v katerih so določene tudi smeri razvoja kmetijske dejavnosti v obdobju 1981—1985. Na osnovi smernic so bili izdelani in sprejeti planski dokumenti OZD in dogovor o temeljnih družbenega plana občine in družbeni plan občine za obdobje 1981—1985, ki dajejo kmetijstvu in živilski industriji poseben poudarek v razvoju občine. Tako opredelitev poogjujejo primerjalne prednosti, ki jih imamo v občini v zemljiških in predelovalnih zmogljivostnih.

Za obdobje 1981—1985 so na področju kmetijstva opredeljene naslednje naloge:

- nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov v celotnem kmetijsko-živilskem kompleksu,
- povečanje in stabilnost pri ponudbi hrane v skladu s potrebami domačega trga in izvoza,
- varovanje in učinkovitejše izkoriščanje kmetijskih površin, kot dobrin splošnega družbenega pomena,
- povečanje reproduktivne sposobnosti panoge ter izboljšanje življenjskih in delovnih razmer aktivnega kmetijskega prebivalstva.

Poleg tega je izpostavljena potreba po pospešeni rasti družbene proizvodnje in nadaljnjem združevanju kmetov, naraščanje produktivnosti dela, nujnosti strukturnih sprememb v zasebni kmetijski proizvodnji, izenačevanju pogojev za pridobivanje dohodka in zagotavljanje socialne varnosti ostarelih kmetov.

Znotraj dejavnosti kmetijstva daje srednjeročni plan prednost rastlinski proizvodnji (pridelava krmnih rastlin, pese), melioracijam, komasacijam, vzpostavitvi obrambnega sistema pred točo, večanju proizvodnje vrtnin, sadik in sadja, kakovostni in količinski rasti živinoreje (goveda, prašiči, perutnina), ter krepitvi pospeševalne službe.

II. DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI KMETIJSKEGA PREBIVALSTVA

Podatki popisa prebivalstva iz leta 1981 kažejo, da živi v občini 64.299 prebivalcev ali za 0,7 % več kot leta 1971. V SR Sloveniji se je v istem obdobju povečalo prebivalstvo za 8,6 %.

Iz socialno-ekonomske sestave prebivalstva, ugotovimo, da je pri posameznih kategorijah prebivalstva v občini v zadnjih desetih letih prišlo do naslednjih sprememb:

	1971	1981
— kmetijsko prebivalstvo skupaj	33.577	20.962
— delež kmetijskega prebival. v skup. prebiv.	57 %	35 %
— aktivno kmetijsko prebivalstvo	24.455	16.506
— delež aktivnega kmetij. prebival. v skupnem aktiv. prebivalstvu	68 %	46 %
— kmečki prebivalci (zasebni proizvajalci)	23.812	16.148
— od tega vzdrževane osebe	9.122	4.456

Delež kmetijskega prebivalstva se je v občini znižal za 22 odstotnih točk in je precej nad republiškim povprečjem. V SR Sloveniji je bilo po podatkih popisa v letu 1981 9,1 % kmetijskega prebivalstva oz. za 11,3 % manj kot leta 1971. Najhitrejša zmanjševanje kmečkega prebivalstva je prisotno v zadnjem desetletju. Od leta 1950 se je njihovo število zmanjšalo za polovico.

V občini je 7.779 gospodarstev udeleženih v pokojninskem zavarovanju. V strukturi zavarovancev je 300 ali 3,8 % starih do 40 let, 1209 oz. 15,5 % zavarovancev v starosti od 40 do 50 let in 6.270 ali 80,7 % starih nad 50 let. Na osnovi teh podatkov lahko sklepamo, da se bo število kmečkih prebivalcev v prihodnje še naprej zmanjševalo. Kljub takim gibanjem pa ugotavljamo, da število kmečkih gospodarstev (zavezanci davka na dohodek iz kmetijstva) ne upada adekvatno upadanju števila prebivalstva. Od leta 1972, ko je bilo v občini 13.035 gospodarstev se je njihovo število znižalo na 12.110 oziroma za 7 %, število kmečkega prebivalstva pa se je v enakem obdobju zmanjšalo za 32 %.

Temu primerno se je povečalo število tako imenovanih polkmečkih ali mešanih gospodarstev, ki jih je 4.331. Njihovo število se stalno povečuje kar zadržuje neugodno posestno in parcelno strukturo kmetijskih zemljišč. To predstavlja določeno oviro za razvoj kmetijske proizvodnje, saj se ravno ti kmetovalci često zelo indiferentno obnašajo do ukrepov zemljiške politike. Posledice so neugodno tudi zato, ker tako strukturo spremlja velik obseg mehanizacije in drugih osnovnih sredstev, ki večajo proizvodne stroške in negativno vplivajo na konkurenčno sposobnost kmetijske proizvodnje v mednarodni delitvi dela. Mešane kmetije so v sedanjem času še nujnost, imajo pa v primerjavi z velikimi in čistimi kmetijami omejene možnosti razvoja.

III. ORGANIZIRANOST KMETIJSTVA

Nosilec kmetijske dejavnosti in največja delovna organizacija v občini, ki se ukvarja s kmetijstvom je Kmetijsko gospodarstvo Rakičan s svojimi TOZD-i:

Poljedelstvo in govedoreja Beltinci, ki se poleg poljedelstva ter pitanja in vzreje govedi kot glavne dejavnosti ukvarjajo tudi z vinogradništvom in sadjarstvom;

— Prašičereja Beltinci, kjer vrše vzrejo prašičev;

— Tovarna močnih krmil v Murski Soboti, ki je s svojo dejavnostjo uvrščena v industrijo.

V kmetijsko proizvodnjo se vključujejo tudi nekatere druge organizacije združenega dela.

AGROMERKUR TOK Perutninar proizvaja valilna in konzumna jajca ter enodnevne piščance, izvaja vzrejo brojlerjev v lastnih pitališčih, ter organizira kooperacijsko vzrejo perutnine.

SOBOTA TOZD Vrtnarstvo prideluje okrasne in zelenjavne sadike ter rezano cvetje in lončnice, ukvarja se z urejevanjem in vzdrževanjem vrtov, parkov in zelenic ter opravlja določene agrotehnične storitve.

Nosilec razvoja in organizator zasebne kmetijske proizvodnje je Kmetijska zadruga Panonka, ki ima organizirano lastno proizvodnjo na področju poljedelstva, živinoreje, sadjarstva in vinogradništva, kot poglavitno dejavnost pa organizira in pospešuje individualno kmetijsko proizvodnjo, odkup kmetijskih proizvodov ter oskrbuje kmetovalce z repromateriali in zaščitnimi sredstvi. V TOZD Semena pridelujejo semena, čebulice in razne okrasne rastline. V ustanavljanju je nova TOZD Sadjarstvo in vinogradništvo.

Poleg omenjenih organizacij se v kmetijsko dejavnost vključujeta tudi Živinorejski zavod in Veterinarska postaja.

Živinorejsko veterinarski zavod opravlja pretežno storitve za varstvo, zdravljenje in umetno osemenje živine, usmerja in pospešuje živinorejo, vrši selekcijo goved in prašičev ter skrbi za vzrejo, odkup in prodajo rodovniške plemenske živine. V letu 1982 je začel z delom tudi laboratorij za ugotavljanje kvalitete živalske krme.

Veterinarska postaja v glavnem skrbi za preventivo in zdravljenje živali.

IV. EKONOMSKI POLOŽAJ KMETIJSTVA

Kmetijstvo v občini M. Sobota ustvarja okoli 15 % vrednosti družbenega proizvoda gospodarstva (v SRS 5 %). Njegov delež v družbenem proizvodu občine se iz leta v leto večja, zlasti delež zasebnega kmetijstva.

I. Družbeni sektor

V strukturi družbenega proizvoda občine zavzema družbeni sektor kmetijstva vedno večji delež. Od 5,9 % (SRS 1,6 %) v letu 1976 se je njegova udeležba v letu 1981 povečala na okoli 7,1 % (v SRS 1,8 %). Združeno delo kmetijstva ustvari okoli 40 % (v SRS okoli 30 %) družbenega proizvoda kmetijstva ostalih 60 % pa odpade na samostojno osebno delo. V strukturi družbenega proizvoda celotnega kmetijstva v letih 1976—1981 v občini ni bilo bistvenih sprememb, delež združenega dela je znašal okoli 40 %, medtem ko se je udeležba združenega dela v SRS iz 25 % leta 1976 povišala na okoli 31 % v letu 1981.

Družbeni proizvod združenega dela kmetijstva je v letih 1976—1981 naraščal povprečno letno po stopnji 35,6 % (v SRS 30,9 %) in je izkazoval hitrejšo rast kot celotno združeno delo v občini ki je imela v obravnavanih letih povprečno 31 % letno rast (v SRS okoli 28 %).

Organizacije združenega dela s področja kmetijske dejavnosti so v letu 1982 ustvarile 3,531 milijonov din celotnega prihodka ali 11,28 % celotnega prihodka gospodarstva občine. Povprečna letna stopnja rasti celotnega prihodka kmetijstva v letih 1980—1982 znaša 58,7 % in je za okoli 15 indeksnih točk višja od povprečne rasti v gospodarstvu občine.

V letu 1982 so OZD kmetijstva ustvarile 666 milijonov din dohodka, kar je 11,1 % dohodka doseženega gospodarstva občine. Dohodek je od leta 1980 v kmetijstvu naraščal letno za 56,7 % v gospodarstvu pa za 33 %.

Porabljena sredstva so se v kmetijstvu v letih 1980—1982 povečala povprečno letno za 59 % v gospodarstvu občine pa za 46,9 %.

Čisti dohodek dosežen v organizacijah kmetijske dejavnosti je v lanskem letu znašal 388 milijonov din oziroma 9,3 % čistega dohodka gospodarstva občine. V zadnjih treh letih je čisti dohodek naraščal po stopnji povprečno 48,7 % letno (v gospodarstvu za 24,7 %).

V letu 1982 je družbeni sektor kmetijstva razpolagal z 13,4 % vseh sredstev za reprodukcijo gospodarstva občine. V lanskem letu so znašala sredstva za reprodukcijo kmetijstva 236,5 milijonov din in so se v zadnjih treh letih povečala povprečno letno za 91 %, oziroma za okoli 52 indeksnih točk hitreje kot v celotnem gospodarstvu občine.

V družbenem sektorju kmetijstva se v letih 1980—1982 beleži tudi porast kvalitativnih kazalcev uspešnosti poslovanja. Izboljšala se je rentabilnost, ekonomičnost in produktivnost poslovanja.

Osebnih dohodkov zaposlenih v kmetijstvu so višji od povprečja v gospodarstvu občine. V letu 1982 je znašal povprečni osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu 12.763 din, v kmetijstvu pa 14.786 din. Osebnih dohodkov so višji tudi od povprečja v republiki. V letu 1982 je bil v SR Sloveniji povprečni osebni dohodek v gospodarstvu 14.040 din in v kmetijstvu 14.466 din.

V družbenem sektorju kmetijstva je bilo v letu 1982 zaposlenih 855 delavcev. V letih 1980—1982 se je število zaposlenih delavcev kmetijstva povečalo za 16,5 % ali povprečno letno za 7,8 %. Delež zaposlenih v kmetijstvu se je v celotnem številu zaposlenih povečal od 5,2 % v letu 1980 na 5,8 % v letu 1982.

V letu 1981 je bilo po podatkih statistike v organizacijah kmetijske dejavnosti zaposlenih okoli 50 % nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev, 10 % kvalificiranih, 0,3 % visokokvalificiranih, 5 % delavcev z nižjo izobrazbo, 20 % delavcev s srednješolsko izobrazbo ter 13 % zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo.

Kvalifikacijska struktura zaposlenih v kmetijstvu v občini in SRS je naslednja:

	Vs	Vš	SR	NŽ	VKV	KV	PKV	NKV
v občini 1981	7,6	5,7	19,8	5,5	0,3	10,0	22,8	28,3
v SRS 1981	5,6	4,3	16,1	4,5	2,1	25,8	19,0	22,6

Iz tabele je razvidno, da je glede na kvalifikacijsko sestavo v kmetijski dejavnosti v občini zaposleno v primerjavi s povprečjem SRS več nekvalificiranih, polkvalificiranih in delavcev z nižjo, srednjo, višjo ter visokošolsko izobrazbo, medtem, ko je visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev manj.

2. Zasebni sektor

V občini Murska Sobota je 12.110 kmečkih gospodarstev. Število kmetij, kjer delajo vsi člani gospodarstva izključno na lastni kmetiji je okrog 3.500. Trenutno je usmerjenih za določeno proizvodnjo od 1500—2000 kmetij, 7898 pa jih proizvodno sodeluje v glavnem z KZ Panonko in Agromerkurom.

Zasebna kmetijska gospodarstva so v letu 1981 dosegla proizvodnjo v vrednosti 2.472 milijonov dinarjev, materialni stroški pa so znašali 1.850 milijonov din. S takimi rezultati so kmetijski proizvajalci ustvarili družbeni proizvod v višini 621.607.—tisoč dinarjev, kar je 67,5 % vrednost družbenega proizvoda samostojnega osebnega dela v občini (v SR Sloveniji 44,5 %). V obdobju 1975—1981 je v zasebnem sektorju kmetijstva naraščala vrednost kmetijske proizvodnje po stopnji 36 % povprečno letno, materialni stroški 35 % in družbeni proizvod 39 % letno. Dosežene so bile hitreje rasti od povprečnih v občini in SR Sloveniji. Družbeni proizvod je v zadnjih petih letih naraščal v občini kot celoti po stopnji 30,8 %, v kmetijstvu 35,6 %, v SR Sloveniji kot celoti 23,6 % in v kmetijstvu 25,2 % povprečno letno.

Na kmečkega prebivalca je bilo v letu 1981 doseženo v občini 38.494 din družbenega proizvoda v SR Sloveniji pa 78.627 din. V celotni vrednosti družbenega proizvoda kmetijstva je zasebno kmetijstvo udeleženo v občini s 60,8 %, v SR Sloveniji s 73,4 %.

Kmetje so v letu 1981 ustvarili 590.527 din narodnega dohodka ali 68 % od vrednosti ustvarjene s samostojnim osebnim delom v občini (SRS 44,7 %). Gibanje narodnega dohodka ali ali 68 % od vrednosti ustvarjene s samostojnim osebnim delom v občini (SRS 44,7 %). Gibanje narodnega dohodka je bilo približno enako družbenemu proizvodu.

V strukturi vrednosti proizvodnje predstavlja največji del prireja živine (31,3 %), precejšen delež k vrednosti prispevajo tudi živalski proizvodi (18,6 %). V zadnjih treh letih se je sestava vrednosti proizvodnje nekoliko spremenila. Povečala se je udeležba žitaric, industrijskih rastlin in perutninarstva, znižuje pa se vrednost proizvodnje krmnih rastlin, travnikov in pašnikov, prireja živine, živalskih proizvodov ter gozdarstva. V letih 1979—1981 je bila po posameznih panogah dosežena naslednja vrednost proizvodnje:

Panoga	VREDNOST PROIZVODNJE — v 000 din			STRUKTURA V %			Povprečna letna rast v %
	1979	1980	1981	1979	1980	1981	
Žita	241.437	394.497	618.502	20,8	23,4	25,0	60,0
stranski pridel. žit	17.428	11.468	8.800	1,5	0,7	0,4	— 30,0
Industrijske rastline	7.048	15.480	36.256	0,6	0,9	1,5	226,7
Vrtnine	51.648	88.812	128.733	4,4	5,3	5,2	57,8
krmske rastline	46.538	53.714	74.435	4,0	3,2	3,0	26,1
Travniki in pašniki	69.531	69.198	110.200	5,0	4,1	4,5	25,7
Presno sadje in grozdje	29.773	71.357	62.382	2,6	4,2	2,5	44,6
Predelava sadja in grozdja	27.490	60.335	67.733	2,4	3,6	2,7	56,8
Prireja živine	399.130	548.268	773.892	34,3	32,6	31,3	38,9
Živalski proizvodi	221.284	290.993	460.666	19,0	17,3	18,6	44,2
Perutninarstvo	25.698	45.304	81.983	2,2	2,7	3,3	78,6
Čebelarstvo	1.096	819	1.426	0,1	0,1	0,1	14,0
Dohodki od gozdarstva	18.398	22.817	32.169	1,6	1,3	1,3	31,9
Druge dejavnosti	5.815	9.940	14.994	0,5	0,6	0,6	60,6
SKUPAJ	1.162.314	1.683.002	2.472.171	100	100	100	45,9

V obravnavanem obdobju je vrednost proizvodnje naraščala povprečno letno po stopnji 45,9 %. Najhitreje je naraščala vrednost proizvodnje industrijskih rastlin, nadpovprečno pa so se gi-

bale tudi vrednosti proizvodnje žit, vrtnin, predelava sadja in gozdarstva.

V. RAZVOJ ZADRUŽNIŠTVA IN KOOPERACIJE

1. Organiziranost zadrugištv

Sedanja organizacija združenih proizvajalcev je nastala po sprejetju zakona o združevanju kmetov v letu 1979. Prvotno so bili kmetje organizirani v obratu za kooperacijo Kmetijsko-industrijskega kombinata Pomurka. Preko te oblike organizacije so nastale tudi temeljne zadrugne organizacije v Beltincih, Cankovi, Gornjih Petrovcih, Martjancih, Murski Soboti in Prosenjakovih. Ob volitvah v zadrugne organe 1983 je zadruga imela evidentiranih 6624 članov — združenih kmetov, ki so podpisali SaS o združevanju in izpolnjujejo statutarne pogoje za članstvo. V posameznih TZO je naslednje število članov: TZO Beltinci 948, Cankova 1335, G. Petrovci 1467, Martjanci 673, M. Sobotna 1896 in v TZO Prosenjakovci 305 članov.

Ob ustanavljanju organizacije so za samoupravno organiziranost kmetov bile v razpravi različne variante, ki so tehtale organiziranost tako z vidika ekonomičnosti, kakor možnosti neposrednejšega vpliva združenih kmetov na upravljanje. Štiriletna praksa še ni v celoti potrdila optimalnosti sedanje organiziranosti in so dosedanje razprave dale vrsto pripomb, ki so bile prisotne že v fazi ustanavljanja temeljnih organizacij. Vsekakor je članom — združenim kmetom samim potrebno omogočiti, da ocenijo ali je selanja oblika organiziranosti primerna in zadovoljuje njihove potrebe.

KZ Panonka ima v sestavi tudi dve temeljni organizaciji delavcev, ki dopolnjujeta delo TZO in njihovo proizvodnjo.

Znotraj zadrugne je skladno z zakonskim predpisom organizirana tudi hranilna kreditna služba, ki s svojim potencialom vlog in denarnim prometom predstavlja močno organizacijo. V njej združujejo sredstva tako kmetje, kakor delavci nekaterih organizacij SOZD ABC Pomurka. Hranilno kreditna služba je veliko prispevala k razvoju zadrugištv in večanju kmetijske proizvodnje kmetov z dodeljevanjem in posredovanjem posojil, predvsem za izgradnjo hlevov.

KZ Panonka je kot delovna organizacija vključena v SOZD ABC Pomurka in je tudi članica njene interne banke. Poslovna povezanost znotraj sestavljene organizacije je sorazmerno čvrsta, medtem ko dohodkovna povezanost še ne zagotavlja dolgoročne stabilne proizvodnje. Pretežni del dohodka zadrugne se ustvarja v prometu z živino na tržišču, ki je še vedno neurejeno. Cenovne disparitete zadržujejo mesno industrijo, kot pomemben reprodukcijski člen v položaju, ki povzroča že več let stalne izgube, skromen dohodek zadrugne in odliv dela dohodka organizacijam in posameznikom, ki ne spoštujejo nivo dogovorjenih cen.

Kooperacijski odnosi med kmetijskimi proizvajalci in delovno organizacijo so dobro razviti v Agromerkurju. V temeljno organizacijo kooperantov Perutninar je vključenih 42 kooperantov, ki združujejo sredstva in delo pri proizvodnji piščancev.

S kmetijskimi proizvajalci proizvodno sodeluje tudi Tovarna mlečnega prahu. Odkup mleka je organiziran preko zbiralnic mleka v določenih krajih, obračun prodaje pa se vrši s posredovanjem Kmetijske zadrugne Panonka.

2. Ekonomski položaj KZ Panonka

KZ Panonka se je v letu 1977 reorganizirala. Iz takrat enovite delovne organizacije so bile formirane temeljne zadrugne organizacije in leto kasneje še TOZD Semena.

V letih 1979—1982 je kmetijska zadruga dosegla naslednje poslovne rezultate:

	— v 000 din				
	1979	1980	1981	1982	Pov. let. stop. rasti v % 1980—82
Celotni prihodek	627.436	895.225	1.479.443	1.968.478	46,3
Porabl. sredstva	572.871	820.075	1.369.272	1.205.690	28,2
Dohodek	54.565	75.150	112.416	162.788	43,9
Čisti dohodek	26.525	36.581	52.418	57.651	29,5

Celotni prihodek je v KZ Panonka v letih 1980—1982 rasel povprečno letno za 46,3 %. V strukturi celotnega prihodka so imele največje deleže TZO Kmetijske kooperacije Murska Sobotna, Beltinci in Cankova. TZO Murska Sobotna je povečala svoj delež v celotnem prihodu od 37,1 % v letu 1979 na 38,4 v letu 1982, medtem ko se je delež TZO Beltinci zmanjšal od 17,5 % na 15,4 %.

V obravnavanem štiriletnem obdobju so porabljena sredstva v KZ Panonki porasla povprečno letno za 28,2 %, kar je za 18 indeksovni točk počasnejše od rasti celotnega prihodka. V strukturi porabljenih sredstev je znašal v letu 1982 delež TZO Kmetijske kooperacije okoli 60 %, najmanjši delež porabljenih sredstev pa odpade na TOZD Semena 1,6 %.

V lanskem letu je KZ Panonka ustvarila 163 milijonov din dohodka ali za 298 % več kot leta 1979. Povprečno letno se je dohodek povečal za 43,9 %. V dohodku so bile udeležene TZO Murska Sobotna s 27,5 %, TOZD Semena 15,9 %, TZO Beltinci 12,1 % in TZO Cankova 12,8 %, delež ostalih TZO pa je bil manjši od 10 %.

V letih 1979—1982 se je ekonomičnost poslovanja KZ Panonke izboljšala. Razmerje med celotnim prihodom in porabljenimi sredstvi se je iz 109,5 leta 1979 povečalo v letu 1982 na 163,3. Tudi ustvarjen dohodek na delavca izkazuje po letih rast, saj se je letno povečeval za 33 %.

V KZ Panonki je bilo v lanskem letu zaposlenih povprečno 153 delavcev. V obdobju od 1979 do 1982 se je število zaposlenih povečalo za 26,4 % oziroma povprečno letno 8,1 %.

VI. KMETIJSKA PROIZVODNJA IN ODKUP KMETIJSKIH PRIDELKOV

Hiter razvoj živilsko-predelovalne industrije, potreba po zagotavljanju prehrane prebivalstva in nujnost izvoza viška kmetijske proizvodnje narekujejo pospešen razvoj te dejavnosti. V občini Murska Sobotna so zelo ugodni pogoji za kmetijsko proizvodnjo. Najbolj sta razviti rastlinska in živilska proizvodnja v zadnjem času pa se uspešno razvijajo tudi ostale panoge kmetijstva.

1. Rastlinska proizvodnja in odkup pridelkov

V občini je od skupno 69.163 ha površin 44.993 ha kmetijskih. Od kmetijskih površin odpade na njive 27.692 ha, travnike 12.969 ha pašnike 1551 ha, sadovnjake 2271 ha in vinograde 510 ha.

Struktura površin se z leti nekoliko spreminja. Povečujejo se površine pokrite z gozdovi, zaradi precejšnjih vlaganj v melioracije v zadnjih letih pa se zmanjšujejo nerodovitne površine.

Površine so močno razdrobljene. Skupno je v občini 329.273 parcel, od tega 329.000 v lasti občanov. Nekatere parcele so združene, še vedno pa ostaja 131.581 ločenih kosov zemlje. Na posamezno gospodarstvo odpade v povprečju 10,6 ločenih kosov zemlje, njihova velikost pa znaša 46,6 arov. Še večja pa je razdrobljenost obdelovalnih površin. Od skupno 205.186 parcel obdelovalnih zemljišč je 101.192 parcel orne zemlje. Na kmečko gospodarstvo tako odpade v povprečju 3,10 ha obdelovalne oziroma 1,95 ha orne površine, ki se nahaja na 8 parcelah.

Struktura velikosti kmečkih gospodarstev se v zadnjih 10 letih ni bistveno menjala. Večina gospodarstev (66 %) razpolaga z 2 do 8 ha zemljišč do 2 ha površin ima okoli 18 % gospodarstev, nad 8 ha pa samo 16 % gospodarstev.

Pšenica, koruza, sladkorna pesa, krompir in travniki so v lanskem letu zavzemali 35.370 ha površin.

Pod posameznimi kulturami so bile v letih 1975—1982 naslednje površine.

	— v ha			
	1975	1980	1982	Indeks 1982 1975
Pšenica	8.154	8.494	8.569	105
— družb. sek.	932	804	879	94
— zaseb. sek.	7.222	7.690	7.690	106
Koruza	6.881	8.993	9.255	134
— družb. sek.	697	1.288	1.155	166
— zaseb. sek.	6.184	7.705	8.100	131
Silaž. koruza	1.662	2.343	2.268	136
— družb. sek.	340	226	257	76
— zaseb. sek.	1.322	2.117	2.011	152
Sladkor. pesa	—	335	684	—
— družb. sek.	—	158	325	—
— zaseb. sek.	—	177	359	—
Krompir	2.438	2.029	1.933	79
— družb. sek.	—	—	—	—
— zaseb. sek.	2.438	2.029	1.933	79
Travniki	13.283	12.894	12.661	95
— družb. sek.	238	295	178	75
— zaseb. sek.	13.045	12.599	12.483	96
SKUPAJ	32.418	35.088	35.370	109
— družb. sek.	2.207	2.771	2.794	127
— zaseb. sek.	30.211	32.317	32.576	108

V obdobju od leta 1975 do 1982 so se najbolj povečale površine zasejane s koruzo in pšenico, v zadnjih dveh letih pa se povečujejo tudi površine s sladkorno peso.

Kmetijski proizvajalci so dobro opremljeni s kmetijskimi stroji. V letu 1982 je bilo v občini 6.296 traktorjev od tega kar 6222 pri zasebnih proizvajalcih. Število traktorjev je v združenem delu ostalo enako kot v letu 1975, in sicer 74, povečala pa se je njihova moč. Družbeni sektor razpolaga s traktorji z močjo nad 60 KW, zasebniki pa s traktorji v povprečju moči 26 KW. Glede na leto 1975 je bilo pri zasebnih kmetovalcih v lanskem letu trikrat več traktorjev. Njihovo število je v stalnem porastu. Podobno je pri kombajnih za žitarice. Število teh narašča pri zasebnikih in jih je v letu 1982 bilo 576 (1975 leta 189, 1980 leta 395). V družbenem sektorju je število kombajnov upadlo od 39 leta 1975 na 16 v lanskem letu, zaradi uvajanja sodobnejših strojev z večjo zmogljivostjo in delno tudi zaradi spremembe v strukturi proizvodnje.

Vsled zelo raznolike mehanizacije tako po vrstah kot po proizvajalcih je problem oskrbe rezervnih delov precejšen. Družbeni sektor razpolaga v glavnem s stroji domače proizvodnje kjer je nabava rezervnih delov lažja, medtem ko je bil nakup pri zasebnikih zelo neenoten in v veliki meri iz uvoza, kar otežuje zadostno in pravočasno oskrbo z rezervnimi deli.

Velik pomen za intenziviranje kmetijske proizvodnje ima tudi uporaba umetnih gnojil, zaščitnih sredstev in redna zamenjava semen.

Po posameznih letih je bila uporaba gnojiv v združenem delu okrog 1500 kg v zasebnem sektorju pa od 320—390 kg na ha površine. Poraba gnojil v združenem delu je 4 do 5 krat večja kot samostojnem delu. Slovensko povprečje je nekaj nad 200 kg po ha obdelovalne površine.

Podobno je pri porabi zaščitnih sredstev. Zamenjava semen je dobro razširjena, saj se vsako leto zamenja več kot 30 % semen važnejših kultur, pri koruzi celo več kot 80 %.

Proizvodnja posameznih kultur je po letih različna. Na obseg proizvedenih poljščin vpliva poleg uporabe kvalitetnih semen, gnojil in zaščitnih sredstev tudi vreme. Količina proizvodnje na ha se je v zadnjih letih precej izboljšala.

Pri pridelavi določenih poljščin so bili doseženi naslednji hektarski donosi:

	v dcl/ha			
	1975	1980	1981	1982
Pšenica				
— družbeni sek.	50,6	55,8	35	55
— zasebni sek.	27,0	30,9	20,2	32
Koruza				
— družbeni sek.	48	63,7	64,8	80
— zasebni sek.	30,5	39,2	43,6	48

Silažna koruza				
— družbeni sek.	398	543	332	390
— zasebni sek.	317	436	483	490
Sladkorna pesa				
— družbeni sek.	—	420	396	538
— zasebni sek.	—	393	426	395
Krompir				
— zasebni sek.	108	138	142	148

Pri vseh kulturah se je povečala količina pridelka na enoto površine. Najbolj se je povečala kvaliteta pridelave koruze v obeh sektorjih lastništva, hektarski donosi pa so se izboljšali tudi pri proizvodnji pšenice, sladkorne pese in krompirja.

Še vedno obstaja večja razlika med količinami proizvedenimi na ha pri zasebnikih in tistimi, ki jih pridelava kmetijsko gospodarstvo Rakičan. Vzrok temu je razdrobljenost parcel, manjša poraba umetnih gnojil, slabša obdelava pogosto tudi slaba kvaliteta semen.

Po podatkih statistike so bile v letih 1975—1982 odkupljene oz. prodane naslednje količine kmetijskih pridelkov:

	— v tonah			
	1975	1980	1981	1982
Pšenica in riž	5.386	5.252	3.096	11.466
— združeno delo	3.450	4.047	1.074	4.576
— zasebno delo	1.936	1.205	2.022	6.890
Krompir	1.595	4.764	6.621	7.252
— združeno delo	—	—	—	—
— zasebno delo	1.595	4.764	6.621	7.252
Sladkorna pesa	—	11.655	24.285	34.053
— združeno delo	—	8.035	13.189	16.993
— zasebno delo	—	3.620	11.096	17.060

Odkup poljščin narašča pri pšenici in žitaricah pa je bil v lanskem letu realiziran rekordni odkup. Odkup sladkorne pese tudi narašča, vendar še vedno niso zagotovljene zadostne količine.

V lanskem letu so kmetje začeli prodajati tudi koruzo. Odkupljeno je bilo okoli 1000 ton koruze.

2. Živalska proizvodnja in odkup

V občini je bil v letu 1981 stalež živine v družbenem sektorju 3.034 komadov goveda, 45.130 komadov prašičev in okoli 500.000 komadov perutnine. Pri zasebnikih je bilo 45.130 komadov goveda, 54.860 komadov prašičev in 145.200 komadov perutnine.

Odkup živine je v letu 1982 upadel. V tem letu je bilo v obeh sektorjih lastništva odkupljeno 5.546 ton goved, v letu 1980 pa 7.360 ton goved. Prirast govedi se je v tem obdobju sicer povečal, prodaja pa se je v občinskem merilu zmanjšala. Letno se mimo organizirane prodaje odkupi 1000 do 2000 ton goved, za lansko leto pa se ocenjuje, da je bila ta številka dvakrat večja.

Pri prašičih se je proizvodnja in prodaja v združenem delu povečala. Od prodaje 2.209 ton prašičev v letu 1980 se je prodaja v letu 1982 povečala na 6.793 ton ali za 3 krat. V zasebnem sektorju odkup kljub večjemu prirastku prašičev stagnira, ob tem pa je močna prodaja pitanih prašičev izven občinskih meja.

Tržna proizvodnja perutnine pri kooperantih narašča in je v zadnjih 3 letih narasla od 2.179.000 komadov ali 4.063 ton na 2.631.000 komadov oz. 4.826 ton. Prodaja perutnine v družbenem sektorju znaša letno okoli 4.700 ton in je od leta 1980 v približno enakem obsegu.

Odkupljena količina mleka v letu 1982 stagnira. Največji odkup mleka na področju občine je bil v letu 1980, ko je bilo dokupljeno 27.798.000 l mleka, v letu 1982 pa samo 26.045.000 l. Vzrok znižanju odkupa mleka je v podražitvi krmil in v opuščanju reje krav. Vrednostno predstavlja odkup mleka pri zasebnih proizvajalcih 30 % od vseh prodanih kmetijskih proizvodov.

Odkup oz. prodaja živalske proizvodnje je v obravnavanem obdobju naslednja:

	1975	1980	1981	1982
Goveda v t	6.477	7.360	6.790	6.086
— združeno delo	1.982	1.359	1.082	1.266
— zasebno delo	4.495	6.001	5.708	4.820
Prašiči v t	3.542	5.070	5.952	9.430
— združeno delo	1.925	2.209	3.012	6.793
— zasebno delo	1.617	2.861	2.940	2.637

Perutnina v t	3.942	4.802	4.692	4.790
— združeno delo	3.942	4.802	4.692	4.790
Mleko v 000 l	16.286	27.789	26.795	26.045
— združeno delo	425	444	403	401
— zasebno delo	15.861	27.345	26.392	25.644
Jajca v 000 kom	1.481	514	586	614
— združeno delo	—	287	336	265
— zasebno delo	1.481	227	250	349

Močno je porasla prodaja prašičev v združenem delu zaradi povečanja kapacitet v KG Rakičan.

3. Ostale panoge kmetijstva

V zadnjem času se vse večja pomembnost daje tudi ostalim panogam kmetijstva. KG Rakičan in KZ Panonka imata urejene sadovnjake v katerih pridelujeta jabolka, hruške, slive, breskve in višnje. Precej sredstev namenljajo tudi obnovi vinogradov.

Močno se je razširilo intenzivno pridelovanje vrtnin, semen, okrasnega grmičevja in čebulic pa tudi sadnih dreves.

4. Izvoz

Kmetijstvo se s tržnimi viški uspešno vključuje v izvozna prizadevanja. Na zunanjih tržiščih se s proizvodi pojavljajo KG Rakičan, Živinorejsko veterinarski zavod in KZ Panonka.

KG Rakičan izvaža posredno preko Mesne industrije predvsem meso mlado pitane govedi in prašičev ter konzerve. Pred leti je organizacija izvažala tudi jabolka.

KZ Panonka ima v TOZD Semena organizirane kooperacijsko proizvodnjo s partnerjem na Nizozemskem preko katerega izmenjuje sadne sadike, semena in okrasne rastline. Panonka v zadnjih letih povečuje izvoz proizvodov svojih kooperantov in drugih kmetovalcev. Tako izvaža krompir, hren, kumarice, jabolka in slive, ribez in višnje iz lastnih nasadov, belo repo ter pesne rezance.

V letih 1981 in 1982 so posredno preko Mesne industrije izvažali tudi govejo živino in sveže meso iz kmečke proizvodnje. V lanskem letu je znašal izvoz Panonke 15.859 tisoč din in se je glede na leto 1980 povečal za štiri krat.

Individualni kmetijski proizvajalci in njihovi družinski člani se v izvoz vključujejo tudi z zbiranjem gozdnih sadežev in polžev, ki se preko ABC Pomurke DO Zunanja trgovina in drugih OZD prodaja na tuje.

Večji del izvoza kmetijskih proizvodov gre v Italijo, pomembnejši pa je tudi izvoz v Avstrijo.

VII. POSPEŠEVANJE KMETIJSKE PROIZVODNJE

Koncept pospeševalne službe v SR Sloveniji je bil postavljen leta 1968. Služba je organizirana na treh ravneh:

- v kmetijskih organizacijah
- v območnih zavodih
- v republiških institucijah (zadružna zveza), kmetijski inštitut, fakulteta in višja šola).

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan ima na ravni delovne organizacije organizirano tako delitev dela, ki zagotavlja uvajanje sodobne tehnologije v neposredno proizvodnjo na ekonomskih enotah oziroma v temeljnih organizacijah. Ta služba povezuje organizacijo tudi z institucijami v Sloveniji in drugih republikah in pri določenih nalogah tudi z živinorejsko-veterinarskim zavodom v M. Soboti. Na področju pospeševanja lastne proizvodnje tesno sodeluje s Srednjo kmetijsko šolo v Rakičanu, predvsem pri preiskovanju pogojev za introdukcijo visokorodnih sort določenih poljščin.

Pospeševalna služba v Kmetijski zadrugi je organizirana na ravni temeljnih organizacij. Ta je povezana z živinorejsko-veterinarskim zavodom in republiškim centrom pri Zadružni zvezi Slovenije. Osnovni problem službe je do nedavnega bil v njeni skromni zasedenosti. Šele v letu 1982 je z udeležbo republiških in občinskih intervencijskih sredstev to službo uspelo kadrovsko okrepiti. Kmetijska zadruga zaposluje sedaj naslednje število pospeševalcev.

	dipl. ing.	inženir	kmet. teh.	skupaj
Skupne službe	5	4	—	9
TZO Beltinci	—	3	—	3
TZO Cankova	—	2	1	3
TZO Gornji Petrovci	—	2	—	2
TZO Martjanci	1	—	—	1
TZO M. Sobotna	1	5	1	7
TZO Prosenjakovci	—	—	1	1
Skupaj	7	16	3	26

Kmetijska pospeševalna služba v zadrugi dela pretežno na področju usmerjanja kmetij in organizaciji tržne proizvodnje. Težišče dela je na uvajanju biooških in tehničnih inovacij, širjenju in pravilni rabi gnojil, semena in zaščitnih sredstev. Sem sodi tudi uvajanje novih načinov prehrane v živinoreji, uvajanje novih gradenj, organizira pa tudi melioracije in komasacije. Uspeh pospeševalne službe se v prejšnjih letih kaže predvsem na področju uvajanja novih vrst pšenice in koruze, na uvajanju proizvodnje sladkorne pese, ustanavljanju strojnih skupnosti, uvajanju siliranja krme in na načrtnem usmerjanju investicij na kmetijah. Služba sodeluje tudi v raznih oblikah izobraževanja v okviru predavanj, demonstracij, organiziranju razstav, tečajev in ekskurzij.

V živinorejsko-veterinarskem zavodu delujejo strokovnjaki specialisti predvsem za področje živinoreje (govedo, prašiči), poljedelstva, kmetijske gradnje, sadjarstva, krmljenja živali in za kmetijsko gospodinjstvo. Zavod skrbi za reprodukcijo plemenjakov in semena za osemenjevanje, opravlja osemenjevanje na območju občine in organizira sejme (avkcije) plemenskih telic in krav. Zavod zaposluje 3 magistre, 9 diplomiranih inženirjev, 8 inženirjev in 19 kmetijskih tehnikov.

Financiranje pospeševalne službe je bilo do leta 1980 neurejeno. Šele leta 1982 se je s formiranjem republiških in občinskih intervencijskih sredstev izboljšalo.

Prihodki intervencijskih sredstev, ki se v občini zbirajo pri skupnosti za pospeševanje kmetijstva znašajo:

	Real. 1982	— v din Plan 1983
Saldo iz prej. leta	220.142	1.883.490
Proračun občine	1.800.000	—
Sredstva po sporazumu	1.450.928	1.428.000
Davek na OD	14.276.893	22.300.000
	17.747.663	25.611.490

Pretežen del sredstev je bil v letu 1982 porabljen za udeležbo pri uveljavljanju sredstev republiškega intervencijskega sklada. Po posameznih področjih je bila poraba sredstev za posamezne namerne naslednja:

V živinoreji:	
— premiranje 312 krav za povečanje črede	1.560.000.—
— premiranje 1818 plemenskih telic	4.545.000.—
— premiranje 1600 telet za pitanje (občiske potrebe)	1.794.944.—
— premiranje mleka	320.950.—
Rastlinska proizvodnja:	
— regres semenske pšenice	1.241.679
— regres semenske koruze	1.766.000
Kmetijska pospeševalna služba:	600.000
Za lastne programe pospeševanja pa so bila porabljena naslednja sredstva:	
— uvajanje raznih oblik siliranja	140.000
— usmerjanje reje in pitanje govedi za izvoz	150.000
— uvajanje pašno-košnega sistema v reji krav	250.000
— higiensko pridobivanje mleka	84.600
— sofinanciranje stroškov analize krme	400.000
— vzdrževanje žrebca	80.000
— pospeševanje prašičereje	350.000
— pospeševanje poljedelstva	700.000
— pospeševanje sadjarstva	500.000
— zatiranje mastitisa in drugih kužnih bolezni	600.000
— izobraževanje kmečkih proizvajalcev	100.000

Četudi je učinek intervencijskih sredstev po nepolnem letu uveljavljanja težko oceniti je očitno, da so ob sodelovanju teh sredstev bili doseženi predvsem naslednji rezultati:

— kljub prisotni tendenci, se število osnovne črede ni zmanjšalo.

Število osemenitev se je 1982. leta povečalo,

— proti koncu leta se je povečal odkup mleka, ta tendenca se nadaljuje v letu 1983,

— navzlic težavam je bila oskrba z mesom v soboški občini relativno dobra,

— jeseni je bilo zamenjano okrog 500.000 kg semenske pšenice najboljšega sortnega izbora,

— pridelek koruze je bil 1982. leta rekorden tudi zaradi uporabe kakovostnega semena,

— siliranje krme je doseglo visoko stopnjo razširjenosti,

— KZ je zagotovila 2000 pitancev za izvoz z ustrežno kvaliteto,

— na 13 kmetijah je bil vpeljan pašno-košni sistem reje

— 1982 leta je bilo izdelanih načrtov za 43 govejih hlevov za 853 stojišč,

— 1982 je bilo izdelanih 19 načrtov za prašičje hleve za 474 stojišč,

— uspešno je bilo uvedeno pridelovanje soje na 7,70 ha,

— ustanovljene so bile 4 sadjarske skupnosti in izdelani načrti za obnovo 22 ha sadovnjakov,

— doseženi so prvi uspehi v zatiranju mastitisa (kužnega obolenja vimena), ki se širi in bi lahko resno ogrozil proizvodnjo mleka,

— na plemenskem sejmu je bilo s področja občine prodanih preko 800 plemenskih telic in krav,

— opravljenih je bilo 35 predavanj in dva gospodinjstvo-zdravstvena tečaja.

Program investicij v proizvodnji hrane za leto 1983 je osnovan na kontinuiteti dela in izvajanju dolgoročnih usmeritev, predvsem na področju rastlinske proizvodnje in živinoreje. Program predvideva predvsem:

— nadaljevanje prizadevanj za čim večjo proizvodnjo koruze zaradi usmeritve na samooskrbo in možnosti povečanja proizvodnje mesa,

— povečanje števila krav za 500 glav,

— premiranje pitanja 520 ton govejega mesa za potrebe v občini Murska Sobota,

— povečanje števila pospeševalcev v zadrugi za nadaljnje štiri in sofinanciranje stroškov pospeševalne službe v tej organizaciji in ŽVZ,

— nadaljevanje razvoja programov na področju prehrane živali, zdravstvenega varstva živali, selekcije, travništva in poskušništva za uvajanje novih sort poljščin,

— premiranje 26 milijonov litrov mleka z združevanjem sredstev na ravni republike.

Ob sodelovanju sredstev republiškega državnega in zainteresiranih OZD bo posebna pozornost posvečena nadaljnjemu količinskemu in kakovostnemu širjenju sladkorne pese, soje, krompirja in krušnih žit. Uporaba intervencijskih sredstev mora biti usmerjena na doseganje konkretnih učinkov, poraba pa, z vzpostavitvijo drugačne samoupravne organiziranosti skupnosti, čim bolj kontrolirana in družbeno usmerjena.

VIII. INVESTICIJE V KMETIJSTVO

S srednjeročnim planom za obdobje 1981—1985 so bile v občini Murska Sobota na področju kmetijstva predvidene naslednje investicije:

— V KZ Panonka vlaganja v zasebno kmetijsko proizvodnjo predvsem v izgradnjo hlevov in nabavo strojne opreme v okviru strojnih skupnosti, v izgradnjo sušilnic, skladiščnih prostorov ter v obnovo vinogradov in sadovnjakov;

— V KG Rakičan izgradnja in rekonstrukcija objektov za pitano govedo in krave molznice; vlaganja v odkup zemlje in melioracije, obnovo vinogradov in sadovnjakov ter mehanizacije;

— DO Agromerkur rekonstrukcijo obrata za brojlarsko proizvodnjo;

— melioracije zemljišč na površini 3.022 ha od tega 1.707 v družbenem in 1.315 v zasebnem sektorju;

— agromelioracije zemljišč na površini 950 ha;

— komasacije zemljišč na površini 2650 ha;

— ter odkup zemlje za družbeno obdelavo na površini 2.650 ha;

V prvih dveh letih srednjeročnega obdobja so bile v občini realizirane sledeče investicije:

— KZ Panonka je investirala v prostore in sušilnico za dodelavo semen na Hodošu, zgradila skladišče krompirja v Lipovcih, uredila deponije in mesta za prevzem sladkorne pese ter sodelovala pri melioracijah.

— KG Rakičan je rekonstruiral farmo prašičev Jezera in Nemščak, obnovil vinograde in sadovnjake ter vršil nakup zemlje.

— Zivinorejsko veterinarski zavod Murska Sobota je dogradil selekcijski center.

V prvih dveh letih srednjeročnega obdobja je bilo v kmetijske investicije vloženo 409.841.000 din ali okoli 14 % vseh sredstev izplačanih za investicije v občini M. Sobota.

Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva so organizacije združenega dela imele v posameznem obdobju prijavljene naslednje število investicij:

Stanje	Gospodarstvo	
	št. objektov	št. objektov
30. 9. 1980	60	3
31. 3. 1981	59	7
30. 9. 1981	52	8
31. 3. 1982	48	14
30. 9. 1982	69	9

Število investicij in njihova predračunska vrednost je do prvega trimesečja 1982 v porastu v drugi polovici lanskega leta pa je nekoliko upadlo zaradi dokončanja nekaterih investicij.

	v din		
	1980	1981	1982
Sobota TOZD Vrtnarstvo	1.002.259	3.209.832	1.634.370
DO KG Rakičan DSSS	52.345	667.918	630.675
DO KG Rakičan TOZD Poljedelstvo in goved. Beltinci	36.495.027	43.109.425	74.378.038
DO KG R. TOZD Prašiče-reja Rakičan	182.583.569	112.556.389	79.461.418
DO Agromerkur DSSS	98.452	25.031	17.388
DO Agrom. TOK Perut.	69.160	2.910.643	433.237
DO Agrom. TOZD Proiz. per. mesa	26.582.933	5.360.217	20.587.914

Kmetijstvo	Delež vrednosti investicij v kmet. v gospod. inv. v %	
	Predračunska vrednost v 000 din	Delež vrednosti investicij v kmet. v gospod. inv. v %
	379.475	28,4
	534.378	32,9
	542.939	39,8
	559.211	42,6
	541.296	33,4

Posamezne organizacije s področja kmetijstva so v letih 1980—1982, po podatkih iz zaključnih računov za investicije v osnovna sredstva izplačale naslednji obseg sredstev:

	— din		
KZ Panonka DSSS	865.578	187.290	518.513
KZ Pan. TOZD Semena	6.903.297	17.172.043	5.137.815
KZ Pan. TZO M. Sobota	172.680	4.534.727	16.692.602
KZ Pan. TZO Beltinci	1.704.371	31.345.961	5.670.065
KZ Pan. TZO Cankova	2.999.713	577.701	5.591.452
KZ Pan. TZO G. Petrovci	1.554	—	177.042
KZ Pan. TZO Prosenjakovci	205.600	—	53.929
KZ Pan. TZO Martjanci	1.402.096	839.032	6.589.989
Veterinarska postaja	933.392	221.719	83.592
DO Živ. vet. zavod	2.683.354	20.503.826	8.912.813
SKUPAJ — kmetijstvo	264.755.380	243.221.754	226.570.852

V primerjavi z izplačili za investicije v osnovna sredstva v gošpodarstvu občine predstavljajo investicije v kmetijstvo okoli 30 % vrednosti. Največji delež med OZD odpade na KG Rakičan, ki je v preteklih letih precej vlagal v razvoj živinoreje.

Pomembno vlogo pri investicijah zasebnega sektorja ima Hranilno kreditna služba Panonka, katere osnovna naloga je zbiranje prostih sredstev in dajanje posojil za povečano pridelavo hrane.

Glede na namene investicije je Hranilno kreditna služba v letih 1980—1983 namenila individualnim kmetijskim proizvajalcem kredite v naslednji višini:

— v 000 din

namen/leto	1980	1981	1982	1983
zemlja	1.000	1.000	—	—
melioracije	—	42.180	30.000	149.988
jagodičevje	—	—	6.500	—
jablane	—	—	—	—
goveji objekti	34.378	12.370	25.490	41.750
plemenska živina	390	495	320	—
prašič. objekti	13.258	5.270	7.360	13.880
plemenske svinje	5.400	380	250	5.750
perutnina	3.000	—	—	—
skupna nabav. meh.	10.000	10.223	13.570	39.786
individ. mehan.	28.000	28.405	31.176	84.340
skupaj:	95.426	100.323	114.666	335.494

Največji del sredstev je bil namenjen kreditiranju gradnje objektov za živinorejo ter v zadnjih treh letih za izvedbo melioracij, vseskozi pa Panonka preko svojih služb pomaga kmetovalcem pri nabavi kmetijske mehanizacije.

IX. IZOBRAŽEVANJE

Na področju občine se izobražujejo učenci za kmetijske proizvajalce na Srednji kmetijski šoli v Rakičanu. Šola je bila ustanovljena 1983. leta, kot štiriletna tehniška kmetijska šola pa deluje od leta 1959.

Vpisi dijakov v kmetijsko šolo po posameznih letih so bili različni. Tako je v šolskem letu 1978/79 bilo vpisanih na tehniško-kmetijsko šolo 205 dijakov, na dvoletno poklicno šolo za kmetovalce in kmetovalke-gospodinje pa 69 dijakov, medtem ko je bilo v letu 1979/80 vpisanih na tehniško šolo za 1 % manj oz. 203 dijakov in na poklicno šolo za 40 % manj ali 41 dijakov. Leta 1980/81 je bil vpis na tehniško šolo višji za 3 % oz. 210 dijakov, na poklicno šolo pa še nižji za 10 % ali dijakov v primerjavi z predhodnim šolskim letom. Šolsko leto 1981/82 je bilo prelomno leto in sicer je bilo usmerjeno izobraževanje z dvema vzgojno izobraževalnima programoma (VIP) kmetijec in kmetovalec. VIP kmetijec ima smer kmetijec s 3-letnim šolanjem in smer kmetijski tehnik z 4-letnim šolanjem. VIP kmetovalec vsebuje skrajšani program, 2 letno šolanje. V tem šolskem letu je bilo vpisanih na smer kmetijski tehnik 166 dijakov in 49 na smer kmetijec. V srednjo kmetijsko šolo je bilo v šolskem letu 1982/83 231 dijakov, oz. 7 % več kot v letu prej. Po uvedbi usmerjenega izobraževanja se ob vpisih v posameznih letih ugotavlja, da se učenci vpisujejo v glavnem v smeri kmetijski tehnik (4 leta) in smer kmetovalec (2 leti). Okoli 50 % vpisanih dijakov na kmetijski šoli je iz občine Murska Sobota.

Do leta 1982 je uspešno končalo tehniško kmetijsko šolo 791 dijakov in poklicno šolo za kmetovalce in kmetovalke 865 dijakov.

V okviru Srednje kmetijske šole so poleg rednega izobraževanja za poklic kmetijskega tehnika in kmetovalca oz. kmetovalke-gospodinje organizirani razni tečaji in seminarji za dopolnilno izobraževanje strokovnjakov, ki že delajo v proizvodnji. V preteklih letih so bili predvsem v zimskem času ter v času konzerviranja sadja in vrtnin uspešno izpeljani seminarji za kmečke gospodinje.

Srednja kmetijska šola je edina v SR Sloveniji, ki organizira tečaje za kombajniste v sodelovanju s tovarno ZMAJ. Šola razpolaga z 10 ha njivskih površin, na katerih so postavljeni okološki sortni in gnojilni poskusi s poljščinami, ki se pridelujejo pri nas. Šola sodeluje s kmetijskim inštitutom Slovenije, Agroživilsko fakulteto v Ljubljani, Zagrebu ter selekcijskimi zavodi v Jugoslaviji. V poljedelski proizvodnji je šola poskusni center za vsc severovzhodno Slovenijo. Uspešno sodeluje tudi s kmetijskim

gospodarstvom Rakičan kjer v njihovih proizvodnih objektih op-ravljajo dijaki obvezno živinorejsko prakso. Tesno sodelujejo tudi s strokovnjaki in pospeševalci KZ Panonke in Živinorejsko veterinarskega zavoda v Murski Soboti.

V letih 1974—1977 je deloval ob šoli dislociran oddelek Višje agronomske šole iz Maribora, kjer je študiralo ob delu 34 slušateljev.

Leta 1980 je Bioteniška fakulteta omogočila kmetijskim inženirjem študij ob delu za II. stopnjo. Vpisanih je bilo 20 študentov.

Po predvidevanjih bo do leta 1985 na Srednji kmetijski šoli v Rakičanu končalo šolanje okrog 120 kmetijskih tehnikov, 100 kmetijcev in okoli 60 kmetovalcev.

X. UGOTOVITVE

1. V dveh letih izvajanja družbenega plana so zaostrene gospodarske razmere zlasti tržne razmere, v marsičem vplivale tudi na izvajanje smernic kmetijskega razvoja. Zaradi svojega strateškega pomena in zmanjšanih možnosti za uvoz hrane, je kmetijstvo postala prednostna panoga v razvoju in nosi pomemben delež v prizadevanjih za gospodarsko stabilizacijo. Sprejeti so bili ukrepi za zagotavljanje družbenih in bančnih sredstev, ki naj pospešijo naložbe v zemljiške operacije, kmetijske gradnje in opremo, ter za intervencije v neposredni proizvodnji. Cene kmetijskih pridelkov so v tem času rasle hitreje od drugih proizvodov, kar je povečalo dohodek in izboljšalo reproduktivno sposobnost kmetijstva. Spričo manjših zaposlitvenih možnosti in izboljšane položaja panoge, raste interes za delo, za izobraževanje in za obnovo kmečkih gospodarstev.

Z družbenimi ukrepi in združevanjem deviz za uvoz kritičnih reprodukcijskih materialov in za povečanje domačih zmogljivosti za proizvodnjo mineralnih gnojil se uravnavajo najbolj pereča vprašanja oskrbe. Toda razvoj kmetijstva je bil zadnji dve leti tudi pod vplivom negativnih pojavov in tendenc. To so predvsem cenovna neskladja med posameznimi pridelki in med pridelki, reprodukcijskimi sredstvi in cenami mehanizacije. Precejšnje oviro pri razvoju panoge predstavljajo neurejene tržne razmere, predvsem na tržišču pitancev goved, telet in prašičev. Poslabšala se je disciplina in red v reprodukcijski povezanosti, čuti pa se tudi pomanjkanje obratnih sredstev, rezervnih delov in krmnih komponent iz uvoza. Splošne gospodarske razmere in proizvodno dohodkovna soodvisnost so ugodno vplivali na vse večjo izvozno orientiranost panoge. Povečano povpraševanje po kmetijskih pridelkih je povečalo zanimanje tudi za poslovno in proizvodno sodelovanje v širšem prostoru, kar ugodno vpliva tudi na skladnejši regionalni razvoj oz. gospodarski položaj občine.

Na gospodarski položaj panoge sta v dveh letih vplivali tudi dve različni letini, od katerih je bila prva podpovprečna, druga pa zelo dobra. Izboljšanje proizvodnih rezultatov je tudi posledica družbenih posegov v razvoj kmetijstva, predvsem z združevanjem sredstev za melioracije, odpravo posledic elementarnih nesreč in sredstev za intervencije ter večjega interesa porabnikov hrane za hitrejši razvoj te dejavnosti.

2. Delež kmetijskega prebivalstva se je zmanjšal od 57 na 35 odstotkov, aktivnega pa na 16.506, kar je manj kot je število vseh zaposlenih v občini. Neugodna je starostna struktura kmečkega prebivalstva, saj je več kot 80 % prebivalcev starih nad 50 let. Število kmečkih gospodarstev je upadlo le za 7 %, število kmečkega prebivalstva pa za 32 %. Agrarna struktura se spreminja v korist mešanih kmetij. Zato še vedno prevladuje mala posest z neugodno parcelno strukturo. Taka struktura ne zagotavlja hitrejšega razvoja.

3. Organiziranost kmetijstva sloni na veliki stopnji integriranosti in ne kaže tendenc po spremembah. Poslovna povezanost in dohodkovna soodvisnost ni na ravni organizacijske povezanosti, a se spričo zaostrenih okoliščin gospodarjenja izboljšuje. Povečuje se soodvisnost družbene, družbeno-organizirane proizvodnje in predelave ter povečuje sodelovanje na področju delitve dela, vlaganj, usmeritev, pospeševanja in raziskovalnega dela. Razmere na tržišču klavnih goved in prašičev ustvarjajo znotraj organizacije probleme okrog dohodkovne soodvisnosti, v kateri posledice prevzame predvsem klavniška industrija.

Kmetijsko zadružništvo se je v referendumom o prevzemu rizične soodvisnosti in izvolitvijo članov v samoupravne organe

uskladilo z določili zakona o združevanju kmetov, vendar v njegovem vsebinskem pogledu napredek ni dovolj izrazit. Na tako stanje vplivajo neurejene tržne razmere, ki izhajajo iz večjega povpraševanja od ponudbe, kar rahlja soodvisnost predvsem pri proizvodni šibkejših članov in nenazadnje tudi nespoštovanje dogovorov med zadrugami znotraj sestavljene organizacije. Temeljne zadružne organizacije so v obdobju štiriletnega delovanja učvrstile svoj samoupravni in ekonomski položaj in z temeljnima organizacijama delavcev, skupnimi službami ter hranilno-kreditno službo tvorijo čvrsto zadružno tvorbo. Nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov, predvsem večji vpliv združenih kmetov na upravljanje ne izključuje tudi nadaljnje organizacijske spremembe v zadrugi.

4. Ekonomski položaj kmetijstva se je v zadnjih dveh letih izboljšal zaradi večje in produktivnejše proizvodnje in zaradi položaja, ki ga dobiva panoga v stabilizaciji gospodarstva. Delež družbene proizvodnje (40 %) v skupni kmetijski proizvodnji, glede na delež v skupni obdelovalni površini (7,9), kaže na njegovo visoko produktivnost. Njej sledi produktivnost usmerjenih kmetij, ki pa ne morejo izrabiti vseh možnosti zaradi pomanjkanja oz. počasnega združevanja zemlje vseh oblik. Povečevanje deleža družbenega proizvoda iz kmetijstva v strukturi družbenega proizvoda občine kaže na izpolnjevanje smernic srednjeročnega razvoja, naraščanje čistega dohodka (dvakrat večji od gospodarstva) pa na izboljšanje reproduktivne sposobnosti. Neugodna agrarna in starostna struktura v večjem delu zasebne proizvodnje je osnovni razlog za skromnejši delež v skupni proizvodnji in skromnem družbenem proizvodu na kmečkem prebivalstvu, ki je za polovico manjši od povprečnega slovenskega. Razloge je iskati tudi v prepočasnem in neučinkovitem reševanju socialnega položaja ostarelih kmetov (preživninsko varstvo, pokojnine).

Akumulativnost kmetijskih organizacij se izboljšuje in je v družbenem sektorju. V kmetijski zadrugi, kjer je vpliv tržnih odnosov, zamrznitev marž ter naraščajočih stroškov administracije in pospeševalne službe velik, je akumulativnost slaba.

5. Setvena struktura poljščin je doživela precejšnjo spremembo in je podrejena trem osnovnim ciljem, ki so predvideni z družbenim planom: povečanje živinoreje na lastni krmi, povečanje pridelovanja krušnih žit in proizvodnja sladkorne pese.

Stekla je obnova sadovnjakov in sadnih sadik v družbeno organizirani proizvodnji.

Hektarski pridelki poljščin so zadovoljivi le v družbeni proizvodnji in na usmerjenih kmetijah, oz. v družbeno organizirani proizvodnji. Na tem področju so prisotne največje možnosti za razvoj tako tržne proizvodnje poljščin, kakor živinorejske proizvodnje. Odras majhne proizvodnje je tudi majhna poraba mineralnih gnojil. Značilnost zasebne proizvodnje je veliko število traktorjev glede na obseg obdelovalne zemlje in velika razlikovitost mehanizacije po izvoru, kar povzroča težave pri oskrbi z nadomestnimi deli in vzdrževanju.

Odkup poljščin se povečuje predvsem na račun večje proizvodnje pšenice in pese ter večjem pokritju krmnih potreb živine z doma pridelano koruzo in silažo. Občuten je zaostanek v pridelavi travinj in strniščnih rastlin. Vzpostavljen je bil obrambni sistem pred točo. Skupno zavarovanje poljščin je v porastu.

6. Živinoreja ostaja naipomembnejši vir dohodka. Reja krav

stagnira tako, da del kmetij (ostarele) število zmanjšuje, del (usmerjene) pa povečuje. Reja prašičev v družbeni in družbeno organizirani reji se veča, v prosti reji pa upada predvsem njen tržni značaj. Tržna proizvodnja mleka niha v odvisnosti od odkupne cene, kar je razlog v močno razdrobljeni proizvodnji. Povečuje se interes za tržno proizvodnjo mleka v usmerjenih kmetijah. Reja plemenske živine se povečuje in pridobiva na pomenu v celotnem rejskem prostoru svetlolisastega goveda.

Reja perutnine v organizirani proizvodnji se giblje v okviru planskih predvidevanj. Odkup klavnih goved in prašičev ni povsem odraz proizvodnje, temveč predvsem neurejenih tržnih razmer v državi in nespoštovanja dogovorov nekaterih kmetijskih organizacij znotraj sestavljene organizacije.

7. Izvoz kmetijskih pridelkov zavzema v proizvodih živilske industrije čedalje večji obseg in tako zapolnjuje potrebe po reptomaterialu iz uvoza, predvsem krmnih komponent. V izvoz se polagoma vključuje tudi sadjarstvo in okrasno rastlinje.

8. Pospeševanje proizvodnje in pospeševalna služba imata v razvoju kmetijstva pomembno vlogo. Z zagotovitvijo sredstev za intervencije na republiški in občinski ravni ter vzajemnim programom pospeševanja, so doseženi določeni uspehi na širšem področju (rastlinska proizvodnja, živinoreja, sadjarstvo, proizvodnja krme in krmiljenje živali, naložbe, gospodarstvo.) Število pospeševalcev v zadrugi se je povečalo. Družbena proizvodnja z uporabo sodobnih znanstvenih dosežkov dosega rezultate, ki se uvrščajo v vrh jugoslovanske proizvodnje (poljščine, prašičereja, pitanje govedi). Opravljena je samoupravna preobrazba skupnosti za pospeševanje, ki z vključitvijo predstavnikov porabe, pridobiva na širini vplivov in kontrole nad porabo družbenih sredstev. V letu 1983 je opazna usmeritev intervencijskih sredstev v večanju proizvodnje in odmik od namer, da se z njimi usklajujejo proizvodne in tržne cene in s tem pospešuje poraba. Izobrazbena struktura pospeševalcev je ugodna, nove zaposlitve pa ustrezajo zahtevam približevanja službe neposrednim proizvajalcem. Pospeševalna služba je preobremenjena z administrativno-tehničnimi zahtevami sistema družbenih intervencij in izpolnjevanja planskih nalog. Raziskovalni projekti še nimajo zadostne osnove v potrebah neposredne proizvodnje.

9. Naložbe v kmetijstvo zaostajajo za načrtovano vrednostno in njihov delež v skupnih naložbah ni sorazmeren družbenemu pomenu panoge in mestu v skupni proizvodnji, (14 % vseh naložb ali 30 % v gospodarstvu). Hranilno kreditna služba je imela pomembno mesto v naložbah usmerjenih kmetij in pri nakupu mehanizacije, potencial Pomurske temeljne banke pa je za potrebe preskromen. Prisotne so težave v združevanju sredstev za kmetijstvo v okviru združene banke. Povečuje se delež naložb v osnovno proizvodnjo, to je v melioracije in komasacije. Ta strukturni premik je usklajen s cilji srednjeročnih usmeritev.

10. Pomembno mesto v razvoju ima Srednja kmetijska šola in sistem izobraževanja. Tendence v razvoju kmetijstva kažejo na povečan interes po izobraževanju za stopnjo tehnika in krajše programe. Znanje pridobiva na veljavi v čedalje večjem krogu proizvajalcev predvsem družbene in družbenoorganizirane proizvodnje. Šola v Rakičanu izpolnjuje pomembno nalogo tudi pri uvajanju novih, visokorodnih sort poljščin in izobraževanju kombajnistov ter organiziranju študija ob delu.

Stališča, priporočila in usmeritve ter sklepi o investicijskih vlaganjih v občini Murska Sobota

Zbori občinske skupščine so na seji dne 4/11-1982 obravnavali informacijo o izvajanju načrtovanih investicij v letu 1982 (Delegatski vestnik št. 10/21. 10. 1982). Izvršni svet SO Murska Sobota je ob analizi gospodarskih gibanj in uresničevanju družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985 v letu 1982 ponovno razpravljal o investicijah in pri tem

UGOTOVIL:

Za investicije v osnovna sredstva so organizacije združenega dela in skupnosti iz občine Murska Sobota v letu 1982 izplačale skupno 1.696 milijonov dinarjev ali za 30 % več sredstev kot leto poprej, od tega za naložbe v gospodarstvo 1.045 milijonov dinarjev (povečanje za 62 %), za gospodarsko infrastrukturo 450 milijonov dinarjev (rast 12 %) ter za naložbe v družbene dejavnosti 201 milijonov dinarjev (za 22 % manj kot leta 1981)

V strukturi gospodarskih naložb odpade 35 % na industrijo, 17 % na kmetijstvo, 17 % gostinstvo in turizem, 14 % promet in zveze, 11 % gradbeništvo ter 6 % na ostale dejavnosti. Na povečanje investicij v industriji so v veliki meri vplivale naložbe v Tovarni oblačil in perila Mura ter Pomurskem tisku. Precejšen obseg sredstev je bil v lanskem letu namenjen nadaljnjemu razvoju kmetijske dejavnosti ter gostinstva in turizma.

V občini je nekaj OZD, ki že več let ne vlagajo sredstev v posodobitev in razširitev proizvodne dejavnosti.

V letu 1982 so organizacije združenega dela prijavile pri Službi družbenega knjigovodstva nove investicije v skupni predračunski vrednosti 518.367 tisoč dinarjev. Med novimi investicijami jih je 6 usmerjenih v kmetijstvo in 5 v izvoz na konvertibilno področje.

Celotna vložena sredstva za investicije so bila v lanskem letu financirana 58 % iz lastnih sredstev, 39 % iz sredstev kreditov in 3 % iz

ostalih virov. Iz strukture virov financiranja lahko ugotovimo, da se povezuje delež lastnih sredstev organizacij in znižuje delež bančnih sredstev, kar je v skladu s sprejeto politiko investiranja.

Zaostrene gospodarske razmere in zoženje materialnih možnosti ne omogočajo realizacije vseh načrtovanih naložb. Močno so zlasti okrnjene investicije na področju izgradnje gospodarske infrastrukture in objektov družbenega standarda.

Sedanja investicijska vlaganja ne prispevajo k večjemu vključevanju iskalcev zaposlitve v proizvodnjo. Se vedno ni ustreznih programov, preko katerih bi se hitreje reševalo vprašanje zaposlovanja, zlasti mladih, kvalificiranih delavcev.

Politika skladnejšega regionalnega razvoja SR Slovenije na področju združevanja dela in sredstev z OZD iz razvitejših območij v gospodarstvu občine ne daje ustreznih rezultatov.

Na podlagi Informacije o izvajanju načrtovanih investicij v letu 1982. Analize gospodarskih gibanj in uresničevanju družbenega plana občine v letu 1982 ter ugotovitev javne razprave daje Izvršni svet naslednja priporočila, usmeritve in sklepe:

I. Organizacije združenega dela si morajo prizadevati, da bodo načrtovane investicije uresničevale v skladu s sprejetim srednjeročnim planom občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985. Investicije je potrebno izvajati v okviru dogovorjenih sredstev in rokov.

Poročilo o uporabi sredstev za financiranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti v letu 1982 in predlog razdelitve sredstev v letu 1983

I. Podpisniki dogovora o temeljih družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985 so se dogovorili, da bodo združevali 0,40 % dohodka za izvajanje dodatnih programov in za skladnejši razvoj krajevnih skupnosti.

Po tem dogovoru prejema 60 % teh sredstev krajevne skupnosti, v katerih delavci stalno prebivajo, neposredno na svoje žiro račune; 40 % teh sredstev pa se zbira na posebnem računu in so namenjena za skladnejši razvoj manj razvitih krajevnih skupnosti.

1. Prihodki po družbenem dogovoru o temeljih plana za leto 1982

V letu 1982 so podpisniki na osnovi ugotovljenega dohodka za leto 1981 nakazal za skladnejši razvoj manj razvitih krajevnih skupnosti, po odbitku stroškov SDK, skupno 5.314.387,90 din.

Prihodki, ki po družbenem dogovoru pripadajo neposredno krajevnim skupnostim znašajo 7.545.622,50 din ob predpostavki, če so bila nakazila opravljena v dogovorjenem delitvenem razmerju.

Dinamika priliva sredstev je bila različna; le nekaj organizacij je poravnalo obveznosti takoj po potrditvi zaključnega računa, večina podpisnikov pa je obveznosti poravnala šele v mesecu decembru, nekaj podpisnikov obveznosti za leto 1981 ni poravnalo.

2. Delitev in poraba sredstev za skladnejši razvoj manj razvitih krajevnih skupnosti v letu 1982

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti sta na seji dne 23. 9. 1982 sprejela sklep o razdelitvi sredstev za sofinanciranje programov manj razvitih krajevnih skupnostim za naslednje namene:

— Vsem manj razvitim krajevnim skupnostim za vzdrževanje vaških cest 1.005.000,00 din (sredstva so bila uporabljena za navoz gramoza)

— KS Cankova (za ureditev ceste od Korovec do mejnega prehoda) 150.000,00

— KS Pertoča (za udeležbo pri asfaltiranju ceste Pertoča — odcep) 260.000,00

— KS Čepinci (za udeležbo pri modernizaciji ceste Šalovci — Čepinci) 1.500.000,00

— KS Šalovci (za gradnjo transformatorske postaje) 90.000,00

— KS Prosenjakovci (za ureditev ceste Čikečka vas — Prosenjakovci) 200.000,00

— KS Ratkovci (za ureditev vaške ceste Ratkovci — Fokovci) 150.000,00

— KS Fokovci (za ureditev vaške ceste Fokovci — Ratkovci) 150.000,00

— KS Grad (za najnujnejše vzdrževanje naseljenega dela gradu) 150.000,00

— Prispevek za napeljavo telefonskega omrežja (1 priključek v posamezno vas):

— KS Tešanovci (za Vučjo gomilo) 200.000,00

— KS Kuzma (za Dolič, Matjaševci, Trtkovo in G. Slaveče) 350.000,00

— KS G. Petrovci (za Adrijance) 100.000,00

— KS Rogaševci (za Nuskovo, Serdico in Sotino) 200.000,00

Presežek sredstev, v višini 809.387,00 din, je bil po sklepu zborov občinske skupščine nakazan KS Čepinci za njeno udeležbo pri asfaltiranju ceste Šalovci — Čepinci.

II. Predlog za razdelitev sredstev za sofinanciranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti v letu 1983

2. Vse organizacije in skupnosti si morajo maksimalno prizadevati za iskanje novih programov, zlasti na področjih kjer imamo določene primerjalne prednosti (primarna kmetijska proizvodnja, melioracije, gradnja hlevov, predelava kmetijskih proizvodov, predelava kremenčevega peska, izraba proste delovne sile). V proizvodne procese je potrebno vključevati tudi dosežke razvojno-raziskovalne dejavnosti.

3. OZD v občini naj pristopijo k združevanju sredstev za financiranje razvojnih programov predvsem tistih, ki so usmerjeni v izvoz na konvertibilno področje in proizvodnjo hrane.

4. K sovlaganju je treba pritegniti tudi druge organizacije ter zainteresirati OZD iz razvitejših območij za združevanje dela in sredstev v OZD v občini in za prenos določenih programov.

5. Z uvajanjem novih programov, ki vključujejo v večji meri znanje je potrebno hitreje reševati tudi vprašanja zaposlovanja. V organizacijah, kjer že nekaj let ne vlagajo sredstev v razvoj morajo samoupravni organi analizirati kadrovske sestavo zaposlenih, še posebej pa izpostaviti odgovornost vodstvenih delavcev za razvoj organizacije.

6. Medobčinska gospodarska zbornica naj skupno z Izvršnim svetom SO vzpodbuja pripravo novih programov. Nove investicije morajo biti strokovno kvalitetno pripravljene.

7. Poslovne banke morajo s kreditno politiko prispevati k uresničevanju ciljev in nalog na področju investicijskih vlaganj, opredeljenih s srednjeročnimi in letnimi planskimi akti.

1. Prihodki računa

Glede na prisotna gospodarska gibanja in iz razloga, da nekateri podpisniki tudi letos ne bodo mogli poravnati obveznosti iz objektivnih razlogov lahko planiramo, da bo za delitev na razpolago 5.422.500,00 din.

2. Predlog za razdelitev sredstev

— 1.172.500,00 din po priloženem razdelilniku za vzdrževanje vaških cest

— KS Grad	
— za ureditev ceste Radovci — Bodonci	100.000,00
— za vaško gasilski dom v Kovačevcih	150.000,00
— za vzdrževanje naseljenega dela gradu	200.000,00
— KS Kuzma	
— za cesto G. Slaveči—Nuskova	300.000,00
— KS Čepinci	
— za udeležbo pri asfaltiranju ceste Šalovci—Čepinci	800.000,00
— KS Hodoš	
— za vaško gasilski dom v Krplivniku	100.000,00
— KS Šalovci	
— za cesto Šalovci—Budinci	100.000,00
— KS Križevci	
— za dograditev vaškega doma v Domanjševcih	100.000,00
— KS Pertoča	
— za cesto ob jezeru v Ropoči	100.000,00
— KS Ratkovci	
— za vaški dom Ivanovci	200.000,00
— KS Prosenjakovci	
— za ureditev zdr. doma	300.000,00
— KS Martjanci	
— za ureditev ceste in mostu v Krncih	200.000,00
— KS Mačkovci	
— za cesto Moščanci—Kušanovci	200.000,00
— KS Bodonci	
— za ureditev ceste v Vadarcih	200.000,00
— KS G. Petrovci	
— za ureditev ceste Boreča—Ženavlje, Šulinci	200.000,00

Načelo družbenega interesa, da naj bo kraj za javne potrebe povezan z enim telefonskim priključkom, je potrebno držati in ga podpreti z delnim kritjem stroškov za njegovo zgraditev. Udeležba bo obsegala stroške montaže enofaznega kabla od telefonske centrale in montažo priključka.

Po tem načelu bi po programu dela PTT v letu 1983 bile deležne finančne pomoči naslednje krajevne skupnosti:

- KS Mačkovci
- KS Bogojina
- KS Puconci

- KS Zenkovci
- KS Bodonci
- KS Šalovci

Za sofinanciranje telefonije je predvideno 1.000.000,00 din; izračun za posamezne priključke bo naredila Delovna organizacija za PTT promet M. Sobota.

3. Razdelitev morebitnega presežka ali prenos obveznosti
 Ker mora biti prehodni račun pri SDK, na katerem se zbirajo sredstva za sofinanciranje razvojnih programov manj razvitih KS, na dan 31. 12. 1983 prazen se morebitni presežek dodeli KS Cankova za ureditev vodovoda v letu 1984. Če dotok sredstev za razdeljeni obseg v letu 1983 ne bo zadoščal, se udeležba za sofinanciranje telefonskih napeljav prenese na leto 1984.

Predlog za dodelitev sredstev manj razvitim krajevnim skupnostim za vzdrževanje vaških cest v letu 1983

Krajevna skupnost	Dolžina vaških cest	Faktor oddaljenosti	Točke (2 x 3)	Vrednost točke	Znesek — din (4 x 5)
1. Bodonci	34	2,43	83	7,00	58.100
2. Bogojina	8	1,50	12	7,00	8.400
3. Cankova	30	2,35	70	7,00	49.000
4. Čepinci	21	3,60	76	7,00	53.200
5. G. Petrovci	71	3,15	224	7,00	156.800
6. Grad	74	3,00	222	7,00	155.400
7. Hodoš	16	3,40	55	7,00	38.500
8. Križevci	37	2,40	90	7,00	63.000
9. Kuzma	44	3,60	158	7,00	110.600
10. Mačkovci	60	2,20	132	7,00	92.400
11. Martjanci	13	1,70	22	7,00	15.400
12. Partoča	30	3,00	90	7,00	63.000
13. Prosenjakovci	36	2,65	95	7,00	66.500
14. Pucenci	11	1,80	20	7,00	14.000
15. Ratkevi	19	2,40	46	7,00	32.200
16. Rogaševci	51	3,40	173	7,00	121.100
17. Šelo Fokovci	9	2,25	20	7,00	14.000
18. Šalovci	15	3,60	54	7,00	37.800
19. Tešanovci	15	1,50	23	7,00	16.100
20. Zenkovci	5	2,10	10	7,00	7.000
	599		1675		1.172.580